

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

”Ihmisenä ihmiselle”

Asenteita ja mielipiteitä kehitysapua kohtaan
sekä yksilön mahdollisuudet auttaa

Antosalo, Sofia

2017 Laurea

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Yhdessä enemmän

Laurea-ammattikorkeakoulu

”Ihmisenä ihmiselle” - Asenteita ja mielipiteitä kehitys-
apua kohtaan sekä yksilön mahdollisuudet auttaa

Sofia Antosalo
Sosiaalialan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2017

Sofia Antosalu

”Ihmisenä ihmiselle” - Asenteita ja mielipiteitä kehitysapua kohtaan sekä yksilön mahdollisuudet auttaa

Vuosi

2017

Sivumäärä 74

Kehitysapu ja kehitysyhteistyö ovat merkittävässä roolissa muun muassa kehitysmaiden ihmisoikeuksien toteutumisessa, köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämisessä sekä kestävästä kehityksen edistämisessä. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää ihmisten asenteita ja mielipiteitä kehitysapua kohtaan. Edelleen työssä kartoitettiin, millaisina koetaan yksilön mahdollisuudet auttaa.

Inspiraatio ja innostus opinnäytetyöhön tuli Tansaniassa vietetyn seitsemän kuukauden aikajakson tuloksena sekä kokemuksesta, kuinka omalla panoksella voi vaikuttaa ja auttaa paikallisessa yhteisössä. Tansaniassa toteutetun kehityshankkeen myötä heräsi mielenkiinto ihmisten asenteita ja mielipiteitä kehitysapua ja auttamista kohtaan. Yksilöiden teoilla on merkittävä vaikutus niin kehitysavussa kuin auttamisessa. Opinnäytetyön tuloksia voivat hyödyntää aiheesta kiinnostuneet opiskelijat. Kansalaisjärjestöt tai muut kolmannen sektorin toimijat sekä palvelumuotoilijat voivat tuloksia hyödyntää kehittäessään omia tapojaan toteuttaa kehitysapua ja kehitysyhteistyötä. Etenkin yksilön näkemyksiä siitä, miten hän voi itse auttaa, tulisi enemmän ottaa toiminnan kehittämisessä huomioon.

Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehityksessä käsitellään kehitysapua ja sen eri muotoja ja käsitteet luottamus, osallisuus, vaikuttaminen ja empatia tuodaan keskeisinä käsitteinä esille työssä. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisen tutkimuksen menetelmiä käyttäen, puolistrukturoituna teemahaastatteluna iän ja sukupuolen perusteella valitulle kohdejoukolle. Haastatteluita oli neljä ja ne olivat yksilöhaastatteluita. Aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä teemoittelulla.

Opinnäytetyöni tuloksena selvisi, että kaikki haastateltavat uskovat kehitysavun olevan tärkeää. Yksilön halu ja sisäinen tarve auttaa on suuri. Epäluottamus tuli tuloksissa vahvasti esille. Kaikkeen toimintaan kaivataan enemmän läpinäkyvyyttä ja tiedotusta, rahan määränpäästä ja siitä, mikä todellinen euro on, mikä kohdemaahan päättyy. Tuloksista nousee esille se, että kehitysmaat ja avun tarvitsijat tuntuvat hyvin kaukaisilta ja se vaikuttaa siihen miten vakavalla tasolla kehitysapua pohtii. Media nousee vaikuttajana vahvasti esille. Koetaan että vaikka yksilö voi auttaa, on se kaukaa käsin melko hankalaa ja silloin merkittävin auttamisen keino koetaan olevan rahalliset lahjoitukset ja muut tuotteelliset lahjoitukset. Tärkeimpänä auttamisen muotona nousee esille konkreettisuus, paikan päällä tekeminen, ihmisenä ihmiselle.

Asiasanat: Kehitysapu, auttaminen, mielipiteet, asenteet, yksilön mahdollisuudet

Sofia Antosaló

“Human to human” Attitudes and opinions towards development aid and the individual’s possibilities to help

Year	2017	Pages	74
------	------	-------	----

Development aid and development cooperation stand in a significant role in developing countries concerning the fulfilment of human rights, the decline of poverty and inequality and in the forwarding of sustainable development. The purpose of the Bachelor's thesis was to find out what people's opinions and attitudes towards development aid are. The purpose of the thesis was also to furthermore map out what the individual feel their possibilities are to help.

The inspiration and enthusiasm for this thesis came after a period of seven months in Tanzania and experiencing how your input can influence and help within the local community. A development project that was implemented in Tanzania awakened interest towards people's attitudes and opinions towards development aid and towards helping in general. The actions of the individual have significant influence in both development aid and helping. The results of this thesis can be utilized by students interested in the subject. Also, non- governmental organizations or other third sector operators and service design can find the results helpful when developing ways of implementing development aid. The results of this thesis can also be helpful when implementing development projects or organizing fundraisers. Especially the individuals vision on how they can help should be taken more into consideration.

The basis of the theory consists of development aid and its different forms. The concepts involvement, affection, trust and empathy are key terms in the thesis. The thesis was implemented by using a qualitative method using a semi structured theme interview, all executed individually to four people selected (based on age and gender). The analysis of the transcribed material was conducted using specified themes.

The findings of this study show that it is believed that development aid is important. The urge and inner need to help as an individual is big. Mistrust also strongly came up as a subject. Visibility and publicity is longed for within all forms of development aid. People want to know the journey of their donated help and what amount of their donation reaches the destination. The results show that developing countries and the ones that need the help, feel very far away to the average person and thus effects on how seriously they ponder about development aid. The effect of the media is strong in the findings. The study shows that even though the possibilities of helping as an individual are real, helping still feels quite difficult from far away, donations are thought of as most helpful. The most measurable form of helping according to the individual is concreteness, helping on the spot where the help is needed and as human to human.

Keywords: Development aid, helping, opinions, attitudes, possibilities of the individual

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Tausta, tavoite ja tarkoitus.....	7
	2.1 Lähtökohdat.....	8
	2.1.1 Orpokodille toteutettu kehittämistyön hanke.....	8
	2.1.2 Muu auttaminen ja vaikuttamistyö Tansaniassa.....	9
3	Teoreettinen viitekehys ja keskeiset käsitteet.....	10
	3.1 Kehitysavun jako.....	10
	3.1.1 Kehitysapu kehityspolitiikan kautta.....	10
	3.1.2 Kehitysavun muodoista yksi merkittävin; kansalaisjärjestöt.....	12
	3.1.3 Kehitysapurahoituksen leikkaukset.....	14
	3.2 Opinnäytetyön runkona olevat käsitteet.....	14
	3.2.1 Osallisuuden ja empatia käsitteet.....	16
4	Opinnäytetyön toteutus laadullista tutkimusmenetelmää käyttäen.....	17
	4.1 Kohdejoukko ja aineistonkeruu.....	18
	4.2 Tutkimusaineiston analysointi.....	20
5	Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys.....	21
6	Aineiston tulokset.....	24
	6.1 Kehitysapu ja auttamisen monet muodot.....	24
	6.2 Vaikuttaminen ja osallisuus.....	28
	6.3 Empatian rooli ja merkitys.....	31
	6.4 Luottamuksen merkitys auttamisessa.....	32
	6.5 Paikan päällä osallisena: Ihmisenä ihmiselle.....	38
	6.6 Kehitettävää kehitysavun parissa toimiville tahoille.....	41
	6.7 Yksilönä auttaminen.....	42
	6.8 Avun muodoista ja tavoista tärkein.....	45
7	Johtopäätökset.....	47
8	Pohdinta.....	65
	Lähteet.....	70
	Kuviot.....	72
	Liitteet.....	73

1 Johdanto

“I alone cannot change the world, but I can cast a stone across the waters to create many ripples.”

-Äiti Theresa-

Elämme maailmassa, mikä on jatkuvassa muutoksessa kaikilla alueilla. Mainitakseni muutamia: Erialaisten kriisien seurauksena Lähi-Idän ja Pohjois-Afrikan hädänalaiset joutuivat lähtemään pakoon ja Eurooppa joutui kaaokseen. Ilmastonmuutos on yhä nousussa, vuosi 2016 oli kuumin koskaan mitattu vuosi. Suomessa on rekisteröity noin 40 000 turvapaikkahakemusta, osa paikan hakeneista palautetaan kotimaihinsa. Brexit, Britannian äänestys pois Eu:sta on sekoittanut maailman talouden totaalisesti. Tämän lisäksi maailmassa elää lähes miljardi ihmistä nälässä, joka päivä. (Hunt & Wheeler 2017; Nasa 2017; WFP 2017; Halonen 2017.)

Lähes kaikki nämä edellä mainitut maailmassa tapahtuvat muutokset koskevat enemmän tai vähemmän jokaista meistä. Nämä muutokset koskevat myös kehitysmaita, ja ihmisiä jotka kirjaimellisesti elävät maailman armoilla, pakon edessä tilanteisiin sopeutuen. Tässä kohtaa nousee kehitysapu ja kehitysyhteistyö tärkeäksi. Mahdollisuus auttaa niitä, joilla ei ole samanlaista hyvinvointia, kuin mitä meillä hyvinvointivaltioissa on. Kehitysyhteistyössä liitytään näkemykseen, jossa korostuvat unelmat ja ihanteet, toivo ja usko suuresta muutoksesta (Leskinen 2015, 78).

Maailmassa tapahtuva jatkuva muutos ja huoli herättävät pohtimaan omaa mielipidettä, siitä miten voin itse auttaa. Myös muiden mielipiteet ja asenteet kiinnostavat. Miten kehitysapuun suhtaudutaan? Meidän elämä hyvin voivissa maissa on niin erilaista, tuntuuko kehitysmaat siis liian kaukaisilta, yksilön voidakseen kokea halua tai tarvetta auttaa? Mitkä faktorit vaikuttavat siihen autetaanko vai ei? Minkälainen rooli on luottamuksella, vaikuttamisella tai osallisuudella? Entä kuinka empatian rooli tulee esille? Onko empatia oleellinen, ja muiden itselle vieraiden hyvinvointi edelleen tärkeää, vai onko maailma mennyt siihen tilaan, missä jokaisen on keskityttävä pitämään huolta ainoastaan itsestään ja lähimmäisistään. Miten yksilö kokee voivansa auttaa? Ja mikä on avun muodoista tärkein?

Opinnäytetyön tavoitteena on haastatteluiden avulla saada syvällisempi käsitys ihmisten mielipiteistä ja näkemyksistä kehitysapua kohtaan ja siitä, miten yksilö kokee voivansa auttaa. Omasta kokemuksestani poimimani käsitteet; vaikuttaminen, osallisuus, luottamus ja empatia sisällytän selvitykseen teemoina ja katson, miten käsitteet nousevat esille haastatteluissa ja tuloksissa. Pyrin myös nostamaan aineistosta esille muita käsitteitä ja mahdollisia tunteita,

hahmottaen, kuinka ne liittyvät ihmisten näkemyksiin siitä, miten yksilö voi auttaa. Tavoitteena on myös tuloksien avulla pohtia miten saatua tietoa voi hyödyntää esimerkiksi kehitysavun eri muotoja toteuttaessa ja mitkä ovat aiheen kannalta jatkotutkimusehdotukseni.

2 Tausta, tavoite ja tarkoitus

Opinnäytetyö sai innostuksen ja mielenkiinnon Tansaniassa vuonna 2016 vietetystä seitsemän kuukauden aikajaksosta, jolloin suoritin siellä muutaman harjoittelujakson ja kehittämistyön hankkeen sosionomi opintoja varten. Tansaniassa sain mahdollisuuden toteuttaa kehitystyön hankkeen orpokodille. Hankkeen tarkoitus oli kehittää tapa, jonka avulla oli mahdollista kehitystä pitkällä aikavälillä ja hyötyä orpokodille myös hankkeen päätyttyä. Hankkeen tarkempaan kuvaukseen palaan seuraavien lukujen aikana. Hankkeen pääasiallinen tarkoitus oli auttaa orpokotia omavaraiseen ravinnon hankintaan, kestäväällä tavalla. Tämän halusimme mahdollistaa maanviljelyn avulla, niin että satoa saisi hyödynnettyä ruokana, sekä satoa myymällä orpokodilla olisi mahdollisuus saada myös lisätienestiä. Orpokodille toteuttamamme hanke onnistui varainkeruun sekä oman ja paikallisten panostuksen avulla. Tansaniassa vaikuttaminen yhteisöön oli monipuolista, sain mahdollisuuden osallistua orpokoti hankkeen lisäksi myös muihin vaikuttamisen projekteihin. Vaikuttaminen ja osallisuus eri yhteisöissä oli Tansanian kokemuksessa merkittävää ja itse koin omalla panoksellani auttaneeni.

Tansaniassa vietetty aika oli opettavainen kokemus ja siellä sain itse kokea auttamisen mahdollisuuden ja vaikutukset. Tiesin siis oman kokemuksen pohjalta, miten paikan päällä kehityksessa voi auttaa yhteisöä, sekä yksilöä. Kehitysapu on käsite jota ei joka päivä pohdi, eikä auttamistakaan. Tansaniassa elin yhteisössä, jonka jäsenet olivat tulleet Afrikkaan antamaan oman panostuksen yhteisön kehittämiseen ja auttaminen oli kaikilla yhtenä päämielenkiinnon kohteena. Meitä kaikkia harjoittelija- ja vapaaehtoisyyhteisössä eläviä yhdisti halu olla hyödyksi, paikallista yhteisöä häiritsemättä. Tansaniassa tehty vaikuttamistyö sekä kehityshanke, herätti oman mielenkiinnon ihmisten asenteista ja mielipiteistä kehitysapua ja auttamista kohtaan.

Kehitysapu ja kehitysyhteistyö, järjestö- ja vapaaehtoistoiminta olivat Tansanian kokemuksessa ajankohtaisia aiheita ja huomio kiinnittyi paljon siihen, miten aktiivisesti ja eri lailla ihmiset osallistuvat kehitysapuun. Itselle auttaminen on tärkeä osa itseä ja ammatillista identiteettiäni. Mitä se merkitsee jollekin toiselle? Minkälaisena kehitysapu nähdään? Mitkä asiat ja seikat ovat niitä, jotka johtavat tiettyyn tapaan ajatella? Onko ihmisillä halua auttaa? Tätä halusin lähteä tarkemmin selvittämään, saada syvällisiä näkökulmia ja ajatuksia esille. Mielenkiinto heräsi selvittää, mitkä yksilö kokee olevan mahdollisuutensa auttaa. Onko mahdollista auttaa kaukaa kotimaasta käsin vai koetaanko, että on päästävä paikan päälle, jotta auttamisen voi kokea oikeanlaiseksi. Opinnäytetyön tutkimusongelmaksi muodostui: Mitkä ovat

asenteet ja mielipiteet kehitysapua kohtaan? Ja mitkä ovat yksilön mahdollisuudet auttaa? Tämän halusin opinnäytetyön muodossa selvittää.

2.1 Lähtökohdat

Opinnäytetyössä tuon kokemuksen Tansaniassa esille, jotta lukija saa työn rakenteesta selkeämmän kuvan. Kokemus on taustana työlle ja moni käsite ja teoria pohjautuvat kokemukseen Tansaniassa. Kokemuksen kuvauksen avulla lukijalla on mahdollisuus saada käsitys siitä, millä tavalla yksityinen henkilö voi omalla toiminnallaan olla vaikuttamassa kehitysmaissa.

Kokemus Tansaniassa mahdollisti paikallisten keskuudessa yhteisön auttamisen ja siihen vaikuttamisen. Sen kautta mahdollistui osallisuuden tunne yhteisössä ja luottamuksen luominen johti arjen kehittämiseen, empatian avulla. Tansaniassa sain kokea kuinka konkreettisesti paikan päällä, kehitysyhteistyötä tekemällä voi yhteisöä ja yksilöä auttaa. Tansaniassa koetusta jäi voimakkaampana vaikuttamisena mieleen omatoimisesti suunniteltu ja toteutettu orpokoti hanke, naisten ryhmä sekä kouluille toteutettu ympäristötietoisuus projekti. Orpokotihanke oli vaikuttavuudeltaan suurin auttamisen kohde ja hanke sai pienimuotoista näkyvyyttä myös Suomessa sekä muualla maailmassa.

2.1.1 Orpokodille toteutettu kehittämistyön hanke

Glory of Africa on orpokoti Tansaniassa, Madalen kylässä Dar es Salaamin laitamilla, jonka pappi nimeltä Joel on perustanut vuonna 2012. Joel johtaa orpokotia yhdessä vaimonsa Elizan kanssa, huolehtien kahdeksasta orpokodilla asuvan lapsen lisäksi 40 muusta orvosta, jotka ovat sijoituskodeissa pitkin kylää. Kaikki sijoituskodeissa asuvat orvot tulevat päivittäin orpokodille syömään ja opiskelemaan. Orpokoti on omavarainen, eikä säännöllisiä tuloja ole, eikä näin ollen ruokaan aina ole tarpeeksi rahaa. Tämän takia minä, yhdessä mieheni kanssa, halusimme toteuttaa hankkeen, minkä tuotokset ja vaikutukset olisivat pitkäkestoisia ja vain alku paremmalle ja kestäväälle arjelle. Päädyimme kehittämään orpokodin ravinnon lähteitä maanviljelyn avulla. Koska hankkeen takana ei ollut järjestöä tai muuta suurta tahoja, oli koko vastuu hankkeesta meillä, suunnittelusta toteutukseen. Avuksemme saimme paikalliset ystävämmme sekä orpokodin henkilökunnan. Kartoitettuumme orpokodin tarpeita ja toteuttaaksemme orpokodille kestävä tapa hankkia ravintonsa maanviljelyn avulla omavaraisesti, tarvitsimme ravintorikasta multaa, siemeniä ja kasvatusvälineitä päästäksemme alkuun. Halusimme maanviljelyn avulla myös mahdollistaa sadon myynnin. Hankkeen tavoitteena oli myös ehottaa orpokodin keittiö- ja säilytystiloja, sekä hankkia heille ruoka-aineita, kunnes viljelty sato alkaisi tuottaa tulosta. Hankkeen pääasiallinen rahoitus tuli järjestämästämme varainkeruusta.

Hankkeen suunnitteluun ja valmisteluihin sekä varainkeruuseen kului eniten aikaa. Varainkeruu oli käynnissä vajaat kolme kuukautta ja onnistuimme sen avulla keräämään orpokodille 590 Yhdysvaltain dollaria, eli noin 550 euroa. Kerätyillä varoilla, saimme hankittua orpokodille rekallisen ravintorikasta multaa kasvimaata varten, siemeniä, riittämään vuosiksi sekä maanviljely- ja kasvatusvälineitä. Rakensimme ja asensimme myös orpokodille hyllyjä ja laatikoita keittiö- ja säilytystiloihin, lisäksi kaivoimme heille kompostikuopan ja rakensimme sille katoksen, kierrätysmahdollisuuksien hyödyntämistä varten. Panostimme maanviljelyn lisäksi ruoanlaittovälineisiin ja hygieniatuotteisiin sekä ruoka-aineisiin. Yhdessä orpokodin henkilökunnan kanssa istutimme siemeniä. Järjestimme orpokodille myös vaatekeräyksen Suomessa, perheemme toimittivat vaatteet Tansaniaan siellä vieraillessa.

Hankkeen aikana teimme kaikki tarvikehankinnat paikallisesti paikallisilta, myös työvoima koostui paikallisista ystävistämme. Tehdystä työstä maksoimme asianmukaista palkkaa. Hanke oli onnistunut ja sekä me itse, että orpokodin omistajat olivat hyvin tyytyväisiä aikaansaantokseen. Saimme orpokodille säännöllisen ravinnon lähteen aluilleen. Toteutimme neljän kuukauden aikajaksolla onnistuneen kehityshankkeen, joka tuli päätökseen lokakuun lopulla 2016. Olemme kuulleet, että orpokodilla menee hyvin. Omistajien vastuulla on pitää huoli siitä, että hanke tuottaa satoa ja sen myötä lapsille on taattuna parempi arki. Näkyvyyttä ylläpitämällä, huolellisen suunnittelun, sekä ahkeran toteutuksen tuloksena oli onnistunut kehityshanke. Sen avulla monet henkilöt eri puolilta maailmaa saivat mahdollisuuden osoittaa tuskansa ja luottamuksesta meihin, rahallisten lahjoitusten muodossa. Halusimme mahdollistaa auttamisen, jossa siihen osallistuneet tiesivät vaikuttavansa orpokodin arkeen, niin että rahat menevät suoraan hankkeeseen, ilman välikäsiä. Linkin takana lyhyt videokoste Glory hankkeen toteutuspäivästä, Leskinen 2016: <https://youtu.be/TzrQ38BjhMY>

2.1.2 Muu auttaminen ja vaikuttamistyö Tansaniassa

Orpokotihankkeen lisäksi merkittävänä vaikuttamisen tuloksena Tansaniassa jäi myös perustamani naisten ryhmä. Yhdessä muiden harjoittelijoiden kanssa ohjasimme naisten ryhmää, jonka tarkoitus oli voimaannuttaa paikallisia naisia mahdollistamalla heille keino tienata elantonsa käsitöitä tekemällä. Projekti oli toiminnassa, kunnes meistä riippumattomista syistä, projektin ohjaaminen kariutui. Pitkäaikaisena projektina ja luotettavassa ympäristössä naisten ryhmä olisi voinut olla tuottoisa. Projektin lakkauttamiseen johtavista ongelmista huolimatta, koimme että olimme tehneet vaikutuksen naisten ajatusmaailmaan. Toiminnan ollessa aktiivista, oli osallisuuden ja vaikuttamisen tunne suuri ja molemmin puoleinen.

Pääsin Tansaniassa vaikuttamaan myös pitämällä seminaareja ympäristötietoisuudesta nuorille. Ajankohtaisista, globaaleista aiheista kertominen nuorille on tärkeää joka puolella maailmaa, sillä nuoret ovat tulevaisuuden aikuisia, päättäjiä ja vaikuttajia ja kaikki tieto mitä he

saavat, voi olla mahdollisuus kehitykseen. Vaikka Tansaniassa koettu auttaminen ja vaikuttaminen ei suoranaisesti liity opinnäytetyöni tutkimusongelmaan, halusin tuoda kokemuksen esille, jotta lukija ymmärtää kehitysmaissa vaikuttamisen mahdollisuudet. Samalla lukija voi herätellä omia ajatuksiaan auttamisen ja vaikuttamisen tiimoilta.

3 Teoreettinen viitekehys ja keskeiset käsitteet

Opinnäytetyön teoria ja keskeiset käsitteet koostuvat kehitysavun tarkoituksesta ja jaottelusta, sen muuttamista eri muodoista sekä ajankohtaisista kehitysavun leikkauksista. Työn sosiaalinen näkökulma vahvistuu käsitteiden osallisuus, vaikuttaminen, luottamus ja empatia kautta. Lisäksi nostan esille auttamisen. Käsitteet nousivat opinnäytetyöhön Tansanian kokemuksen kautta tärkeinä. Opinnäytetyötä varten toteutetut haastattelut saavat runkonsa näistä käsitteistä, ja ovat teemoittain ajankohtaisia läpi koko opinnäytetyön.

3.1 Kehitysavun jako

Kehitysapu tai kehitysyhteistyö on sekä valtion että yksityisen sektorin tukema ilmiö, jonka tarkoituksena on edistää köyhimpien maiden hyvinvointia ja kehitystä. Kehityskeskusteluissa käytetään vuorotellen sekä sanaa kehitysapu, että kehitysyhteistyö. Yhteistyöllä viitataan kumppanuuteen ja yhdessä tekemiseen, kun taas apu nähdään hierarkkisena. Vaikka yhteistyöllä pyritään päämäärään, koetaan että ”apu” on tänä päivänä parempi, kuvaavampi sana, kehitysapu. Valtiolta menee julkisia varoja kehitysmaihin ja myös yksityinen taho voi kehitysyhteistyöhön osallistua. Valtion osuus kehitysavussa on suuri, mutta myös yksityisellä taholla on mahdollisuuksia. (Kervinen, Koponen, & Lanki 2009, 336-338; Kontinen & Koponen 2011, 6.)

Kehitysyhteistyö voidaan mieltää ristiriitaiseksi, sillä sen ymmärrystä ajaa lataus, joka on moraalisesti voimakas. Silti sen käytäntö antaa puolin ja toisin mahdollisuuden haaskalliseen oman edun etsimiseen. Resurssit, joita kehitysyhteistyöhön käytetään ovat samaan aikaan tuntevia, mutta myös riittämättömiä ja sen tulokset ja vaikutukset ovat usein kiistanalaisia. Kontinen ja Koponen (2011, 9) toteavat kehitysyhteistyön usein tuottavan konkreettisten tulosten sijaan enemmän pelkkää puhetta, tosin he samalla arvioivat myös, että kehitysyhteistyön pitkäaikaisvaikutukset ovat todennäköisesti yleisesti ymmärrettyä tuntuvammat. (Kontinen ym. 2011, 9.)

3.1.1 Kehitysapu kehityspolitiikan kautta

Kehitysyhteistyö tai kehitysapu on yksi tapa toteuttaa maamme kehityspolitiikkaa, jonka tavoitteena on auttaa kehitysmaita pyrkimään eroon köyhyydestä ja eriarvoisuudesta, sekä edistämään perusoikeuksien toteutumista ja kestäväää kehitystä. Myös globaaleihin haasteisiin ku-

ten ilmastonmuutokseen pyritään kehityspolitiikan avulla löytämään ratkaisuja. Kehityspolitiikan ollessa tärkeä osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, on monilla ministeriöillä rooli kehityspolitiikassa, päävastuu on kuitenkin ulkoministeriöllä. Kehitysyhteistyö tai kehitysapu on kehitysmaiden ja erilaisten yhteistyökumppaneiden kuten kansalaisjärjestöjen ja kansainvälisten järjestöjen kanssa tehty käytännön yhteistyö, jossa tavoitteena on saavuttaa asetetut kehitystavoitteet. (Ulkoasiainministeriö 2016a.)

Suomen kehityspolitiikan keskeinen tavoite on ihmisoikeuksien toteuttaminen. Äärimmäisen köyhyyden ollessa maailmanlaajuisesti suurin yksittäinen ihmisoikeuskysymys, pyritään heikoimmassa asemassa olevien ihmisten oikeuksia vahvistamaan ja kehitysmaiden omia varoja voimistamaan niin, etteivät ne ole niin riippuvaisia kehitysavusta. Suomen toiminnan tavoitteisiin kuuluu myös vahva sukupuolten välinen tasa-arvon vahvistaminen sekä ajankohtaisesti ilmastonmuutokseen varautuminen ja ratkaisujen löytäminen sen hillintään. Jotta kestäviä tuloksia on mahdollista luoda, on ne tehtävä niin taloudellisesti, sosiaalisesti kuin ympäristöllisestikin kestävä kehityksen periaatteita noudattaen. Pohjoismaisen yhteiskunnan arvot ja lähtökohdat ovat perustana Suomen toiminnalle kehityspolitiikassa. (Ulkoasiainministeriö 2016a.)

Kehitysyhteistyön määrärahat vuonna 2017 ovat valtion talousarvion mukaan 881 miljoonaa euroa, se vastaa 0,40% Suomen bruttokansantulosta. Määrärahojen käyttö jakautuu niin, että niin sanottuun varsinaiseen kehitysyhteistyöhön, josta ulkoministeriö vastaa, menee suurempi osuus, tänä vuonna 528 miljoonaa. Näillä varoilla tehdään muun muassa kahdenkeskeistä kehitysyhteistyötä Suomen ja kumppanimaan kanssa, annetaan humanitaarista apua ja tuetaan kehityspankkien, suomalaisten kansalaisjärjestöjen sekä YK:n työtä. (Ulkoasiainministeriö 2017.)

Tarkemmin sanottuna Suomi tekee kehitysmaiden kanssa kahdenvälistä yhteistyötä ja edistää kehitystä eri puolilla maailmaa EU:n jäsenenä. Myös monenkeskinen yhteistyö eli kehitysrahoituslaitosten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa tehty yhteistyö on olennainen osa kehitysyhteistyötä. Tukemalla niin kansainvälisten kuin suomalaisten kansalaisjärjestöjen työtä, on kansalaisyhteiskunta tärkeä toimija ja kumppani kehityspolitiikassa. Myös edistämällä yksityisen sektorin toimintaedellytyksiä Suomi tukee yksityisiä yrittäjiä. Yhteiskunnallisina toimijoina suomalaiset toimijat osallistuvat kehityspolitiikan toteutukseen laajasti. Alueellinen kehitystyö toteutuu useamman valtion alueella tukemalla alueellista yhdentymistä ja ongelmien ratkaisuja. Se täydentää muita avun muotoja. Muuhun kehitysyhteistyöhön, jäljelle jäävään 353 miljoonaan euroon, tilastoidaan kehitysyhteistyön osuus EU:n talousarviosta, kehitysavuksi laskettavia maksuja eri hallinnonaloilta sekä pakolaisten vastaanottokuluja. (Ulkoasiainministeriö 2015; Ulkoasiainministeriö 2016b; Ulkoasiainministeriö 2017.)

Määrärahojen käytön aikataulussa on tärkeää olla joustoa, sillä kehitysyhteistyötä tehdään usein hankalissa olosuhteissa. Myös pitkäaikainen sitoutuminen yhteistyöhön on välttämätöntä, kun kestävien kehitystulosten aikaansaaminen voi viedä vuosia. Kehitysyhteistyön määrärahat ovat niin sanottuja siirtomäärärahoja, mikä tarkoittaa, että mikäli myönnettyjä rahoja ei jostain syystä voida käyttää sinä vuonna kuin mille ne on myönnetty, voidaan niitä käyttää vielä seuraavan kahden vuoden aikana. Kehitysrahoituksessa Suomi on sitoutunut saavuttamaan 0,7% bruttokansantulo-osuuden. Vuonna 2015 luku oli 0,55%. (Ulkoasiainministeriö 2017.)

3.1.2 Kehitysavun muodoista yksi merkittävin; kansalaisjärjestöt

Vuonna 2016 toimi noin 300 suomalaista kansalaisjärjestöä kehitysyhteistyön parissa. Ulkoministeriön tukemia hankkeita suomalaisilla järjestöillä on ympäri maailmaa, sadoissa eri maissa. YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toteutuminen on myös järjestöjen kehitysyhteistyön tavoitteena ja kehitysmaiden köyhimpien perustarpeet ja oikeudet eli sosiaalinen kehitys, terveys, opetus, toimeentulomahdollisuudet ja maaseutukehitys ovat usein toiminnan pääkohteina. Suomalaisilla kansalaisjärjestöillä on kehitysmaissa merkittävänä tavoitteena myös kansalaisyhteiskuntien vahvistaminen. Järjestöt auttavat ja tukevat paikallisia kehittymään järjestötoiminnan perustehtävissä, mahdollistaen palveluiden tuottamisen, tiedottamisen sekä vaikuttamistyön onnistumisen. Toiminnan tarkoituksena on kehityksessä vahvistaa kansalaisten roolia. (Ulkoasiainministeriö 2016c.)

Kehitysyhteistyössä, köyhyyden ja eriarvoisuuden poistajana kansalaisjärjestöt toimivat erilaisissa rooleissa, kuten merkittävänä avunantajina, syrjittyjen puolustajina, yhteistyökumppaneina, vallan vahteina, erilaisten ratkaisujen ja vaihtoehtojen tarjoajina sekä demokratian ja luottamuksen rakentajina. Kansalaisjärjestöt toteuttavat Suomessa viestintä- ja globaalikasvatushankkeita, joiden tavoitteena on tarjota suomalaisille mahdollisuus osallistua kehitysyhteistyöhön lisäämällä suomalaisten tietoisuutta kehityskysymyksistä. Järjestöjen toiminta on moninaista ja sen voi päätoimialan mukaan jaotella temaattisesti sektoreihin. Toiminta ulottuu monen järjestön kohdalla kuitenkin sektorijaon ulkopuolelle, toimialan ollessa laaja. Järjestö voi ja usein myös joutuu tehdä työtä monella eri sektorilla, jaottelusta huolimatta. Kehitysyhteistyön kattojärjestön (Kepa) kuvailemat temaattiset sektorit koostuvat seuraavista: tasa-arvo ja ihmisoikeudet, koulutus, ympäristö, kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen, terveys, vesi ja sanitaatio, vammaistyö, rauha ja demokratia, maa- ja metsätalous, viestintä ja kulttuuri sekä työ ja toimeentulo. Kehitysyhteistyön kattojärjestön verkkosivuilla pääsee jokaisen sektorin kautta tutustumaan eri sektoreilla toimivien järjestöjen tiiviiseen yleiskuvaukseen järjestön toiminnasta. Lisätietoa järjestön toiminnasta saa vierailemalla linkin kautta järjestön verkkosivuilla. Järjestöt toimivat lähes sadassa eri maassa, kehitysyhteistyön ulottuessa ihmisryhmiin,

maantieteellisiin alueisiin ja asioihin, joita valtion tekemä virallinen kehitysyhteistyö ei kata. (Kepa 2017b.)

Suomen Ulkoministeriö tukee vuosittain suomalaisia kansalaisjärjestöjä ja säätiöitä. Vuonna 2015 ulkoministeriöltä saatu tuki oli noin 113 miljoonaa euroa. Summa vastaa noin 12 prosenttia Suomen varsinaisesta kehitysyhteistyöstä, Kehitysyhteistyön kattojärjestön suositus kansalaisyhteiskunnan rahoitusosuudelle tulisi olla vähintään 15 prosenttia. Ulkoministeriö rahoittaa muun muassa järjestöjen eri puolilla maailmaa toteutettavia kehitysyhteistyöhankkeita sekä järjestöjen Suomessa tehtävää kehitysviestintää ja globaalikasvatusta. Myös kansainväliset kansalaisjärjestöt saavat ulkoministeriöltä rahallista tukea. Viime vuosina ulkoministeriön tukia on saanut 160 suomalaista kansalaisjärjestöä. Kepan suosituksen mukaan rahallinen tuki tulisi olla luonteeltaan pitkäjänteistä, hyvin hallintoa, ennakoitavaa ja saatavilla myös kehittyvien maiden kansalaisyhteiskunnan toimijoille, sekä järjestöille, jotka vapaaehtoisvoimin pyörittävät toimintaansa. Ulkoministeriöltä saatu rahoitus on kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön tärkein rahallinen tuki. (Ulkoasiainministeriö 2016c; Kepa 2017a.)

Ulkoministeriön rahoituksen, eli niin sanotun varsinaisen kehitysyhteistyön lisäksi, järjestöt saavat kehitysyhteistyöhön rahallista tukea myös EU:lta. Tämän lisäksi monet järjestöt tekevät myös omaa varainhankintaa. Yksityiseen hyväntekeväisyyteen käyttämiä resursseja ei tilastoida mihinkään. Siihen kuuluu eri järjestöt, säätiöt sekä yksityinen ihminen. Sen sijaan julkisen sektorin kehitysapuun suunnatut varat ovat tiedossa ja tilastoituina. Ulkoministeriö raportoi ainoastaan yhteistyöjärjestöjen tilanteesta. Suuri osa järjestöjen kehitysmahin käytämiä varoja jää siis raportoimatta. Järjestöt keräävät omarahoitusta kehitysyhteistyöhön. Suomalaisten arvioitu kehitysyhteistyöhön kerätty yksityisen rahoituksen määrä on 90 miljoonaa euroa vuodessa. Yleisimmät varainkeruuhankinnat ovat kertalahjoitukset ja säännölliset esimerkiksi kuukausilahjoitukset. Myös tapahtuma ja tuotemyynti, tuottaa hyvin järjestöille varoja. (Kepa 2017b; Mikkola, Puukko, Rentola & Starck 2015, 4-7.)

Suomalaisista kaksi kolmasosaa osallistuvat järjestöjen kansainväliseen kehitystyöhön joko sitoutumalla pitkäaikaisina lahjoittajina toimintaa tukemaan tai ajankohtaisiin keräyksiin osallistumalla. Vapaaehtoiset kansalaisjärjestöjen kanavoimat lahjoitukset kehitysmahin, oli vuonna 2015 noin 100 miljoonaa euroa. Näkemyksenä on, että tämänkaltainen summa onnistuu ainoastaan toimivien avustuskanavien, poliittisten päättäjien sekä kansalaisten jämerän tuen avulla. Auttamisen kulttuuri ja myönteinen arvomaailma ovat avainasemassa kehitysavussa. (Leskinen 2015, 77-78.)

3.1.3 Kehitysapurahoituksen leikkaukset

Suomen nykyinen hallitus on tehnyt rajuja leikkauksia kehitysyhteistyön määrärahoihin. Leikkauksista ja säästöistä huolimatta, hallitus kertoo pidemmän tähtäimen tavoitteena olevan kehitysapumäärärahojen nostamisen YK:n tavoitteiden mukaiseksi, 0,7 prosenttiin bruttokansantuloista. Juuri päättyneessä hallituksen kehysriihessä päätettiin suunnata yhdeksän miljonna euroa lisää kehitysyhteistyöhön. (Hedberg 2017a.)

Kehitysapurahoitus ja sen leikkaukset ovat myös Suomen lisäksi Britanniassa suurena puheenaiheena ja siitä kansainvälinen avustusyhteisö on kauhuissaan, kertoo Kehitysyhteistyön kattojärjestö Kepa uutisessaan 21.4.2017. Britannia on ollut esimerkillinen suunnannäyttäjä kehitysrahoituksessa ja sitoutunut tähän saakka YK:n asettamaan tavoitteeseen sijoittaa 0,7 prosenttia bruttokansantulosta kehitysapuun. Koska David Cameron, Britannian aikaisempi pääministeri koki kehitysavun erittäin tärkeäksi asiaksi, jota hän vaali, on Britanniassa asetettu poikkeuksellinen laki 0,7 prosentin toteutumiseen. Nyt Britannian sisäpolitiikan käänneet saattavat uusien vaalien lähestyessä johtaa odottamattomiin leikkauksiin kehitysapurahoissa ja pääministeri Theresa May ei enää lupaudu sitoutumaan kansainväliseen 0,7 prosentin tavoitteeseen. Mahdolliset leikkaukset ovat nostaneet suuren kohun avustusyhteisön keskuudessa. (Hedberg 2017b.)

3.2 Opinnäytetyön runkona olevat käsitteet

Tarkastelen opinnäytetyöhön tekemääni selvitystä sosiaalisesta näkökulmasta, neljän käsitteen kautta. Valitsemani käsitteet ovat ne, jotka itselleni nousivat merkityksellisimpinä esille Tansaniassa toteutetun Glory of Africa kehityshankkeen ja muun vaikuttamistyön aikana. Nämä neljä sosiaalisesti ja oman kokemuksen kautta merkittävää käsitettä ovat osallisuus, luottamus, vaikuttaminen ja empatia. Valinta ottaa juuri nämä käsitteet mukaan työhön on henkilökohtainen valinta, käsitteet solmivat työtä sosiaalialaan. Valitsemani käsitteet ovat oma näkemysni merkittävistä käsitteistä. Kaikille ne eivät sitä ole. Käsitteitä voisi yhdistää hyvin myös muihin käsitteisiin tai teemoihin, itse rajasin valintani näihin neljään. Koska myös auttaminen on keskeisessä roolissa työssäni ja kytköksissä edellä mainittuihin käsitteisiin, koin auttamisen mainitsemisen tarpeelliseksi.

Läheisten auttaminen voi ihmisellä olla synnynnäistä, mutta kokeakseen halua ja tarvetta auttaa muita, vaatii auttaminen sosiaalista ja kulttuurista pääomaa, joka syntyy, kun ihminen saa kokea rakkautta ja myötätuntoa lapsuudesta saakka. Myöhemmin elämässä tähän omaan kytkeytyy kulttuurista, laista ja uskonnosta opittua, jotka ylittävät sekä sisäpiirin että omien etujen rajat. (Saarinen 2015 ks. Leskinen 2015, 78.)

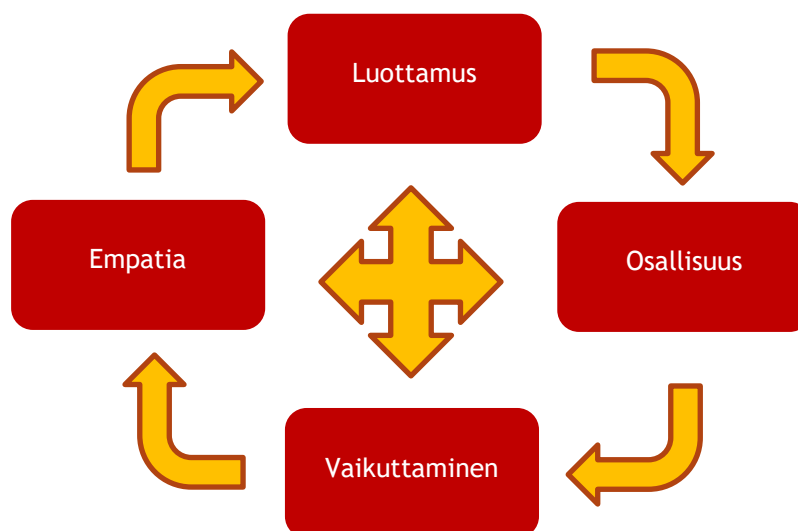
Seuraavaksi syitä käsitteiden osallisuus, luottamus, vaikuttaminen ja empatia valinnalle. Tansaniassa osallisuuden tunne lisääntyi hankkeen myötä paikallisten keskuudessa. Tehdessämme yhdessä töitä yhteisön hyvinvoinnin eteen, tunsimme itsemme hyväksytyiksi ja osaksi yhteisöä. Luottamus oli myös merkittävässä roolissa kehityshankkeen prosessin ajan. Luottamuksen rakentamiseen meni aikansa, mutta kun saimme osoitettua olevamme luottamuksen arvoisia, pitämällä antamamme lupaukset, huomasimme kuinka, saavutimme orpokodin omistajien ja muiden, yhteisön jäsenten luottamuksen. Tämä oli tärkeä saavutus meille hankkeemme onnistumisen edesauttamiseksi. Ilman meidän ja paikallisten välisen luottamuksen syntymistä, ei kehityshanke välttämättä olisi onnistunut.

Vaikuttaminen oli tärkeä seikka kehityshanketta toteuttaessa. Vaikuttamisen mahdollisuuksia pohdimme jo hankkeen idea ja suunnitteluvaiheessa; miten voimme vaikuttaa orpokodin arkeen kestäväällä tavalla? Vaikuttaminen oli hankkeessa monitavoitteista, kun pohdimme sitä, mitkä ovat vaikuttamisen mahdollisuudet ja miten nämä mahdollisuudet vaikuttavat orpokodin arkeen. Empatia oli tärkeässä roolissa läpi kehityshankkeen, sillä ilman empatiaa emme välttämättä olisi osanneet toteuttaa hanketta sopivalla tavalla, orpokodin lähtökohdista katsottuna. Empatian avulla toteutus onnistui niin, että orpokoti hyötyi hankkeesta, parhaalla mahdollisella tavalla. Sen lisäksi että nämä neljä käsitettä olivat kaikki tärkeissä omissa rooleissaan kehityshankkeen aikana, ovat ne myös kaikki kytköksissä toisiinsa. Luottamus, mikä oli hankkeen kulmakivi, mahdollisti sekä osallisuuden tunteen, että vaikuttamisen hankkeessa. Empatia taas oli pohjana luottamuksen luomiselle. Voi myös pohtia, että ilman vaikuttamisen mahdollisuutta ei olisi syntynyt osallisuutta tai luottamusta, eikä vaikuttamista ilman osallisuutta. Kaikki nämä käsitteet kietoutuivat pitkin hanketyöskentelyä toisiinsa, eikä ilman yhtä välttämättä olisi ollut toista.

Nämä neljä kehityshankkeessa ja muussa vaikuttamistyössä Tansaniassa tärkeiksi nousseet sosiaaliset käsitteet, ohjaavat opinnäytetyön sisältöä. Koska käsitteet nousivat niin selkeästi esille omassa auttamisen kokemuksessa, on tavoitteena hahmottaa, miten niiden merkitys ja tietoisuus tulevat esille selvitetessä ihmisten asenteita ja mielipiteitä kehitysapua kohtaan. Myös kohderyhmän pohtiessa omia mahdollisuuksiaan auttaa, selvitan miten käsitteet limittyvät toisiinsa, jos limittyvät. Tulevatko ne esille jossain muodossa, vaikka haastateltava ei koskaan olisi kehitysavun kanssa ollutkaan tekemisissä? Nouseeko muita käsitteitä pinnalle?

Käsitteet osallisuus, luottamus, vaikuttaminen ja empatia toimivat sosiaalisena näkökulmana mutta myös laajan aiheen rajaajana opinnäytetyössä. Halusin lähestyä aihetta hieman eri näkökulmasta ja saada työhön käsitteiden avulla haastatteluista syvällisempiä vastauksia. Ottamalla valikoidun sosiaalisen näkökulman tarkastelun työhön, voi tulokset selvitykselle olla

omalla tavallaan erilaiset ja kiinnostavat. Jotta lukija voi opinnäytetyötä lukiessaan ja tuloksia pohtiessaan saada hieman paremman kuvan sosiaalisten käsitteiden käytöstä ja yhteydestä tehtyyn työhön, avaan käsitteet osallisuus sekä empatia.

Kuvio 1: Empatian, luottamuksen, osallisuuden ja vaikuttamisen käsitekehys

3.2.1 Osallisuuden ja empatia käsitteet

Osallisuutta edistämällä pyritään torjumaan köyhyyttä ja ehkäisemään syrjäytymistä. Myös eriarvoisuutta pyritään vähentämään osallisuutta edistämällä. Käsitteet osallistuminen ja vaikuttaminen ovat väyliä osallisuuteen. Osallisuudella ja sen edistämällä on suuri merkitys terveydelle ja hyvinvoinnille. Osallisuus ymmärretään usein tunteena joka saa alkunsa, kun ihminen on esimerkiksi työn-, opiskelun-, harrastus- tai järjestötoiminnan kautta osallisena jossakin yhteisössä. Osallisuus ilmenee yhteisöissä jäsenten arvostuksena, tasavertaisuutena sekä luottamuksena. Näiden lisäksi osallisuus ilmenee myös mahdollisuutena vaikuttaa omassa yhteisössä. Kun puhutaan yhteiskunnassa osallisena olemisesta, tarkoittaa se jokaisen mahdollisuutta sosiaalisiin suhteisiin, terveyteen, koulutukseen, työhön, asuntoon ja toimeentuloon. On kolme ulottuvuutta tai edellytystä, joiden avulla osallisuus voidaan määritellä; riittävä hyvinvointi ja toimeentulo, toiminnallinen osallisuus sekä yhteisöihin kuuluminen ja jäsenyys. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2017.)

Empatia on kyky jakaa toisen kokema tunnetila tai kohdata toisen ihmisen kärsimys, siinä on kyse ymmärtävästä vuorovaikutuksesta toisen ihmisen kanssa. Empatia on toisen henkilön mielentilan ymmärtämistä, ilman että tuntee samoin, kun hän, empatiaa voidaan kutsua tunnesuuntautumiseksi. Toisen tunne- ja ajatus maailmaan eläytyminen on empaattista vuorovaikutusta. Emotionaalisia, fysiologisia, kognitiivisia sekä erityisesti havaintotoiminnan liittyviä tekijöitä kuuluu empaattiseen vuorovaikutukseen. Herkkyys havaita toisen tunteita ja asettua

toisen tunnealtopituudelle, nimeltään myös sosiaalinen sensitiivisyys, on empatian tärkeä tunnekomponentti. Koska empatia omaksutaan niin kuin muutkin käyttäytymistavat, voi empatiaa opetella. (Kauppila 2011, 186.)

4 Opinnäytetyön toteutus laadullista tutkimusmenetelmää käyttäen

Toteutin opinnäytetyöni laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmiä käyttäen. Halusin tehdä selvitykseni ihmisten asenteista ja mielipiteistä laadullisen tutkimuksen muodossa. Varton (1992) mukaan ihmisten välinen ja sosiaalinen merkitysten maailma, on tarkastelun kohteena laadullisella tutkimusmenetelmällä toteutetussa tutkimuksessa. Nämä, suhteina ilmenevät merkitykset, muodostavat merkityskokonaisuuksia, jotka vuorostaan ovat lähitöisin ihmisestä ja myös päätyvät ihmiseen erilaisina tapahtumina, kuten päämäärien asettamisina, toimintana ja ajatuksina. Ihmisen omat kuvaukset koetusta todellisuudesta on tässä tavoitteena ja ne asiat, joita ihminen pitää itselleen elämässään tärkeinä ja merkityksellisinä, oletetaan nousevan esille näissä kuvauksissa. (Vilka 2015, 118.)

Hirsjärvi & Hurme (2001) tuovat esille Layderin (1993) toteamuksen siitä, kuinka laadullisia menetelmiä on syytä käyttää, mitä lähemmäksi yksilöä ja vuorovaikutusta tullaan. Tutkittavien havainnot tilanteista tulee kvalitatiivisen tutkimuksen myötä esille ja mahdollisuus huomioida menneisyyteen ja kehitykseen liittyviä tekijöitä aukeaa (Hirsjärvi & Hurme 2001, 27). Kvalitatiiviselle tutkimukselle on olemassa paljon tyypillisiä piirteitä, joita tuon seuraavaksi esille. Laadullisessa tutkimuksessa ihmistä suositaan tiedon keruun keinona, tämä lähinnä siksi, että tutkija luottaa enemmän tutkittavien kanssa käytyyn keskusteluun ja omiin havaintoihinsa, kun mittausvälineisiin. Laadullisessa tutkimuksessa lähtökohtana ei ole hypoteesin tai teorian testaaminen vaan kerätyn aineiston monipuolinen ja yksityiskohtainen tarkastelu ja analysointi, aineistosta on tarkoituksena paljastaa odottamattomia seikkoja. Aineiston hankintaa varten kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti ja metodeja, joissa tutkittavien ääni ja näkökulmat pääsevät esille, suositaan aineiston hankinnassa. Näitä ovat muun muassa teemahaastattelu, osallistuva havainnointi ja ryhmähaastattelut. Kvalitatiivinen tutkimus toteutetaan joustavasti ja olosuhteiden mukaan muutetaan suunnitelmia, joten myös tutkimussuunnitelma elää ja muotoutuu tutkimuksen mukaan. Laadullinen tutkimus on kokonaisvaltaista tiedon hankintaa luonteeltaan ja luonnollisissa todellisissa tilanteissa koottu aineisto käsitellään ja tulkitaan ainutlaatuisena, kuten myös jokainen tapaus. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2014, 164.)

Opinnäytetyötäni hahmottaessa pohdin, kuinka saisin parhaiten syvällistä ja monipuolista tietoa kvalitatiivista tutkimusta menetelmänä käyttäen. Kartoitettuani eri vaihtoehtoja, alkoi haastattelu tuntumaan parhaalta vaihtoehdolta, sillä haastattelun tavoitteena on selvittää mitä jollakulla on mielessä. Ja kun haluamme tietää henkilöstä jotain; mitä hän ajattelee ja mitä motiiveja hänellä on, kannattaa sitä kysyä häneltä suoraan (Eskola & Suoranta 2000, 85).

Koska haastattelussa ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa, on haastattelu omalla tavallaan ainutlaatuinen tiedonkeruumenetelmä. Suurena etuna haastattelussa on se, että aineiston keruuta voi säädellä joustavasti tilanteen mukaan, vastaajia myötäillen, myös haastattelun etenemisjärjestystä on mahdollista säädellä itse. Vastauksia on haastattelussa mahdollista tulkita enemmän kuin esimerkiksi kyselylomakkeessa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara. 2014, 204-205.)

Tutkimustilanteessa ja haastattelussa ihminen on nähtävä subjektina ja hänelle on annettava mahdollisuus tuoda mahdollisimman vapaasti esille itseään koskevia asioita. Tutkimuksessa ihminen on aktiivinen ja merkityksiä luova osapuoli. Tutkimusta tehdessä ja aineistoa kerätessä, haluaa tutkija sijoittaa puheen laajempaan kontekstiin, haastattelun avulla se onnistuu, koska siinä näkee toisen henkilön, hänen eleet ja kehonkielen. Haastattelun tapahtuessa kasvotusten voi haastateltava myös kertoa itsestään enemmän tai laajemmin kuin mitä on odotettu. Haastattelu on aineiston keruu menetelmänä oiva myös siitä syystä, että sen yhteydessä voi selventää saatuja vastauksia ja syventää saatavaa tietoa, mielipiteille voi pyytää perusteluja ja lisäkysymyksiä voi tarvittaessa myös esittää. Haastattelua menetelmänä on hyvä käyttää tutkimuksessa silloin, kun tiedetään jo ennalta, että tutkittava aihe tuottaa vastauksia moniin suuntiin ja monitahoisesti. Etuna haastattelussa on myös se, että henkilöt, jotka on suunniteltu vastaajiksi, on yleensä helppo saada tutkimukseen mukaan ja heille voi tarvittaessa jälkikäteen esittää lisäkysymyksiä, jos aineistoa on tarpeellista täydentää, tai jos jatkotutkimukselle on kiinnostusta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2014, 205-206.)

4.1 Kohdejoukko ja aineistonkeruu

Valikoidessani kohdejoukkoani opinnäytetyötäni varten, olivat ikä ja sukupuoli pääasia. Halusin tuloksia analysoitaessa ja vastauksia vertailtaessa, voida vertailla myös naisten ja miesten vastauksia keskenään, sekä havainnoida onko iällä vaikutusta vastaukseen. Rajasin kohdejoukkoni neljään henkilöön. Keskittyessä kvalitatiivisesti yhteen tapaukseen, mahdollistaa se henkilön vastausten yksityiskohtaisen tutkimisen (Hirsjärvi & Hurme 2001, 59). Toiveena tehdä näin jokaisen haastateltavan kanssa, tiesin haastatteluihin menevän aikaa. Rajasin haastateltavien määrän neljään, voidakseni paneutua näiden neljän henkilön tuottamaan aineistoon syvällisemmin, kun esimerkiksi kahdeksan henkilön aineistoon pintapuolisesti. Kohdejoukkoni koostui omista tutuista tai tuttujen tutuista. Valittaessani kohdejoukkoani tiesin kaikkien olevan luonteeltaan sosiaalisia ja kiinnostuneita olemaan osana opinnäytetyötäni, mikä toi toivoa syvällisestä aineistosta. Haastateltavat ovat iältään 31-65 vuotiaita, yksi henkilö jokaista vuosikymmentä edustaen. Kohdejoukon valitsin tarkoituksella niin, että nuorin on 31-vuotias, ajatuksella, että yli 30-vuotiaat ovat todennäköisimmin osallistuneet kehitysavun ja auttamisen johonkin muotoon ja elämäkokemus saattaa tuoda mielipiteitä esille. Kohdejoukkoni on 31-vuotias nainen, 42-vuotias mies, 50-vuotias nainen sekä 61-vuotias mies. En halunnut ra-

jata aihetta niin, että tutkimuksen kohdejoukkona on ainoastaan yhden ryhmän edustajia, kuten esimerkiksi 20-vuotiaat tai esimerkiksi työttömät. Päätin olla kysymättä henkilöiden ammatteja aineistoani varten, antaen henkilöille mahdollisuuden tuoda oma ammatti esille niin halutessaan.

Haastattelut toteutin puolistrukturoituina teemahaastatteluina. Puolistrukturoidussa haastattelussa kaikille haastateltaville esitetään samat kysymykset, vastaus on avoin ja mahdollistaa näin ollen haastateltavan vastaamaan täysin omin sanoin, saaden mahdollisuuden vastata syvällisesti omalla tavallaan. Teemahaastattelussa haastattelu etenee haastateltavan tekemän teeman tai aihepiirin mukaan, josta haastateltava on tehnyt itselleen tukipaperin tai rungon. Teemoilla ei ole tarkkaa muotoa, eikä niitä esitetä välttämättä samassa järjestyksessä kaikille haastateltaville. Haastateltava pitää huolen siitä, että kaikki teema alueet käydään jokaisen haastateltavan kanssa läpi. Teemahaastattelu mahdollistaa haastateltavan äänen esille tuomisen, asioiden merkitys syntyy vuorovaikutuksessa ja haastateltavan tulkinta ja näkemys aiheesta on keskeinen, samoin kun hänen asioille antama merkitys. (Eskola & Suoranta 2000, 86; Hirsjärvi & Hurme 2001, 48.)

Puolistrukturoidun teemahaastattelun menetelmän mukaan minulla oli haastatteluille runkona teeman mukaan etenevät kysymykset (Liite 1) tukena itselleni ja haastattelun etenemiselle. Kysymyksiin olin sisällyttänyt opinnäytetyöni rungoksi valitsemani käsitteet, eli osallisuuden, vaikuttamisen, luottamuksen ja empatian. Sisällytin kysymysten joukkoon myös kysymyksen tunteesta, tavoitteena saada haastateltava pohtimaan vastaustaan hieman syvemmältä. Haastattelut eivät edenneet jatkuvasti kysymysten mukaan, vaan ne johdattelivat haastattelua teemoillaan ja haastateltava sai vapaasti vastata, niin syvällisesti kun itse tahtoi. Tarpeen tullen turvauduin valmiisiin kysymyksiin ja esitin lisäkysymyksiä. Kaikki kysymyksen teema-alueet käytiin läpi kaikkien haastateltavien kanssa. Ensimmäisessä haastattelussa nousi esille median vaikutus, jonka päätin lisätä kysymyksiin ja seuraaviin haastatteluihin, näin sain kaikkien haastateltavien näkemyksen tästäkin aiheista.

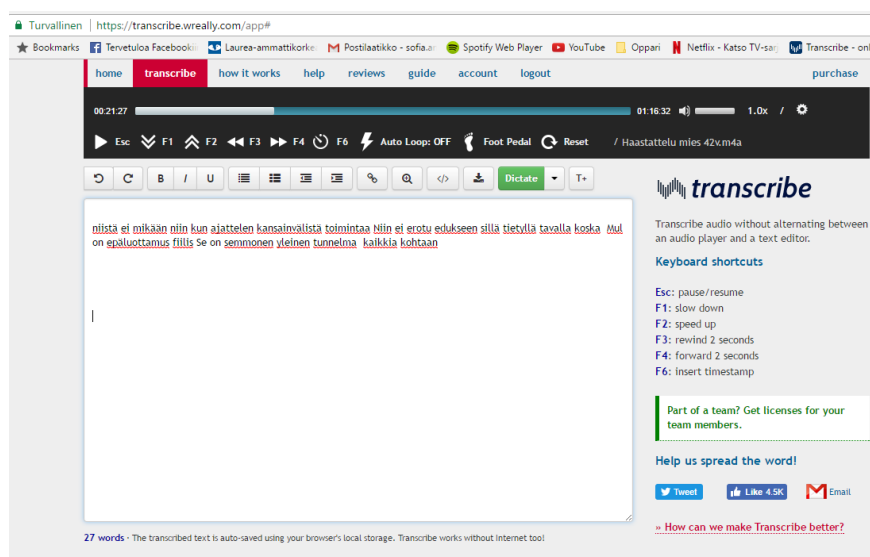
Haastattelut toteutin haastateltavan valitsemassa paikassa, mikä oli joko työpaikka, koti tai kahvila. Haastatteluaikaa henkilön kanssa varatessani kerroin haastateltavalle, että aikaa haastattelun tekoon kuluisi puolesta tunnista korkeintaan kahteen, haastateltavan vastausten pituuksista riippuen. Ilmoitin haastateltaville päivät, jolloin olin itse vapaa ja haastateltavat valitsivat heille sopivat päivät. Halusin olla tarkka sen suhteen, että haastateltava tuns olonsa mukavaksi haastattelua ajatellen, jotta haastattelu olisi mahdollisimman keskustelunomainen ja luonteva, toiveena saada runsas aineisto.

Yhden haastattelun tein puhelimitse, sillä valitsemani kohdehenkilö oli ulkomailla asuva suomalainen, eikä siis ollut Suomessa haastattelun ajankohtana. Puhelimitse tehty haastattelu ei

eronnut muista haastatteluista, sillä soitimme järjestelmällä, joka ei aiheuttanut kummallekaan osapuolelle lisäkustannuksia. Aikaa oli yhtä paljon kuin muidenkin haastateltavien kanssa, eikä haastattelussa ollut kiireen tuntua, vaan avoin tunnelma. Kaikki haastattelut sujuivat erittäin hyvin ja mutkitta. Vuorovaikutus haastatteluiden aikana oli hyvää ja onnistunutta, luoden rennon ja avoimen tunnelman. Kaikkiin haastatteluihin sain luvan nauhoittamiseen ja nauhoitin älypuhelimien äänittäjällä kaikki haastattelut. Haastatteluaineistoa kertyi yhteensä neljä ja puoli tuntia. Haastattelut kestivät 45 minuuttia, tunnin, yhden tunnin ja 15 minuuttia sekä puolitoista tuntia. Koen saaneeni kerättyä työtäni varten erinomaista aineistoa, erittäin syvällistä ja rikasta sisällöltään. Olin tyytyväinen aineistonkeruun aikaansaannokseen.

4.2 Tutkimusaineiston analysointi

Haastattelut litteroin kaikki sanasta sanaan, jättäen täytesanat, kuten tota, joo ja niinku pois joistain kohdista. Litteroitua aineistoa kertyi yhteensä 48 sivua. Aineiston litterointiin käytin Internetistä löytynyttä Transcribe nimistä litterointi ohjelmaa, jonka sain koekäyttöön ilmaiseksi. Ohjelma oli erittäin hyvä, mahdollistaen nauhoituksen kuuntelun ja kelaamisen eteen- ja taaksepäin sekunnin tarkkuudella. Ohjelmassa oli myös hyvin nykyaikainen menetelmä, sille pystyi toistamaan kuulemaansa, ja ohjelma kirjoitti sen ylös. Ohjelmaan sai suomen kielen valittua ja se ymmärsi jopa slangi kieltä ja murretta. Tiettyjä virheitä aineistoon tuli, kun käytti puhetoimintoa, mutta ne sai helposti manuaalisesti jälkikäteen korjattua. Ohjelman käyttö nopeutti ja helpotti aineiston litterointia huomattavasti, olin erittäin tyytyväinen ohjelmiston tehokkuuteen ja sen mahdollistamiin työskentelymenetelmiin.

Kuvio 2: Kuvankaappaus: Esimerkki ohjelman puhetoiston toimivuudesta (Trascribe 2017)

Aineiston analyysin tarkoitus on laadullisessa tutkimuksessa luoda siihen selkeyttä ja tuottaa uutta tietoa tutkittavasta aiheesta. Analyysin avulla pyritään aineistosta luomaan selkeä ja mielenkiintoinen tiivistelmä aiheesta, kadottamatta sen sisältöä. Teemoittelun avulla voi aineistosta poimia esille tutkimusongelmaa valaisevia teemoja ja niitä voi vertailla keskenään. Teemoittelulla tarkoitetaan piirteitä, jotka nousevat aineistosta esille analyysivaiheessa ja jotka ovat yhteisiä usealle haastateltavalle. Teemahaastattelussa oletuksena on, että aineistosta löytyvät teemat pohjautuvat teemahaastattelun teemoihin. Monesti aineistosta löytyy teemoittelun avulla alkuperäisiä teemoja kiinnostavampia aiheita. (Eskola & Suoranta 2000, 137, 174; Hirsjärvi & Hurme 2001, 173.)

Aloitin analysoinnin käymällä litteroidun materiaalin lukemalla läpi ja poimien ensin vastaukset kysymysrunkoon jokaisesta haastattelusta. Sen jälkeen poimin aineistosta muut kiinnostavat näkökulmat ja seikat aiheeseen liittyen esille. Järjestin sen jälkeen jokaisesta haastattelusta kysymykseen saadun vastauksen sen alle, luoden vastauksista yhteiskuvan ja kokonaisuuden, pääasiassa eri henkilöiden vastaukset eritellen. Tämän jälkeen järjestin muut kiinnostavat esille nousseet aiheet. Aineiston ollessa niin syvällinen halusin käydä läpi kaikki kysymykset ja vastaukset huolella. Tämä oli aikaa vievää, sillä monesti haastateltava eksyi aiheesta hieman sivuraiteille ja alkoi kertoa jostain toisesta aiheesta. Vaikka pyrin tämän tapahtuessa johdattamaan haastattelun takaisin aiheeseen, annoin haastateltavan jatkaa hetken ensin, ennen keskeyttämistä, saaden välillä hyviä uusia näkökulmia johonkin teemaan, niin sanotun sivuraiteen kautta. Vaikka aineiston analysointiin ja teemoitteluun meni paljon aikaa, uskon sen olleen sen arvoista, kun tuloksia käyn läpi.

5 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

Laadullisessa tutkimuksessa tutkija itse on tutkimuksen keskeinen väline ja tutkimuksen lähtökohtana on tutkijan avoin subjektiviteetti. Tutkija toimii koko tutkimusprosessin ajan tutkimuksen pääasiallisena luotettavuuden kriteerinä ja tästä syystä kvalitatiivinen tutkimus on yleensä kvantitatiivista tutkimusta paljon henkilökohtaisempi, sisältäen tutkijan omaa pohdintaa. Keskustelua on käyty siitä, ettei laadullisessa tutkimuksessa sovellu luotettavuuden perusteiksi validiteetti ja reliabiliteetti. Laadullisessa tutkimuksessa tutkija pohtii työnsä luotettavuutta ja analyysin kattavuutta jatkuvasti, peilaten niitä tekemiinsä ratkaisuihin. (Eskola & Suoranta 2000, 208, 210.)

Olen opinnäytetyössä pyrkinyt luomaan loogisen kokonaisuuden, jossa valitsemani aiheen tausta ja tieto tulevat selväksi ja pääosassa toimii haastatteluiden avulla kerätty aineisto ja sen tulokset, sekä niiden pohjalta tehdyt johtopäätökset. Olen panostanut ajallisesti aineistonkeruuseen ja sen analysointiin, ja huolellisesti kirjannut saamiani tuloksia ylös. Työhön käyttämäni kirjallisuuden olen valikoinut tarkasti, varmistaen sen ajantasaisuuden ja pyrkinyt

huolellisesti sekä kriittisesti tarkistamaan lähteideni luotettavuuden. Aiheen ollessa jatkuvassa muutoksessa oleva ja tiedon päivittyessä nopeasti, turvauduin laajasti Internetistä löytyviin lähteisiin, pysyäkseen ajan tasalla.

Henkilöitä mukaan haastatteluun valitessani, halusin työhöni mukaan mielipiderikkaita persoonia. Koin myös iän olevan tärkeä kriteeri, ei ainoastaan siksi, että saan eri ikäisten näkökulmia työhön, vaan myös sen takia, että haastateltavilla on tarpeeksi elämäkokemusta ja perustietoa aiheesta. Tämä lisäsi omasta mielestäni vastausten luotettavuutta. Vastausten luotettavuuden voi ajatella lisääntyvän tietäen, että haastateltavat kokivat aiheen mielenkiintoisiksi. Luotettavuutta opinnäytetyöhön tuo se, että keräsin aineiston yksilohaastatteluina, rauhallisessa ympäristössä, jossa ei ollut häiriötekijöitä. Tällä tavalla haastateltavat saivat rauhassa vastata omin sanoin, tuoda esille mielipiteensä aiheesta, niin laajasti kun halusivat. Aihetta voitiin kaivella ja selvittää syvällisesti sekä rehellisesti, saaden siitä mahdollisimman avartavan ja luotettavan näkökulman. Lisäkysymysten esittäminen mahdollisti aiheen syvällisemmän pohtimisen.

Luotettavuutta haastattelulle toi se, että haastateltava pystyi itse valitsemaan, miten vastaa ja myös olla vastaamatta tai kertomatta jotain asiaa, mikäli koki ettei halua tuoda sitä esille. Haastateltavalla oli vapaus valita vastaamistyyli, mikä vaikutti siihen, ettei haastateltavalla ollut syytä tai tarvetta valehdella tuodessaan omaa henkilökohtaista mielipidettään esille. Haastattelutilaisuudessa pyrin selittämään kysymyksiä ja varmistin, että haastateltavat olivat ymmärtäneet ne, mikäli vastaus oli erittäin suppea tai ei vastannut kysymykseen. Haastattelulle olin varannut riittävästi aikaa ja olin antanut haastateltavien valita haastattelun toteutuksen ajan ja paikan itse.

Aineistoa litteroidessa havahduin sen laajuuteen ja koin, ettei ylimääräisille lisäkysymyksille ollut tarvetta. Oman tutkija kokemuksen ollessa vasta alkumetreillä, oli laajan ja syvällisen aineiston analysointi aika ajoin haastavaa, koen silti, että sain aineistosta poimittua oleelliset asiat esille, jotka edustavat haastateltavien mielipiteitä. Lisätäkseen luotettavuutta aineistolle, olen tuloksia esille tuodessani lisännyt haastateltavien siteerauksia tekstiin.

Aineistosta saatua tietoa ei voi yleistää tai ajatella että se on suuremman ihmisjoukon mielipide, mutta sitä ei tässä työssä ollutkaan tarkoitus selvittää. Opinnäytetyössä oli ajatuksena selvittää tietyn iän ja sukupuolen perusteella valitun kohderyhmän asenteet ja mielipiteet aiheesta kohtaan, ei pohtia niitä yleistäen. Haastatteluista saatu aineisto on laaja ja monipuolinen ja pohjautuu neljän ihmisen syvälliseen ja henkilökohtaiseen näkemykseen, minkä voi kokea luotettavaksi. Opinnäytetyölleni luotettavuutta tuo se, että kaikki siihen osallistuvat henkilöt ovat omasta tahdostaan lähteneet siihen mukaan.

Tutkimusetiikka joutuu koetukselle useita kertoja tutkimusprosessin aikana, sillä tutkimustyö muodostuu tuhansista erikokoisista kysymyksistä ja tutkimus sisältää monia eri päätöksiä. Ihmisarvon kunnioittamisen periaatteita on noudatettava tutkimuksessa. Tutkittavia ei saa johdattaa harhaan. Tutkittavien henkilöiden yksityisyys ja tutkimuksen luottamuksellisuus on turvattava. Jos kerättävä tieto on arkaluontoista, on tutkijan pohdittava, tarvitseeko hän sitä, tai miten tiedon tuo esille ilman, että tutkittavan yksityisyys kärsii. Kaikille tutkittaville on tuotava esille tarpeeksi tietoa tutkittavan aiheen luonteesta ja painotettava sitä, että vastaaminen on vapaaehtoista. (Eskola & Suoranta 2000, 52, 56.)

Luottamuksellisuus ja anonymiteetti ovat tutkimuksen tietojen käsittelyssä keskeisinä. Tutkijan on huolehdittava, ettei tutkittavien henkilöllisyys paljastu tietojen julkaisuvaiheessa, koska nimettömyys on luvattu tietoja hankittaessa. Myös tietojen julkaisuvaiheessa on tutkijan vastuulla huolehtia siitä, että tutkittavien anonymiteettisuoja ja luottamuksellisuus säilyvät. Anonymiteettiä on suojeltava sitä tarkemmin mitä arkaluontoisempi asia on kyseessä. Henkilöllisyyden paljastuminen tutkimustuloksissa tulee olla mahdollisimman vaikeaa. (Eskola & Suoranta 2000, 56-57.)

Koko opinnäytetyön ajan olen kunnioittanut ihmisarvoa sekä toiminut eettisten periaatteiden mukaisesti. Haastateltavien anonymiteettisuoja säilyy koko prosessin ajan ja myös työn julkaisuvaiheen jälkeen niin, ettei haastateltavien henkilöiden henkilöllisyys paljastu missään vaiheessa. Kaikki tieto minkä pohjalta haastateltavan voisi tunnistaa olen rajannut aineistosta pois. Henkilökohtaisen tiedon haastateltavasta, kuten esimerkiksi ammatin tai asuinpaikan olen maininnut, mikäli haastateltava on sen itse antamassaan vastauksessa tuonut esille ja se on oleellinen tieto haastateltavan vastauksen ymmärtämisessä. Tässäkin myös kuitenkin anonymiteetin säilyttäen.

Koska tutkimuksessa on lähtökohtana ihmisarvon kunnioittaminen, on ihmisten itsemääräämisoikeutta kunnioitettava niin, että antaa haastateltavalle mahdollisuuden itse päättää haluaako osallistua tutkimukseen (Hirsjärvi ym. 2014, 25). Kysyessäni haastateltavia mukaan työhöni kerroin heille opinnäytetyöstäni, sen aiheesta ja siitä mitä haastattelulla selvitän. Kaikille haastateltaville tein selväksi heti, että mikäli he eivät koe sopivansa haastateltaviksi tai eivät halua osallistua haastatteluun, ymmärrän sen täysin ja kysyn siinä tapauksessa jotain muuta mukaan. Kaikki haastateltavat suostuivat haastatteluun mielellään. Annoin haastateltavien valita paikan ja ajan haastattelulle varmistaakseni, että haastattelu ei ole epämiellyttävä tai pakonomainen, vaan asia johon he lähtivät hyvällä mielellä mukaan. Haastatteluiden toteutuksen ajankohtaa pidin liukuvana, huomioiden mahdolliset viivästymiset ja haastatteluajankohdan siirtämisen. Muutaman haastattelun päivämäärän muutosta suuremmille muutoksille ei ollut tarvetta. Kaikki haastattelut nauhoitin, pyytäen etukäteen siihen luvan jokaiselta haastateltavalta. Ainoastaan minä olen haastatteluista saatua aineistoa käynyt läpi ja

olen sen huolellisesti säilyttänyt niin, ettei se joudu ulkopuolisten käsiin, haastateltavien anonymiteettisuoja kunnioittaen.

6 Aineiston tulokset

Tässä luvussa esittelen haastatteluista saamani tulokset yksityiskohtaisesti. Haastatteluista saamani aineiston tulokset olivat runsaat, syvälliset ja mielenkiintoiset. Kävin jokaisen haastattelusta saadun vastauksen tarkasti läpi ja poimin teemoihini sopivat vastaukset esille. Halusin tuloksissa tuoda esille, kuka kohderyhmästä oli vastannut ja mitä, tuoden iän ja sukupuolen esille, jotta lukija voi halutessaan tehdä tuloksista omia johtopäätöksiä.

Halusin haastattelun alussa hieman kartoittaa miten haastateltavat kokevat kehitysavun, mitä se heidän mielestä on ja mikä heidän näkemys siitä on. Haastattelut muovaantuivat sen mukaan, miten kukin haastateltava itse kokee kehitysavun. Selvitin miten haastateltavat ovat kehitysapuun osallistuneet. Kysyin, oliko haastateltavat kehitysavun johonkin muotoon tai auttamiseen osallistuessa tuntenut olevansa vaikuttamassa tai osallisena, tai tunsivatko he jotain tunnetta. Empatian rooli ja vaikutus yksilön päätöksissä, asenteissa ja mielipiteissä, sekä empatian käsityksen merkitys oli kysymyksissä sisällytettynä. Haastatteluissa kysyin mitä mieltä haastateltavat ovat kehitysavun eri muodoista ja siitä, kokevatko he voivansa luottaa niihin. Myös median vaikutuksesta nousi haastatteluissa vahvasti esille. Osallistumisen kynnyksen nostin myös pohdittavaksi.

Kysyin haastatteluissa auttamisen mahdollisuuksista ja siitä, miten yksilö mieluiten auttaisi. Kysyin miten kehitysapua tekevien tahojen tulisi haastateltavien mielestä edustaa itseään tai toimia, jotta henkilö kokisi haluavansa tukea toimintaa ja mikä on asia, joka eniten mietityttää kehitysavussa ja sen eri muodoissa. Yksilönä auttaminen sekä halu auttaa, olivat haastatteluissa syvällisesti pohdittuja asioita. Esitin haastateltaville kysymyksen siitä, mikä heistä on tärkein tapa auttaa tai tärkein avun muoto. Vastaukset olivat moninaiset, kaikkiin kysymyksiin. Haastatteluista kerätty aineisto ylitti kaikki odotukset niin laatunsa, syvällisyytensä kuin monipuolisuutensa suhteen.

6.1 Kehitysapu ja auttamisen monet muodot

Kehitysavusta ja sen käsitteestä kysyttäessä, kertoi haastateltavista 50-vuotias nainen visiosta, joka syntyy, kun hän kuulee sanan kehitysapu. Visio on pienet kiharapäiset lapset Afrikassa, isoine mahoineen ja laihoine käsineen. Tämän lisäksi sana tuo mieleen pakolaiset ja sodan runnomat, luonnonmullistukset ja katastrofiavun.

61-vuotias mies näkee kehitysavun tärkeänä turvana, ihmisille, jotka tarvitsevat apua, joilla ei tavallaan ole omia selviytymismahdollisuuksia. Kehitysapu on tarpeen varsinkin köyhissä

maissa, missä väestöllä ei ole vaikutusmahdollisuuksia ja maan hallitsijat ja rikkaat vievät köyhiltä. Hän näkee kehitysavun myös yhtenä tärkeimmistä väylistä viedä koulutusta ja tietotaitoa, sekä osaamista kehitysmaihiin niin, että paikalliset oppivat itse tekemään. Mies huomautti, kuinka intoa tehdä monenlaisia asioita on, mutta usein kehitysmaissa tietotaito saattaa olla puutteellista. Silloin on tärkeää, että joku oikeaoppisesti opettaa, miten asiat tehdään ja paikalliset pääsevät sitä kautta alkuun. Oikean tiedon viemisen kehitysmaihiin mies kokee erittäin tärkeänä ja hyödyllisenä. Myös esimerkiksi vanhojen, Suomessa käytöstä poistettujen työkoneiden toimittamisen kehitysmaihiin hän kokee tärkeäksi ja tarpeelliseksi, niiden hyödyttäessä ihmisiä kehitysmaissa.

31-vuotiaan naisen mukaan kehitysapu ja käsitys siitä, kulminoituu valtiolliseen ja hallinnolliseen politiikkaan. Kehitysapu nousi rahallisesti ja taloudellisesti esille median avulla, politiikan kautta. Nainen kokee myös, että kehitysapu nousee usein mediassa vertailevana näkemyksenä esille, kun vertaillaan kehitysavun antoa ja omaa kotimaan tilannetta. Kehitysavun käsitettä laajennettaessa, nosti hän esille kehitysavun käsitteeseen kuuluvaksi myös kolmannen sektorin, järjestöt, yksityisen tahon ja kristillisen puolen, seurakunnan. Nainen kuvaili kuinka pienet toimijat nousevat kehitysavun tiimoilta esille usein niin, että ne ovat linkittyneitä tai yhteyksissä johonkin henkilöön jonka tuntee, jolla on omaa kokemusta tai näkemyspohja. Hänestä valitettavan usein tällaiset toimijat usein jäävät helposti syrjään, ellei niihin ole kosketuspintaa jonkun kautta, tai toimijan aiheeseen ei ole perehtynyt tarpeeksi paljon.

Haastateltavista 42-vuotias mies toi esille sen, kuinka maailmalla tapahtuvien kamaluuksien takia kehitysapu olisi tärkeää, mutta hän on itse hyvin skeptinen kehitysapua kohtaan. Hän toi esille sen, ettei tiedä mihin esimerkiksi valtion kehitysapurahat menevät. Hän kokee, että suurilla järjestöillä on monen monta välikättä, kuten maakohtaiset toimitusjohtajat, rahanhoitajat ja mainoskampanjat, ottamassa omansa lahjoituksista ja saaduista apurahoista, eikä kehitysavun kohdemaahan päätyvän todellisen euron määrää voi tietää. Tästä syystä haastateltava itse ei osallistu kansainväliseen kehitysapuun, muuta kuin maksamallaan verorahoilla. Sen sijaan hän panostaa auttamiseen kotimaassa, luottaen kotimaiseen toimintaan enemmän.

Kehitysapua pohdittaessa nousi monesti esille kehitysapu kehitysmaissa, mutta myös auttaminen kotimaassa. Monet kokivat kehitysavun voivan olla myös paikallista, kotimaassa auttamista. Aspekti oli mielestäni mielenkiintoinen ja koska se nousi itsestään esille, halusin sen sisällyttää aineiston tuloksiin, auttaminen on kuitenkin työn keskeisenä teemana, eikä tarkoitus ole rajata auttamista vain kehitysmaihiin. Anoin haastateltavien vapaasti kertoa auttamisestaan kotimaassa tai kehitysmaassa, tai molemmissa. Tahdoin antaa haastateltaville mahdollisuuden lähestyä aihetta omasta valitsemastaan näkökulmasta.

Haastatteluissa nousi esille se, kuinka monen suomalaisen asenne on sellainen, jossa pyritään perustelemaan tai puolustelemaan sitä, että niin kauan, kun omassa maassa on riittävästi tekemistä ja ongelmia, ei tarvitsisi muualle apua antaa. Haastateltavista 61-vuotias mies toi oman mielipiteensä esille huomauttaen, ettei tilannetta Suomessa ja kehitysmaissa yksinkertaisesti voi verrata keskenään, sillä kehitysmaissa ihmisten lähtökohdat ovat täysin erilaiset, kuin mitä meillä täällä Suomessa. Hän toi esille myös sen, kuinka se, että on itse ollut paikan päällä kehitysmaissa ja nähnyt paikallisia olosuhteita ja ympäristöä, auttaa ymmärtämään kehitysavun tarpeen paremmin. Muuten se voi tuntua kaukaiselta. Haastateltava totesi oman suhtautumisen kehitysapuun olevan positiivinen.

”...sit tavallaan et ku sitä on itekki nähny, sitä niinku ympäristöö ja tota maita, ni ymmärtää sen vielä niinku paremmin, muuten se voi tuntua vähän niinku kaukaiselta.”

Pohdittaessa sitä, miten kehitysavun tuntee konkreettisimmin, toi 31-vuotias nainen esille, kuinka kokee itse törmäävänsä kehitysapuun, toukokuussa Helsingissä järjestettävässä Maailma kylässä festivaalissa. Festivaali on paikka, missä kehitysapua tekevät tahot konkreettisesti ovat paikan päällä. Festivaalissa kehitysapu ja sen tärkeys nostetaan esille, ihmisiä asioista tiedottaen.

Haastatteluissa kysyttäessä onko haastateltava osallistunut tai ollut mukana tukemassa kehitysavun jotain muotoa tai ollut mukana auttamistoiminnassa, kävi ilmi, että kaikki neljä haastateltavaa ovat jollain tapaa osallistuneet, auttaneet tai olleet tukemassa toimintaa. Kaikki ovat osallistuneet joko kerran tai säännöllisesti, jokainen hieman eri tavalla.

Ensimmäinen haastateltava, 31-vuotias nainen, kertoi ensin pohtineensa, ettei ole millään tapaa kehitysapuun osallistunut, kunnes havahtui siihen, että on lahjoittanut vaatteita järjestöille kuten Fida tai UFF. Haastateltava kertoi myös Maailma kylässä festivaaleilla vieraillessaan osoittaneensa tukensa ostamalla tuotteen, jonka tulojen on kerrottu menevän kehitysmaahan, jonkun hyväksi. Haastateltava toi esille sen, että ostopäätös on aina suuri asia, sillä hän suhtautuu hyvin kriittisesti tuotteeseen, ja siihen, meneekö hyöty oikeasti perille. Hän tahtoisi uskoa, että tuotto menee perille, mutta pieni kyynisyys elää silti. Haastateltava oli harmissaan siitä, kuinka totuutta ei voi tietää.

”... sit jotenki aina vaan toivoo siitä, et jos esimerkiksi vaikka on tehny itse jonkun ratkasun et ostan ja sijoittaa vaikka johonki tuotteeseen, joku vaikka naisten työllistämisen hyväks jossain kehitysmaissa, niin et jos mä ostan semmosen ni mä en oikeesti tiedä mikä hyöty siitä on sille naiselle, tai onko sen tehny edes

joku nainen. Mut et sit se vaan se sun toivo... Niin tai ehkä siinä on siis semmonen tietynlainen kyynisyys itellään mukana, et niinkun tavallaan, et onko se niinku väitetään sen olevan vai kaunistellaanko vaan se totuus, jotta tavallaan saadaan sitä markkinointia, ja saadaan jotenki sitä rahaa ja saadaan niitä myytyjä tuotteita, tyypisesti.”

Toinen haastateltava, 61-vuotias mieshenkilö kertoi osallistuneensa kehitysapuun tukemalla katastrofialueita, humanitaarisen avun muodossa. Hän toi esille tärkeyden ja tietoisuus siitä, että pienelläkin rahalla voi kehitysmaissa ja katastrofialueilla vaikuttaa. Haastateltava pohti rahallisten lahjoitusten olevan Suomesta käsin auttamisen muoto mihin osallistuu, yleensä humanitaarisen avun ollessa tarpeellista, katastrofien myötä maailmalla. Haastateltava kertoi Etelä-Afrikkaan matkustaessaan tukeneensa paikallisia, ostamalla käsitöitä suoraan heiltä, painottaen sen tärkeyttä, ettei väliporras ole ottamassa tuotoista rahaa itselleen. Haastateltava oli myös ollut mukana rahoittamassa Afrikassa toteutettavaa yksityistä kehityshanketta, jossa kaikki kerätyt varat menivät hankkeen toteuttamiseen, ilman välikäsiä. Mies toi esille osallistuvansa kehitysapuun näin ollen sekä paikallisesti kehitysmaissa, että Suomesta käsin eri tahojen kautta, niin julkisten kuin yksityistenkin. Kehitysavun ja auttamisen eri muotoja pohtiessaan haastateltava toi esille kummitoiminnan, missä henkilöt toimivat kummeina kehitykseen lapsille. Hän arveli toiminnan olevan hyvää, ja kummin ja lapsen välisen yhteyden olevaan toimivaa. Ajatus siihen ryhtymisestä oli käynyt mielessä, mutta totesi sen kuitenkin olevan jollain tapaa sen verran vieras, ettei ole siihen siitä syystä mukaan lähtenyt.

Kolmas haastateltava, 50-vuotias nainen, kertoi olevansa kuukausilahjoittajana espanjalaiselle Acnur- nimiselle hyväntekeväisyysjärjestölle, joka tekee yhteistyötä UNICEFin kanssa. UNICEF (United Nations Children’s Fund) toimii 190 maassa, tehtävänäään auttaa heikoimmassa asemassa olevia lapsia (UNICEF 2017a.) Acnur toimii paljon erilaisten kriisien keskellä. Haastateltava kertoi kuukausilahjoituksen olevan 15 euroa, ja kertoi kuinka lahjoittajaksi ryhtytäkseen, oli saanut tarkat tiedot ja erittelyt siitä, miten lahjoituksen summa jakaantuu ja mihin tarkoitukseen. Lahjoituksista suuri osa menee ruokalahetyksiin kehitysmaihiin ja kriisialueille. Järjestön toiminnasta sai hänen mielestä melko läpinäkyvän kuvan. Järjestö tiedottaa lahjoittajia kuukausittain sähköpostilla ja pitää heidät ajan tasalla siitä, mihin lahjoitukset menevät. Nainen oli aikaisemmin itse myös rahallisella lahjoituksella osallistunut varainkeruuseen, jonka varojen avulla toteutettiin hanke kehitysmaassa.

Neljäs haastateltava 42-vuotias mies, kertoi kysyttäessä kehitysapuun osallistumisesta, ettei kansainväliseen kehitysapuun osallistu, siitä syystä, että kokee siihen osallistumisen olevan epäluotettavaa. Hän kertoi olevan erittäin kriittinen ja epäilevä siitä, mihin lahjoitetut rahat menevät, joten panostaa mieluummin kotimaassa auttamiseen ja hyväntekeväisyyteen. Haastateltava kertoi olleensa mukana perustamassa Tukikummit nimistä säätiötä, jonka toiminta

perustuu syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukemiseen. Säätiön saamat lahjoitukset menevät lyhentämättöminä perille. Vaikka haastateltava ei ollut nähnyt koko tuen matkaa, uskoi hän vahvasti säätiön rehellisyyteen. Hän kertoi osallistuvansa usein hyväntekeväisyyteen kotimaassa, muun muassa tuotteellisten lahjoitusten muodossa vähävaraisille. Hän toi esille, kuinka hyväntekeväisyydestä ei tarvitse tehdä isoa numero, vaan siihen voi osallistua helposti, kaikessa hiljaisuudessa. Hän huomautti, kuinka auttamisesta tulee itselle hyvä mieli, ja kokee että on itsestään selvää auttaa, kun voi.

6.2 Vaikuttaminen ja osallisuus

Kysyttäessä oliko haastateltava kehitysavun tai auttamisen johonkin muotoon osallistuessaan tuntenut olevansa vaikuttamassa tai osallisena, tai tunsivatko he jotain tunnetta, pohti 31-vuotias nainen asiaa syvällisesti. Hän haluaisi tuntea olevansa aidosti ja oikeasti vaikuttamassa jonkun ihmisen elämään ja olla hyödyksi jonkun ihmisen elämässä. Hän toi esille, kuinka tiedostaa minkälaisessa hyvinvointiyhteiskunnassa hän Suomessa elää, verrattuna moneen muuhun, ja ollessaan etuoikeutettu voivansa auttaa. Haastateltava toi esille, kuinka toivo ja toiveikkuus ovat suurimmat tunteet, jota hän kokee auttaessaan, samalla kuitenkin tuntien epäilyä ja epätoivoa siitä, voiko vaikuttaa. Haastateltava pohti, voiko hän jollain ratkaisulla tai niin sanotulla sijoituksella tai teolla, rahallisella tuella auttaa. Onko siitä oikeasti konkreettinen hyöty jollekin, tai kenellekään? Meneekö lahjoitus tai sijoitus oikeasti sinne, minne sen sanotaan menevän? Mikä osa menee konkreettisesti perille ja mikä osa häviää järjestelmään?

”Et se on niinku semmonen et jotenki se niinkun optimisti puoli on se toiveikas ja jotenki niinkun semmonen ehkä myöskin tietyllä tavalla suvaitseva ja halua tasavertaistaa niinkun meitä kaikkia ja niinkun se, että et ei oo ”me hyvinvointivaltiot” ja ”ne jotku kehitysmaat tuolla”, vaan se, että niinkun tietyl tavalla se ajatus semmosesta ehkä suomalaisesta perusajattelusta, että jeesataan niinku silloin ku toisel on vaikeeta tyyppisesti... Mut et sit se pessimistinen puoli niinku mieltii sitä että.. niin.. Laitanks mä rahaa, sijotanks mä, osallistunks mä...”

Nainen toteaa kuinka median tuottama kuva ja uutiset, joissa kerrotaan rahoituksen menneen muualle, syövät uskoa. Haastateltava totesi luottamuksen aika ajoin horjuvan. Hän totesi, kuinka helppo on huijata ihmistä uskomaan jotain. Markkinoinnin avulla tuodaan esille asioita, joista ei aina voi tietää onko ne luotettavia vai ei. Osa käyttää systeemiä hyväkseen ja osa pyrkii toimimaan rehellisesti, mistä nämä kaksi ääripäätä erottaa toisistaan. Mikä tekee toiminnasta tarpeeksi läpinäkyvää ja totuudenmukaista. Sitä nainen pohti.

Nainen toi esille, kuinka kaiken taloudellistaminen ja yhteiskunnassa raha edellä meneminen, ihmisarvosta piittaamatta, laskee luottamusta. Ihminen olisi pyrittävä laittamaan etusijalle, talouden sijaan, myös kehitysavussa ja auttamisessa. Nainen totesi usein pohtivansa esimerkiksi Maaailma kylässä festivaaleilla, mikä jonkun järjestön perimmäinen tarkoitus on ja mihin se toiminnallaan oikeasti tähtää. Hän pohti, kuinka ja millä mittakaavalla jonkun tuotteen ostaminen vaikuttaa henkilöihin kehitysmaissa. Hän pohti, kuka siinä ”vetää välistä”. Hänestä nämä ”välistävetäjät” herättävät epäluottamusta, kuten myös tarinat, joita kuulee paljon, epärehellisistä toimijoista. Haastateltava toi esille näkökulman siitä, kuinka hänestä olisi naisia ajatella, että kaikki toimijat olisivat hyviä ja toimisivat jonkun hyväksi. Samaan aikaan hän kuvailee huomanneensa itsessään sen, ettei halua olla niin kyyninen, että ajattelisi kaikkien toimijoiden olevan epäluotettavia. Hän huomautti, kuinka perehtymättä asiaan kovin syvällisesti on vaikea erottaa, kumpaa joku toimija on. Nainen toi esille sen, kuinka usein tieto epäluotettavuudesta, nousee esille median tai jonkun kokemuksen kautta, ja kuinka sen jälkeen moni ajattelee kaiken kehitysavun olevan huijausta. Hän toteaa itse mieluummin kyseenalaistavan median tuottamaa tietoa, ymmärtäen sen olevan vain yksi näkemys ja sisäistää sen, ettei epärehellisyys koske kaikkia toimijoita, vaan on tapauskohtaista.

Nainen toi esille, kuinka hän uskoo monen ajattelevan kehitysapua irrallisena osana, joka on vaan osa mihin lahjoitamme tai laitamme rahaa, tai paikka minne valtion määrärahat sijoitetaan. Itse hän kokee, ettei halua tehdä ”me- te” jaottelua oman maan ja kehitysmaan välillä, vaan haluaa ajatella enemmänkin että ”me kaikki täällä pallolla”. Hän huomauttaa, kuinka nykypäivän globalisaatiolla olisi osattava ajatella asioita meidän kaikkien kannalta, ei vain teidän tai meidän.

”..et jotenki ite ei niinku haluais jaotella sitä niinku me-te ajatteluun, vaan niinku siihen enemmänki se et me kaikki täällä pallolla, jotenki niinku.. Ja mä en tiiä et kauanko tavallan tää pallo voi pyöriä sillä ajattelutavalla mikä on aika vallitseva tällä hetkellä et me- te.. Niin..”

Tunteisiin palatessaan nainen lisäsi vielä, kuinka kokee tuntevansa surua sitä kohtaan, että joku ajattelee olevansa niin oikeutettu ajattelemaan olevansa niin hyvässä asemassa, ettei tarvitse ajatella toista. Surullisuus siihen miten jotkut ajattelevat vain omaa itseään ja ovat itsekkäitä, unohtaen muut ja voimatta samaistua toisen asemaan. Nainen painottaa ymmärtävänsä todella, miten vaikealta se voi tuntua yrittää ymmärtää toista, kun ei ole mitään vastaavanlaista kokenut, mutta kokee, että silti pitäisi pystyä yrittää ymmärtää. Hän painotti kuinka tietoisuus toisen epäonnesta tai huonoista olosuhteista saa itsensä pohtimaan sitä kuinka etuoikeutettu on, monella tapaa. Täällä Suomessa tiedämme, että vaikka meillä menisi kuinka huonosti tahansa, yhteiskunta pitää meistä huolta. Sama ei koske joka puolilla maailmaa.

Haastattelussa nainen toi myös esille, kuinka lapsille ja nuorille pitäisi kertoa maailman tilanteesta, sillä he rakentavat sitä tulevaa maailmaa ja tulevaisuutta ja heille on luotava mahdollisuudet vaikuttaa. Hän totesi sen olevan hidas prosessi, mutta se rakentuu silti. Hän totesi kuinka lasten ja nuorten ajattelumallia ei saisi ohjailla, pitäisi antaa heille täydet mahdollisuudet valita itse. Lapsen ja nuoren voi saada kyseenalaistamaan ja pohtimaan, miten voisi auttaa. Lapsissa ja nuorissa on mahdollisuus.

31-vuotias nainen kertoi, ettei varsinaisesti osallisuutta ole auttamisessa tuntenut. Tämä johtuu siitä, että hän kokee itse osallisuuden konkreettisenä, mukana jossain asiassa olemisena, niin, että voi osallisuuden kautta olla vaikuttamassa päätökseen tai tekemiseen. Osallisuus on syvälle menevää ja nainen toikin esille sen, ettei koe kehitysapua ja auttamista kovin osallistavana, sillä tunneside asiaan on niin etäällä. Tämä taas helposti vaikuttaa siihen, että asiaan tulee enemmän erillisyyden tunne tai kynnisyys tai ajatus, ettei ole väliä. Hän kuvailee, että kun aihe ja ongelma ovat niin etäällä, on siihen vaikeampi luoda osallisuuden tunne. Haastateltava arveli tämän olevan yksi kehitysavun ongelmista; etäinen kohde tekee myös aiheesta etäisen. Hän pohti sitä, että tunteeko esimerkiksi kirjeenvaihdossa olevat kehitysmaiden lasten kummitoiminnassa olevat henkilöt olevansa enemmän osallisia. Hän koki osallisuuden olevan hyvin paljon konkreettista tekemistä, paikan päällä, mikä taas tuottaa haasteen kehitysavun tukemiseen, ymmärtämiseen, hahmottamiseen ja jopa sen merkitykseen.

Haastateltavista 61-vuotias mies vastasi, että toivomus on siitä, että oma panostus ja oma apu vaikuttavat. Tietämys siitä, että pienikin rahasumma on kehitysmaissa iso raha, nostaa oman vaikuttamisen tunnetta. Mies toi esille, olevansa melko vakuuttunut siitä, että järjestöjen ylläpitokustannuksista ja hallintomenoista huolimatta, lahjoitetut varat ohjautuvat avuntarvitsijoille. Hän toi esille mielipiteensä, kuinka koki olleensa osallistumassa toimintaan kyllä, mutta ei kokenut olleensa osallisena. Hän toi esille sen, että osallisuuden saattaisi tuntea, mikäli olisi useammin tai säännöllisesti toimintaa tukemassa. Mutta koska haastateltavan antama apu on lähinnä ollut kertaluontoista osallistumista ja sen hetkistä avittamista, ei se ole luonut hänelle osallisuuden tunnetta. Hän totesi näin varmaan käyvän, jos olisi mukana toiminnassa, jolla on pitempikantoiset seuraamukset tai jos auttaminen olisi jatkuvaa, voisi kokea olevansa osallisena jossakin yhteisössä. Nyt haastateltava ei kuitenkaan kehitysavun ja auttamisen saralla kokenut osallisuuden kautta kuuluvansa mihinkään yhteisöön. Mies kertoi, kuinka loma matkallansa Afrikassa tunsivat itsensä osalliseksi jollain tavalla, kun pystyi tukea paikallista yhteisöä ostamalla tuotteita paikallisilta. Mies koki matkan olleen mielenkiintoinen, sen avatessa silmät rikkaiden ja köyhien välisille eroille. Hän kuvaili, kuinka oli erikoista huomata, miten ihmiset, joilla ei juuri mitään ollut, jaksoivat silti ottaa turistit vastaan iloisina. Afrikassa mies koki tuellaan pystyvänsä vaikuttamaan paikalliseen yhteisöön.

Kolmas haastateltava, 50-vuotias nainen, kertoi tuntevansa pientä osallisuutta omalla kuukausilahjoituksellaan ja toi esille, että suuremmalla summalla voisi tuntea olevansa enemmän osallisena. Haastateltava koki silti, että niin sanotusti pienellä summalla, 15 eurolla sai kehitysmaissa paljon esimerkiksi ruokaa hankittua. Varsinkin jos summa menee kokonaisuudessaan perille. Nainen oli tietoinen siitä, minkä verran ruokaa sai hänen lahjoittamallaan 15 eurolla, ja määrä oli suuri. Hänen mielestä ne, joilla on suuret tulot, heidän pitäisi auttaa kehitysmaita enemmän. Kysyttäessä minkälaista tunnetta kehitysapuun ja auttamiseen osallistuminen herätti, vastasi nainen tuntevansa velvollisuudentunnetta osallistumista kohtaan.

”...et vaikkakin toki tietää, että mitä niinku loppujen lopuks pystyy tommosella pienellä rahalla tekemään, niin sehän on ihan hirveesti, koska siellä sitte taas on vähän eri erilaiset nää tulotasot ja tämmöset. Ja jos ei ne niinku siinä matkalla ja jää järjestöihin ne rahat pyörimään, niin sillonhan saadaan hirveesti aikaseks...”

Neljännessä haastattelussa tuli ilmi, että 42-vuotias mies koki, että isojen järjestöjen toiminnassa ollessa mukana ei vaikuttamisen tunne ole suuri, kun ei osaa ajatella vaikuttavansa esimerkiksi yhteen tiettyyn nuoreen tai tiettyyn perheeseen. Mutta yksittäisissä esimerkeissä, kun voi auttaa tai tukea esimerkiksi vähävaraista perhettä, tietää, että antama apu on ilonaihe, joka osin vaikuttaa, osin ei. Haastateltava koki sen mukavaksi, että saa tietynlaisen kosketuksen oman auttamisen loppupäähän. Mies koki, että tekeminen lähellä ihmistä ja yksilöä lisäsi osallisuuden tunnetta. Mies toi esille sen, että koska kokee, että omassa elämässä on asiat hyvin, haluaa hän auttaa muita. Hän ei ajattele jaottelulla, että on minun asiat ja sinun asiat. Kun auttaa muita, voi apua myös usein saada takaisin toisilta.

”...kyllä sen tietää, että et se on ilonaihe siellä, eli juu vaikuttaa osin ja osin ei. Ja tiettyllä tavalla semmonen jossa saa jonkun kosketuksen sinne loppupäähän niin kyllähän se on niinkun mukavampi tukea semmosta tietenkkin.”

6.3 Empatian rooli ja merkitys

Haastattelussa 61-vuotias mies uskoi empatian vaikuttavan omiin päätöksiin, asenteisiin ja mielipiteisiin. Hän huomautti, ettei kaikki ihmiset toki empatiaa tunne, mutta koki että empatia on se, mitä kautta kaikki auttaminen ihmisessä lähtee. Empatia on tärkeä osa ja sen myötä kokee, että osallistuu ja omalla auttamisella voi vaikuttaa johonkin. Mies toi esimerkkinä sen, että empatian avulla ei ainoastaan kehitysmaissa, vaan myös muualla maailmassa tapahtuviin asioihin samaistuminen on mahdollista ja se johtaa osallistumisen tunteeseen sekä auttamiseen. Hän koki empatian olevan yksi tärkeimpiä olemassa olevia asioita ihmisessä, huomauttaen, ettei empatia silti aina riitä asioita ratkaisemaan.

Empatia nousi todella tärkeäksi toisessa haastattelussa, missä 50-vuotias nainen kuvaili empatian vaikuttavan koko ajan, koko elämän ajan. Haastateltava toi vahvasti näkemyksensä esille, että empatian pitäisi hänestä olla vaikuttava tekijä kaikissa päätöksissä ja pohdinnoissa ja toi esille, kuinka tärkeää on osata ajatella itsensä toisen tilalle. Hän kuvaili empatian ilman muuta olevan oleellinen käsite hänen elämässä ja toi esille, kuinka empatian pitää olla niin sanotusti koko ajan päällä, empatia ei vaikuta vain joissain asioissa vaan se pitää huomioida kaikkialla. Nainen toi esille, kuinka voi omien kokemusten kautta samaistua tiettyjen ihmisten kanssa, erityisen selkeästi empatian avulla.

”Empatia oleellinen? No tietysti! Senhän pitää olla koko ajan niinku päällä, ei hän se oo vaan jossain jutussa, vaan sen pitää olla kaikkialla. Eikö?”

42-vuotias mies oli haastattelussa epävarma, siitä vaikuttaako empatia päätöksiin ja asenteisiin sekä mielipiteisiin. Hänen uskomuksensa oli, ettei vaikuttanut. Hän koki kaiken kehitysmaissa tapahtuvan niin etäiseksi, ettei empatialla ollut vaikutusta. Haastateltava kuvaili itsellään olevan enemmän sisäinen tarve sijoittamiselle ja auttamiselle, hän kutsui sitä sisään kasvaneeksi tunteeksi, ei empatiaksi. Hän oli joskus pohtinut kummilapsen ottamista kehitysmaasta ja koki, että mikäli olisi konkreettinen ihminen tiedossa jota auttaa, voisi empatian tunne olla suurempi. Mutta koska kohteet ovat niin kaukana ja etäisiä, ei hän koe empatian vaikuttavan päätöksissä tai asenteisiin kehitysapua ja auttamista pohtiessa.

Empatiaa pohtiessaan 31-vuotias nainen koki, että naispuolisena henkilönä hän asettuu itse naisen asemaan, syystä että kehitysmaissa naisen asema on usein erilainen. Hän koki, että empatian tunne hänellä on naisten lisäksi myös lapsia ja nuoria, herkkiä, haavoittuvaisia ja heikoimpia kohtaan, nostaen esille vähemmistöryhmät kuten vammaiset. Hän koki vaikeammaksi samaistua hallitsevan ja määräävän osapuolen luo, mikä monesti kehitysmaissa on mies, eikä tuntenut niinkään samanlaista empatiaa miehiä kohtaan. Hän koki tasa-arvon olevan oleellinen myös empatiassa.

6.4 Luottamuksen merkitys auttamisessa

Luottamuksesta kysyttäessä haastatteluissa 50-vuotias nainen toi esille sen, kuinka kokee voina tietyllä tapaa luottaa isoimpiin kehitysapua tekeviin järjestöihin. Hän huomautti, että uskoo suurimman osan rahoista menevän perille, mutta pohti myös, miten uskoo ison osan lahjotetuista varoista menevän järjestön ylläpitokustannuksiin. Uskomus siitä, että joku saattaa olla loppupäässä ”vetämässä osan rahoista ohi”, luo tietynlaista epätoivoa, sillä tämän tyyppistä toimintaa on vaikea valvoa. Nainen ajattelee, että myös pienissä yksityisissä järjestöissä on epärehellistä toimintaa ja uskoo, että jotkut järjestöt pyörivät huijaamisen varassa,

hyväksikäyttäjiä löytyy aina. Koska näitä on, on rehellisesti toimivien, etenkin pienien järjestöjen oltava avoimempia toiminnassaan.

Haastateltava toi kuitenkin mielipiteensä esille siitä, ettei voi antaa yhden tai muutaman epärehellisen tahon vaikuttaa omaan ajatteluun niin, ettei ollenkaan lähtisi toimintaa tukemaan. Epärehellisiä toimijoita on aina, mutta niin on myös suurta avun tarvetta. Hän painotti, kuinka on valittava omasta mielestä luotettava taho avun antamiselle tai sitten ottaa riskin ja luottaa, tietäen itse tehneensä parhaansa. Nainen toi esille sen, että hänestä toiminnan pitäisi olla avoimempaa ja myös auttajan olisi vaadittava avoimuutta, jotta luottamus kasvaisi tai säilyisi toimintaa kohtaan. Kaikkien järjestöjen rekisteröityminen ja seuranta olisi naisen mielestä hyvä tapa. Nainen koki voivansa luottaa siihen, että hänen joka kuukausi lahjoittamansa raha menee perille. Hänet kertoo, kuinka mukaan toimintaan puhunut henkilö, oli ollut tarpeeksi aivoin ja vakuuttava.

Haastateltava, 61-vuotias mies toi esille sen, kuinka kokee kiinteän, verorahoista koostuvan valtion kehitysapumäärärahan olevan hyvä tapa kaikille suomalaisille osallistua kehitysapuun. Miehestä valtion avun kanavointi on kuitenkin kaikesta avusta epäselvintä. Hän koki ettei, ole selkeästi tiedossa, miten apu kanavoituu. Hän epäili kaiken rakentuvan ison organisaation taakse, joka imee suuren osan avusta. Mies toi mielipiteensä esille kertomalla kokevansa, että mitä isompi järjestö on kyseessä varoja kanavoitessa, sitä vähemmän hän uskoo avun menevän sitä tarvitseville, kun organisaation pyörittämiseen menee suurin osa rahoista. Hänen mielestä organisaatioiden pitäisi pysyä mahdollisimman pieninä ja tehokkaina, ettei byrokraattiset hallintokoneistot ime kaikkia varoja. Vaihtoehtona hän toi esille ehdotuksen, jossa suuret järjestöt pyörittäisivät toimintaa vapaaehtoistyöntekijöillä, jotka omasta tahdostaan, palkatta, olisivat toiminnassa mukana ja näin ollen rahat saisi suunnattua oikeisiin kohteisiin ja niille, jotka apua tarvitsevat.

Haastateltava toi mielipiteensä esille siitä, että kokee vapaaehtoistyön olevan kehitysavussa yksi suurimmista vaikuttamisen mahdollisuuksista ja sitä voi tehdä sekä paikan päällä kehitysmaissa, että täällä Suomessa. Hän toi esimerkkinä esille sen, kuinka arvokasta se on, että vanhoja työkoneita kerätään täällä ja lähetetään kehitysmaihin, ja uskoo sen kaltaisen avun menevän perille. Kriisiavun mies uskoo menevän perille suurimmalta osin, tosin hän kokee epätietoisuutta siitä, miten rahat kriisiavun kohteessa sijoitetaan ja mihin keräyksistä saatu ylimääräinen raha kanavoidaan. Pelkona on, että sijoittamattomat rahat menevät jonkun omaan taskuun. Haastateltava toivoi kanavoitumisen tiedon lisäksi tietoa siitä, miten kehitysapuun ja auttamiseen tarkoitettuja varoja ylipäätään seurataan. Myös tuloksista toivoi haastateltava saavan enemmän tietoa. Tiedottamisen pitäisi olla toimivaa molemmin päin.

”Et mihin se tavallaan se ylimääräinen raha kanavoidaan sit, että jääkö se odotamaan jonnekki sitte jotain seuraavaa tai sijoitetaanko se sitte jonnekki, koska tarve varmaan on joka paikassa. Mut ettei se sit se ylimääräinen kassavaranto niinku häviä mihkään, semmosten taskuihin, jotka todellakaan ei sitä rahaa tarvii.”

Mies toi haastattelussa ilmi, että luottamus eri toimijoita kohtaan nousisi tiedottamista lisäämällä, esimerkiksi televisio ohjelmien dokumenttien, maissa vierailevien toimittajien kertomusten sekä uutisten kautta, median avulla. Mies koki ohjelmat erittäin mielenkiintoisiksi ja koki saavan niistä paljon tietoa. Henkilökohtaisen postin muodossa hän ei päivytyksiä kehitysavun tilanteesta kokenut tarpeellisiksi.

Haastateltavista 42-vuotias toi esille sen, että on epäileväinen kansainvälistä toimintaa kohtaan, ja ajatellessaan kuinka isoille järjestöille lahjoitettu raha ”hajoaa” matkalla kohdemaahan. Hän ei osallistu kansainvälisiin keräyksiin tai toimintaan, sillä kokee avun tehottomana. Mies ei ole epäluulonsa ja epäluottamuksen vuoksi perehtynyt kansainväliseen toimintaan. Haastateltava toi esille, että eri tahojen toiminta ei ole tarpeeksi läpinäkyvää, mikä johtaa epäluottamukseen. Hän toivoisi rahojen menevän suoraa kanavaa pitkin kehityskohteisiin, ilman että suuria summia jäisi matkan varrelle. Hän ilmaisi ymmärtävän tarpeen mainonnalle ja muille kuluille, mutta kaipaa rehellisyyttä tiedottamiseen ja sitä että kehitysapuun tarkoitettut varat pääsääntöisesti menisivät siihen tarkoitukseen.

”...niistä ei mikään niin kun, ajattelen kansainvälistä toimintaa, niin ei erotu edukseen, sillä tietyllä tavalla koska mulla on epäluottamus fiilis. Se on semmoinen yleinen tunnelma niitä vähän kaikkia kohtaan...”

Verorahojen tärkeys ja osuus kehitysavussa nousi 31-vuotiaan naisen haastattelussa esille. Hän tiedosti kuinka moni suomalainen kritisoi verorahojen käyttöä kehitysapuun ja ymmärsi, kuinka monelle on tärkeämpää keskittyä vain omaan yhteiskuntaan, vaikka ei itse ollut samaa mieltä. Haastateltava itse koki sen olevan itsestään selvää, että kehitysapuun panostetaan myös valtion kautta ja meidän maksamilla verorahoilla, eikä haluaisi, että verorahoista menevää osuutta kehitysmaihin leikataan. Hänestä leikkaukset ja se, että heikoimmilta, yhteiskunnan ulkopuolella olevilta poistetaan varoja, on väärä ratkaisu ja hänen omaa arvomaailmaa vastaan sotivaa. Arvomaailmaa vastaan, joka on rakentunut elämäkokemuksesta sekä oppimisen ja nähdyn myötä. Nainen toi esille luottavan aika paljon siihen, että valtiollinen tuki menee perille, sillä uskomus on, että niitä seurataan tarkemmin ja arvioidaan tarkemmin. Hän toi myös esille sen, kuinka itselle vieras avun muoto voi olla ammattilaisten tehokkaaksi toteama tapa kehittää ja rakentaa yhteiskuntaa pala palalta.

”...ite niinku sisäistää sen, että niitä (verorahoja) käytetään myös sinne kehitysapuun... Tottakai sitä käytetään sinne! Et me ei voida ajatella vaan sitä meidän yhteiskuntaa..”

Haastattelun edetessä järjestöjen toimintaan, kertoi nainen, kuinka epäluottamus isojen ja etenkin pienien järjestöjen toiminta kohtaan on melko suuri. Hän toi kuitenkin esille myös sen, kuinka hän kokee valtion tukia saavien järjestöjen olevan melko tarkkaan seurattuja ja toiminnasta on raportoitava. Toisaalta on myös järjestöt, jotka eivät saa valtion tukea, jotka eivät välttämättä raportoi toiminnastaan. Nämä järjestöt liikkuvat niin sanotulla harmaalla alueella, ja heidän toiminnastaan voi olla mahdotonta saada faktapohjaista tietoa. Se ettei näiden tahojen toimintaa seurata systemaattisesti, luo järjestelmän hyväksikäytölle porsaanreiän.

Media tuli vahvasti esille ensimmäisessä haastattelussa, minkä syystä lisäksi kysymyksen median vaikuttavuudesta haastatteluun.

31-vuotias nainen toi esille, kuinka yleensä itse mieluummin pohtii kriittisesti ja kyseenalaiseksi median tuottamaa tietoa ja pohtii sen olevan yksi versio tapahtuneesta tai totuudesta. Median luoma kuva kuitenkin lisää epävarmuuden tunnetta totuudesta. Nainen huomautti, kuinka media valikoi esille tuomansa asiat ja mikäli joku asia ei ole mediaseksikäs, eikä myy, ei se ehkä koskaan nouse tietoisuuteen. Esimerkkinä hän toi esille, kuinka jonkun pienen järjestön epärehellinen toiminta, voisi jäädä piiloon, median epäkiinnostuksen vuoksi. Median luo ristiriitaa yksilön toimintaan, esille tuomillaan asioilla, jotka ovat tavallaan niin etäällä ja tavallaan taas hyvin lähellä, yksilön on vaikea suhtautua kuulemaansa.

61-vuotias mies kokee median vaikuttavan auttamistyöhön suuresti. Median mahdollisuudet tiedottaa ihmisiä niin hyvistä kuin huonoistakin asioista on merkittävä. Median avulla ihmiset saavat käsityksen kehitysvunkin tiimoilta, kuvan siitä minne rahat menevät, mihin tarkoitukseen ja myös mikäli tämä ei toteudu. Mies kokee, että median tarjotessa faktaa, pysyy ajan tasalla auttamistyössä. Mies toi esille myös median järjestämät hyväntekeväisyyskonsertit, joiden avulla kerätään rahaa kehitysmaihin mutta myös kotimaassa avuntarvitsijoille. Konser-teissa, kuten esimerkiksi Suomessa järjestettävässä Elämä lapselle konsertissa kerätään rahaa hyväntekeväisyyteen muun muassa puhelinalajoituksilla. Hän koki konserttien olevan hyvä ja toimiva keino saada suuria summia rahaa kerättyä, kun soittamalla tai tekstiviestillä voi helposti osallistua keräykseen. Hän kokee median olevan avainasemassa tänä päivänä. Media puhuu jonkun puolesta, mutta samalla media toimii varoittajana toiminnasta, johon ei kannata osallistua.

50-vuotias nainen toi mielipiteensä siitä esille, kuinka media vaikuttaa suuresti tuomalla to-
tuuden asioista esille. Nainen asuu itse Espanjassa ja toi esille sen, kuinka sinne muuttaessaan
oli havahtunut median tuomaan tietotulvaan, hänestä oli tuntunut siltä, kuin maailma olisi yl-
lättäen tullut paljon raaemmaksi, kunnes tajusi, että hänestä Suomessa oli pidetty ihmiset pi-
mennossa maailman raakuudelta. Hän kokee, että Espanjan media tuo asiat paljon suorem-
min, raaemmin, rehellisemmin ja enemmän esille, ja kun näkee mitä todellisuus on, vaikuttaa
se ajatteluun. Nainen toi kuitenkin esille sen, ettei mediasta ja lisääntyneestä tiedosta huoli-
matta, koe yksilön voivan tehdä sen enempää yksilönä, ellei siihen ole rahkeet jo entuudes-
taan olemassa.

42-vuotias mies kokee, että median vaikutus on mieleton ja myös täysin hallitsematon. Hän
toi esille, kuinka voimakas median voima on valokuvien ja videon avulla. Kuinka media valit-
see mitä uutisoidaan ja tuodaan ihmisten tietoisuuteen. Hän kertoi kotona seuraavansa Al
Jazeera televisiokanavaa ja toi esille, kuinka siellä uutisoidaan ja puhutaan asioista paljon
laajemmalla mittakaavalla, laajemmalle ihmisjoukolle tiedottaen, kuin mitä suomalaisilla uu-
tiskanavilla tehdään. Hän toi esille pitävän Suomen mediaa luotettavana kyllä, mutta huo-
mautti, kuinka Suomessa uutisoidaan paljon paikallisesti, ei aina tarpeeksi globaalilla mitta-
kaavalla.

Kysyttäessä onko lahjoittamisessa tai toiminnan tukemisessa kynnystä vai osallistuuko haasta-
teltavat mielellään toiminnan tukemiseen, vastasi 50-vuotias nainen, ettei koe lahjoittami-
sessa tai toiminnan tukemisessa olevan kynnystä. Hän kertoi lahjoittavansa tai osallistuvansa
tukemiseen mielellään ja huomautti, että tähän vaikuttaa toiminnan tai järjestön tai muun
tahon läpinäkyvyys ja avoimuus. Myös tiedotuksen nainen kokee tärkeäksi. Hän saa joka kuu-
kausi tietoa omasta lahjoituskohteestaan ja siitä mitä lahjoitetuilla rahoilla on tehty tai miten
järjestö on toimintaansa toteuttanut ja missä vaikuttavat. Se nostaa luotettavuutta. Hän ko-
kee myös, että järjestön esiintyminen mediassa ja mainokset julkisilla paikoilla vaikuttavat
siihen, että itse lahjoittajana uskoo toiminnan tehokkuuteen ja olemassaoloon. Tämä myös
lisää hänestä osallisuuden tunnetta toimintaan.

”Emmä tiedä nostaako se (luotettavuutta) mutta ehkä niinku tavallaan omissa
silmissä näkee et oikeesti jotain tapahtuu ja oikeesti ollaan jossain ja muuta..
joo..”

31-vuotias nainen toi esille kynnyksen lahjoittaa olevan kohtuullisen korkea. Tähän vaikuttaa
se, että haluaa tietää, mihin lahjoitus konkreettisesti vaikuttaa, kuka siitä hyötyy ja miten.
Nainen totesi myös, että mikäli osallisuuden tunnetta toimintaa kohtaan saisi vahvistettua,
voisi kynnys osallistua olla myös pienempi. Hän toi vertailussa esille kotimaiseen auttamiseen

osallistumisen ja sen, kuinka hän kokee kotimaisen toiminnan luotettavammaksi, kokee voidensa luottaa systeemiin, tietää avun menevän perille. Hän myös kokee olevansa kotimaisessa toiminnassa paljon osallisempi.

”Itellään on esimerkiksi niinku just se kotimaisessa toiminnassa missä vaik tuetaan vähävaraisia, niin jos mä tiedän et esimerkiksi vaikka otetaan joku tämmönen joulupuu tyyppinen asia tai joku muu. Joku vanhuksille joululahjoja, mikä tahansa tämmönen samantyyppinen, niin se et mä ostan konkreettisesti jonkun lahjan ja vien sen johonkin joulupuuhun tai lahjakeräykseen tai muuhun. Mä tiedän et se menee jolleen, mä luotan tähän systeemiin niin paljon, et se mene jolleen.”

Nainen toi esille korostavan kotimaisessa toiminnassa konkreettista osallisuutta. Esimerkiksi joulun aikaan vähävaraisia auttaessa voi osallistua kerran ostamalla lahjan eikä se velvoita muuhun. Osallistua saa ilman suurempaa sitoutumista. Jää vapaus valita oman, itselle parhaan osallistumistyylin.

”Et siel ei niinku tavallaa tavallaan tuu määritelmää siitä, et nyt mun pitää olla joku kuukausilahjoittaja tai mun pitää olla joku kummi tai mun pitää ostaa joku tietty tuote. Vaan se jättää myös vähän vapautta osallistujana siihen osallisuuteen, et miten mä haluun osallistuu tähän. Minkälaisella summalla mä haluun osallistuu tähän, millä tavalla mä haluun osallistuu tähän. Osallistunks mä tosi persoonalla vai tosi persoonattomasti tähän.. Ni se jättää erilaisii mahdollisuuksia enemmän niinku tälle.”

Nainen toi esille myös sen, että oma ammatillinen tausta, sosiaalialalla työskentely, tuo omaa haastavuutta auttamistyöhön osallistumiseen. Haave tehdä vapaaehtoistyötä vaikeutuu oman työn myötä, sosiaalialan ollessa niin laaja, että raja tekemisessä on häilyvä. Hän haluaisi tehdä lasten, nuorten, vanhusten tai yksinäisten kanssa vapaaehtoistyötä, mutta kokee sen olevan liian lähellä omaa työkenttää, ja joutuu sen takia omalla kohdallaan rajata sen mahdollisuuksista pois kotimaisen avun muodoista. Ammatti vaikuttaa suuresti.

61-vuotias mies ei koe kynnystä lahjoittamiselle tai toiminnan tukemiselle juuri olevan. Toiminnan tukemiseen hän lähtee mielellään mukaan mutta satunnaisesti. Hän toi esille, kuinka toimintaan mukaan lähteminen pitää tulla omasta tahdosta ja päätöksestä. Jatkuva yhteydenotto ja anomien eivät houkuttele mukaan. Hän pohti, kuinka auttamiseen mukaan lähtemisen on oltava selkeää, luotettavan lähteen kautta ja vapaaehtoista.

”..se pitää tulla sitä kautta että mul on kanava mitä pitkin mä tiedän et mä voin laittaa sinne menemään apua ni mä voin sitä laittaa ilman et sitä pyydetään.”

42-vuotias mies toi esille jälleen epäluottamuksen kansainvälistä toimintaa kohtaan, kynnys on suuri. Hän kokee, että kynnys voi olla myös kotoa opittu asenne, mikä on jäänyt. Kynnyksen olemassaoloa hän ei ollut aikaisemmin ajatellut, tiedosti sen nyt. Lisäksi hän toi esille, kuinka negatiiviset kokemukset ja tarinat kehitysavusta luovat kynnystä. Myös mediassa julki tulleet kertomukset epärehellisestä toiminnasta vaikuttavat. Epärehellisyys on pilannut miehen luottamuksen kaikkea kansainvälistä auttamista kohtaan.

”En mä kyllä siihen ihan helposti lähtisi mukaan, että kyllä mulla on korkea kynnys siihen, ehdottomasti. Valitettavasti myöskin.”

Mies kertoo, kuinka kuitenkin kotimaiseen toimintaan osallistumisen kynnys on matalampi. Hän pohti luonnehtivansa itseään enemmän kotimaisen ja enemmän paikallisen auttamisen henkilöksi, ja tukee enemmän paikallista ja kotimaista toimintaa. Hän toi vahvasti esille, ettei missään tapauksessa vähättele kansainvälisen avun ja toiminnan tärkeyttä, ja huomautti oman perheensä olevan kansainvälinen. Hän ei asettaisi kotimaista ja kansainvälistä toimintaa samalle tasolle. Hän pohti, kuinka meillä on Suomessa lähtökohtaisesti asiat hyvin, huomauttaen, kuinka epäkohtiakin on vielä paljon.

6.5 Paikan päällä osallisena: Ihmisenä ihmiselle

Haastateltavista kaikki neljä kokivat, että paikan päällä tekeminen, ihmisenä ihmiselle, olisi se mitä he kaikista mieluiten tekisivät, jos saisivat mahdollisuuden osallistua kehitysavun tai auttamisen mihin tahansa muotoon.

42-vuotias oli pohtinut asiaa perheensä kanssa ja haaveena oli matkustaa jonnekin ulkomaille, niin että saisi kokea kosketuksen erilaisiin maanosiin ja autettaviin ihmisiin. Hän pohti voisiko yleisellä tasolla mahdollistaa, turistimatkan yhteyteen tai etäyhteyden kautta mahdollisuuden luoda kontaktin kehitysmaiden autettaviin. Ja sen myötä toimittaa, vaikka turistimatkan yhteydessä stipendi kehitysmaahan. Mies pohti olisiko se realistinen ajatus.

”....mut et niinkun jonkunlainen kontakti niihin autettaviin.”

Mies toi myös ajatuksen esille, jonka päämäärä olisi mahdollistaa rahallinen avustus kehitysmaihin lähes lyhentämättömänä. Jos siitä jokin pieni osa menisi toimituskuluihin olisi se läpinäkyvästi kerrottuna. Tämä olisi 42-vuotiaan haave, saada perustaa tämänkaltaisen projekti ja toteuttaa se. Avustus perille ilman piileviä välikäsiä. Hän toi esille, kuinka pitkään Suomen

yhteiskuntaa tukeneena, voisi olla mielenkiintoista nähdä oman avun menevän perille, myös maapallon toiselle puolelle.

50-vuotias nainen toi esille, että mikäli hän voisi osallistua mihin tahansa kehitysavun muotoon, lähtisi hän mieluiten johonkin kehitysmaahan, paikan päälle auttamaan. Hän ei ollut pohtinut maata tai ajankohtaa, mutta tiesi haluavansa lähteä konkreettisesti vaikuttamaan.

”... varmaan johonkin niinku sillai et näkis niinku ja pystyis tekee ihan konkreettisesti... niin eli just et tulisi enemmän just semmonen, et olis oikeesti tehny jotain.”

Hän toi esille, kuinka oli 10 vuotta sitten pohtinut tositarkoituksella vapaaehtoistöihin lähtöä Ecuadoriin kehityskohteeseen. Hän oli miettinyt myyvänsä omaisuutensa ja lähtevänsä tekemään kehitysyhteistyötä yhdessä miehensä kanssa, maahan minkä kieltä puhui sujuvasti. Hän ei kuitenkaan ollut tätä silloin tehnyt, ja pohti nyt, ettei tiedä, josko vielä joku päivä lähtisi-kin suunnitelmaa toteuttamaan.

Haastateltavista 61-vuotias mies vastasi, että saadessaan mahdollisuuden tehdä kehitysapua missä vain ja missä muodossa tahansa, lähtisi hän vapaaehtoistöitä tekemään paikan päälle, kohteeseen. Konkretian kautta, yhdessä paikallisten kanssa tekeminen olisi hänestä hienoa. Siinä nousisi yksilön tärkeys, osallisuus ja yhteys aivan eri lailla.

”Nii no must tuntuu kyllä et se paikalla oleminen ja vapaaehtoistyön kautta siellä niinku ihan siel kohteessa. Kohteessa tekeminen, touhuminen vois olla ihan hieno asia. Siinä sen näkis sen konkretian, mitä se on ja.. mut kuitenkin siinä sitte pystyis ehkä tuomaan sitä omaa itseensäkki esille siellä. Ja ihmisenä. Ihmisenä ihmisille.”

Mies totesi olevansa niin sanottu moniosaaja ja voisi näin ollen tehdä mahdollisuuksien sallissa paikan päällä lähes mitä vaan. Hän pohti opettamisen tai koulutustilaisuuksien pitämisen mahdollisuuksia paikallisille. Kielitaitoa löytyi myös, ja sosiaalista asennetta, joten uskoi pärjäävänsä paikallisten keskuudessa hyvin. Mies pohti mahdollisuutta lähteä ulkomaille vapaaehtoistöitä tekemään, yhdessä vaimonsa kanssa.

31-vuotias nainen vastasi hetkeäkään pohtimatta, että saadessaan mahdollisuuden osallistua mihin tahansa kehitysavun muotoon, olisi se konkreettista tekemistä yhdessä ihmisten kanssa, yhteisön ja yksilön hyväksi.

”Konkreettinen tekeminen! Se et mä oisin oikeesti jossain tekemässä jotain mikä auttaa. Ja mä lisäisin vielä et niitten ihmisten kanssa. Et tavallaan se et mä en ois irrallisesti tekee jolleen jossain, vaan se että on se, et mä oisin joidenki ihmisten kanssa jossain yhteisössä tekemässä oikeesti sitä, niitten ihmisten kanssa, jotain niille hyödyllistä. Jotain sille yhteisölle, yksilölle hyödyllistä. Ehottomasti. Joo.”

Nainen toi osallisuus näkökulman ja konkretian esille ja sen, kuinka itse paikan päällä tekemällä tietäisi mitä toiminnasta, tekemisestä ja avusta on hyötyä. Hän toi esille, että ajattelee tekemisen myös tavallaan arvokysymyksenä, tietynlaisena eriarvoisuuden poistajana. Hän kuvaili voivansa olla tekemässä, yhdessä jonkun yksilön tai yhteisön kanssa ja etsi sopivaa sanaa, jonka avulla kuvaili, mitä kokemus hänelle merkitsisi.

”..ehkä ylipäätään semmonen niinku jotenki oma maailmankuva ja jotenkin semmonen niinkun.. Ei pelkästään maailmankuva. Mä en oikein tiedä mikä se on, mikä sana kuvaa sitä... Ehkä niin kun asioiden ymmärtäminen. Ja jotenkin semmonen, niinku.. ”Mä en oo enemmän ku sä” tai ”sä et oo vähemmän kun mä” tai ”me ollaan”, niinku.. jotenki semmonen.. Mä en tiiä onks se tasa-arvo... Mä en tiedä onks se yhteisöllisyys.. Mä en tiiä onks se hyväksyntä, mut semmonen.. Mä nään sen kauheen vahvana sen yhdessä tekemisen. Et se ois mulle semmonen niinku merkittävä. Mä luulen et ehkä nimenomaan niinku se tunne, et se palaa niinku sinne jotenkin sinne tunnekokemukseen asioissa... joka on vahva itselle ja jotenki niinku tavallaan mä aattelen siinä niinku puolin ja toisin niinku sitä. Mä en aattele niinku ehkä semmosena sanallisena vaan nimenomaan siin niinku tunnepuolen yhteytenä ja, ja jotenkin semmosena ymmärryksenä ja kokemuksena niinku puolin ja toisin. Joo.”

Nainen kuvaili näkevänsä kokemuksen, osallisuuden ja tekemisen kuvana edessään. Hän toi esille, kuinka hän myös näkee kokemuksen hyvin erilaisten kulttuurien kohtaamisena, joissa pystyy ymmärtämään toisiaan, olematta samanlaisia. Hän ajatteli kokemuksen tuovan paljon tunteita esille itsessään, tunneskaalan joissa epäusko, suru ja raivo ja samaan aikaan toivo, onni sekä ymmärrys kohtaisivat ja herättäisivät ristiriitaa. Hän uskoi kaiken tämän olevan hänelle kovin merkityksellinen asia ja pohti, kuinka ehkä jonain päivänä pääsisi sen kokemaan.

Nainen jäi vielä pohtimaan kokemusta, jossa pääsisi kehitysmaahan osalliseksi sekä auttamaan ja pohti kuinka valmis itse olisi kohtaamaan täysin erilaisissa olosuhteissa eläviä ja eri asioita kokeneita ihmisiä. Hän pohti mitä hänellä on tarjottavana ja sinne annettavana. Ja sitä kuinka hän itse vastaanottaisi tietoa, mikä jossain kehitysmaassa saattaa olla karkeasti sanottuna arkipäivää, ja meille taas erittäin rankkaa todellisuutta. Vaikka herkkyyks luo kynnystä

lähteä ja tunteet ovat ristiriitaisia, toivoi hän saavansa joskus mahdollisuuden lähteä kokemusta toteuttamaan. Hän toivoi saavansa työskennellä lasten, nuorten, naisten ja vähäosaisien kanssa, niin että saisi mahdollisuuden päästä vaikuttamaan heihin ja heidän elämään. Nainen pohti pitkään, miten saisi kuvailtua tuntemuksiaan, ja päätyi lopulta siihen, että auttamaan lähtemisen mahdollisuudessa, hänelle tärkeintä olisi kaikki se yhteyteen liittyvä. Yhteys yksilöön.

6.6 Kehitettävää kehitysavun parissa toimiville tahoille

Järjestöjen toiminnasta kaivataan enemmän helposti löydettävää tietoa. Tietyt järjestöt koetaan tulleen tutuiksi ajan tuoman julkisuuden myötä, mikä lisää näkyvyyttä ja tietoisuutta. Vähemmän tunnetut jäävät helposti varjoon ja luotettavaa tietoa koetaan olevan hankala löytää, myös internetin välityksellä. Mitä järjestöiltä ja muilta kehitysavun parissa toimivilta tahoilta kaivataan, on:

- Luotettavuutta on lisättävä.
- Selkeästi kanavoitu, toiminnan esille tuomisen foorumi, mistä löytyisi luotettavaa tietoa järjestöjen toiminnasta.
- Enemmän tietoa avun kanavoinnista, mihin kohteeseen kehitysapurahat käytetään, kuka tekee valinnat kohteista ja siitä kenelle varat annetaan, mitkä ovat kriteerit.
 - Humanitaarisen avun kriteerit ovat selkeitä avun muodon vuoksi, mutta muu kehitykseen menevä rahan kanavointi ja sen kulku koetaan epäselviksi.
 - Mihin menee valtion kehitysmahin lähettämää bruttokansantuloista koostuva kehitysapuraha.
 - Miten rahat löytävät tiensä perille ja mikä osa jää matkan varrelle ja miksi.
 - Epäily on suuri, että monesti rahasta ei perille mene kuin murto osa.
- Kehitysavun aikaansaannoksista ja tuloksista kaivataan huomattavasti selkeämpää ja moninaisempaa tiedotusta.
 - Etenkin valtion kehitysapurahojen tuottamista tuloksista kaivataan tietoa → verojen muodossa olemme kaikki sijoittajia.
- Rahakeräyksissä kulut pitäisi olla mahdollisimman pienet ja perusteltavissa.
- Enemmän hyväntekeväisyyskonsertteja ja julkisia tapahtumia kehitysavun hyväksi.
- Läpinäkisyys, tiedotus ja rehellisyys ovat avainasemassa.
- Auttaja tulisi pyrkiä osallistaa mukaan toimintaan, mahdollistaa yhteyden autettavaan.
- Kehitettävää kehitysavun muuhun toimintaan: Toiveena oli, että kriisitilanteissa ja katastrofialueilla toiminta olisi nopeampaa ja tehokkaampaa ajallisesti. Valmiuteen toivottaisi tietynlaista kehitystä.
- Usko uudesta auttamisen muodosta: nykyteknologian avulla mahdollistuu uusi läpinäkyvämpi ja toimiva tapa auttaa.

Avoimuus, läpinäkyvyys, rehellisyys ja luotettavuus tulivat vahvoina termeinä esille. Näitä kehitysapua tekeviltä tahoilta odotetaan. Tosin kysymys siitä, miten eri tahot luovat konkreettisesti avoimuuden, rehellisyyden, luotettavuuden ja läpinäkyvyyden toiminnalle, on asia erikseen. Haastatteluissa palattiin osallisuuden aiheeseen, tuoden esille se seikka ja kysymys, miten tahot voisivat toimia niin, että yksilö voi avullaan tai panostuksellaan, osallistumisellaan toimintaan, kokea olevansa oikeasti hyödyksi ja aidosti läsnä, aidosti auttavan. Kehitysapua tekevien tahojen tulisi huomioida yksilö toiminnassaan, eli autettavan lisäksi myös auttaja.

”Mä palaan siis siihen osallisuuteen, et mä voin kokee jotenki aidosti olevani hyödyksi tai aidosti olevani osa sitä asiaa, tai aidosti auttavani, tai aidosti olevani samalla tasolla tai jotenki.. Aidosti luovani yhteyden johonkin. Niin se on ehkä se mitä mä kaipaen myös sieltä (tahoilta).”

Haastatteluissa nousi tärkeäksi myös se, kuinka epärehellisesti toimivat järjestöt ja muut tahot, ”mädät omenat” saataisiin tiputettua pois kehitysyhteistyön ketjusta. Järjestelmän hyväksikäyttäjille ei saisi antaa mahdollisuutta siihen. Jos nämä epärehelliset toimijat saataisiin poistettua toiminnan parista, kokettiin sen lisäävän luottamusta heihin, jotka toimivat oikein. Medialla olisi vaikutusvaltaa tässäkin seikassa. Media on todella merkityksellinen ja vaikuttaa ihmisten mielipiteisiin ja asenteisiin, joillain enemmän, joillain vähemmän, mutta se vaikuttaa. Esille nousi vahvasti myös se, että epärehellisestä toiminnasta tiedottaminen tulisi olla laajempaa ja esimerkiksi tunnekokemuksen kautta voitaisiin pyrkiä avaamaan ihmisten silmiä. Tässä kuviteltiin rahan olevan suurena vaikuttajana, ja syynä aiheen piilossa olemiselle. Haastatteluissa pelko nousi esille pohdinnassa, selviääkö maailmassa vain ne, joilla on rahaa? Kaikkien ihmisten pitäisi ajatella maailman kulkua enemmän globaalimmalla tasolla.

Osallisuuden puute kehitysapu toiminnassa johtaa helposti siihen, ettei koeta yhteyttä eikä minkäänlaista kosketuspintaa auttamiseen, jolloin siihen ei osata samaistua. Koetaan että jos osallisuuden tunnetta toimintaan saisi lisättyä, lisäisi se myös kosketuspintaa aiheeseen ja mahdollistaisi ymmärryksen siihen. Jolloin taas aiheen voi kokea tärkeänä ja itseäänkin koskevana. Kehitysapua tehdään laajalla alueella, eikä toiminnasta aina tiedä sen hyötyjä suoraan. Konkretisoimisen vaikeus mietityttää.

6.7 Yksilönä auttaminen

Haastateltavista 31-vuotias nainen, kokee voivansa auttaa eri keinoin. Hän kokee voivansa auttaa verorahojen muodossa. Poliitikalla uskotaan olevan suuri vaikutusvalta ja myös yksilöllä voi politiikan avulla olla mahdollisuudet vaikuttaa. Nainen ilmaisi, kuinka pystyy vaikuttamaan äänestämällä monissa eri vaaleissa. Hän tiedostaa pystyvänsä vaikuttamaan myös herättämällä keskustelua lähipiirissään ja lähiyhteisössä, äänestäjien kesken. Haastatteluissa

nousee oleelliseksi, että jättämällä äänestämättä, jättää myös välistä mahdollisuuden vaikuttaa. Vaaleissa voi vaikuttaa kotimaan, kuin myös Euroopan tasolla päätettäviin asioihin, jotka vaikuttavat merkittäväällä tasolla myös kehitysapuun.

Nainen toi esille, kuinka kokee voivansa vaikuttaa yksilönä rohkeudellaan tuoda omat mielipiteet ja näkemykset esille ja herättelevän keskustelua sekä kyseenalaistamalla jonkun muun näkemyksen ja asenteet asioihin. Hän näkee yksilön mahdollisuudet ja tavan auttaa, vuorovaihtukseen liittyvänä. Haastateltava tuo esille kokevansa työnsä kautta sosiaalialalla myös vaikuttamaan, herättelemällä nuoren tai vanhuksen tai lapsen pohtimaan omia näkemyksiään kehitysavusta ja auttamisesta. Muistaen kuitenkin rajata oman henkilökohtaisen mielipiteen pois vaikuttamisesta.

Haastateltavista 61-vuotias mies kokee olonsa kaukaiseksi kolmansista maista, missä kehitysapua toteutetaan ja tarvitaan. Hän kokee yksilön mahdollisuuksien olevan melko rajalliset. Rahallisen osanoton lahjoitusten tai keräysten muodossa hän uskoo olevan yksilön keino auttaa kehitysmaita kaukaa käsin. Myös vaatelahjoitukset vaatekeräyksiin mies kokee olevan yksilön yksi tapa auttaa. Tosin luottamus siihen, meneekö lahjoitetut vaatteet perille kehitysmaihin, ei ole miehellä kovin suuri. Hän kertoo kuitenkin epäilyksestä huolimatta lahjoittavansa vaatteita eteenpäin, kierrätyksen periaatteella ja toiveena, että joku vaatteista hyötyisi. Tehokkaimmaksi yksilön auttamisen muodoksi mies kokee jo aiemmin mainitsemansa vapaaehtoistyöskentelyn paikan päällä, sekä kotimaassa, oman panoksen antaminen. Kehitysmaahan olisi tärkeä hänen mukaan mennä auttamaan ilman, että on kenenkään riesaksi tai kustannuksia nostamassa. Työskentelyä ilman palkkiota. Mies toi esille sen, kuinka kehitysmaahan vapaaehtoistyöntekijäksi lähteminen ei valitettavasti kaikille ollut mahdollinen auttamisen muoto, omasta elämäntilanteesta johtuen.

50-vuotias nainen koki, että yksilönä voi parhaiten auttaa omien mahdollisuuksien mukaan rahallisiin keräyksiin osallistumalla, olemalla kuukausilahjoittaja, ja kriisitilanteen tullen lahjoittaa myös kriisiapukeräyksiin. Jos yksilöllä on mahdollisuudet ja ”rahheet”, niin lähteä paikan päälle auttamaan ja tekemään. Hän toi myös auttamisen paikallisella tasolla esille osallistumalla vapaaehtoistoimintaan. Nainen koki rahan olevan tehokkain avun muoto. Myös hän huomautti, kuinka paikan päälle lähteminen ei ole kaikille vaihtoehto ja kehitysmaahan lähteissä on myös huomioitava se, ettei omasta auttamisesta tule autettaville vaivaa. Hän koki jokaisen auttavan omalla tavallaan.

Haastateltavista 42-vuotias mies koki yksilön voivan auttaa kehitysavussa melko huonosti. Hän kokee, että kaikista lahjoituksista suurin osa menee järjestön tai muun tahon ylläpitokustannuksiin, tai häviävät ja todellinen euromäärä on lähelle olematon. Hän kokee olevansa yksi-

lönä vailla suurempia vaikutusmahdollisuuksia. Mies kertoi panostavansa kotimaiseen auttamiseen ja hän kokee, että paikallisessa ja kotimaisessa näkee selkeämmin mihin apu menee. Hän kokee, että kotimainen ja paikallinen toiminta on konkreettisempaa.

”Se fiilis on enemmän se paikallinen, enemmän se suomalainen, koska silloin osaa hahmottaa sen, mihin se apu on menossa paremmin. Tulee semmonen fiilis. Tietyllä tavalla jopa et mitä pienempi se apu on, mitä lähemmäs se jää, sitä konkreettisempi se on. Tietyllä tavalla et mitä isompia projekteja tehdään ja mitä enemmän niitä lahjoittajia on, sitä kaukaisempi se on ja sitä pienempi se on se pisara siellä avussa.”

Puhuessaan tehokkaimmasta tavasta auttaa yksilönä, mies toi esille, että paras tapa olisi suora tuki. Apukanava on osattava valita oikein, sillä väärin valitessaan, lahjoittamasi rahat menevät muihin tarkoituksiin. Hän toivoi löytyvän tavan auttaa, minkä avulla saisi toimitettua tuen perille mahdollisimman vähin välikäsin.

Kaikki neljä haastateltavaa kokevat antamansa avun hyödylliseksi.

”No tottakai se on niinku hyödyllistä, että pienistä puroista se koostuu. Et vaikei niinku hirveesti pysty mut että kaikki ku pystyy pikkasen, niin niinstä tulee isompi sitte loppujenlopuks.”

Nainen 50

”Kyllä mä ainaki sillä hetkellä ku sen on antanu sen avustuksen ni kokenu et se on hyödyllistä... Et toivomus tietysti on, et sen takiahan sitä auttaa, että se menis perille ja siitä hyödyttäis.”

Mies 61

”Mä haluaisin uskoa sen hyödylliseksi.... Mä haluaisin et se ois konkreettisempaa.”

Nainen 31

”On joo. Mä koen et se on hyödyllistä. Mä en missään tapauksessa koe, että se apu, jota minä olen ollut mukana rakentamassa olisi pelastanut henkiä, mä en oo sellaiseen toimintaan päässyt osalliseksi, tai että jonkun elämä olisi mullistunut sen takia. Mutta mä tiedän, että se mun apu on tuonut iloa, toivoa ja ehdottomasti luonut ajatusta paremmasta tulevaisuudesta.”

Mies 42

42-vuotias mies avasi omaa auttamistaan ja kertoi, kuinka hän oli nähnyt kotimaassa oman auttamisen hyödyn. Hän kuvaili, kuinka tietää miten vaikeaa avun pyytäminen voi sitä tarvitsevalle olla ja silloin pienikin ele ja teko, apu ovat valtava helpotus avun tarvitsijalle. Hänestä on palkitsevaa auttaa muita ja olla avulla hyödyksi.

Kaikki haastateltavat tunsivat myös suurta halua auttaa. 61-vuotias toi esille sen, että meillä on Suomessa asiat melko hyvin ja hänestä jokaisella on varaa auttaa edes pienellä panostuksella. Hän toi esille, kuinka suomalaisia on vastaavanlaisesti autettu aikaisemmin muun muassa sota-aikoina. Hän myös huomautti, kuinka usein huomaa niiden, joilla on vähemmän mistä antaa, antavan. 50-vuotias nainen kertoi tuntevansa halua auttaa. Myös hän koki, että niiden joilla on mahdollisuus, tulisi auttaa. 42-vuotias koki avun antamisen palkitsevaksi ja toivoi voivansa antaa myös vakavampaa apua. Hän koki myös, että kaikkien ihmisten pitäisi voida jollain tavalla auttaa, se on hänestä tietynlainen ihmisarvo, jokainen tekee mahdollisuksiensa mukaan. 31-vuotias nainen toi esille voimakkaan tunteensa haluta auttaa, pohtien ristiriitaa oikean auttamisen muodon puuttuessa. Konkretian puute ja kyynisyys vaikuttivat siihen, miten paljon auttaa. Nainen tunsii auttamisen keinojen tuntuva rahastukselta, kuu-kausilahjoitusten ja kummitoiminnan muodossa tai kaukaisilta, irrallisilta itsestään. Hän koki, ettei ollut itse löytänyt itselleen sopivaa auttamisen muotoa tai väylää. Hän toivoi olevan muitakin vaihtoehtoja auttaa kehitysmaita kuin rahallinen tukeminen tai toinen ääripää, paikan päälle kehitysmaihin lähteminen ja siellä tekeminen konkreettisesti. Jokin auttamisen muoto näiden kahden välissä.

”Mä haluaisin et siin ois joku muoto. Mä en tiedä mikä se on ja kuka sen ratkaisee. Mut mä haluaisin et siin ois joku muukin muoto... Mut et mikä se on?.. Tavallaan et se loise uskoa enemmän siihen niinkun kokonaisuuteen, se ois enemmän sitä osallisuuttua tuottava ja jotenkin tunnettu tuottava, mut se ei mahdollistaisi sitä systeemin hyväksikäyttöä. Ni siin on jolleen päähkinä pohdittavaksi!”

6.8 Avun muodoista ja tavoista tärkein

Kysyttäessä mikä on haastateltavan mielestä tärkein tapa auttaa tai tärkein avun muoto, koki 50-vuotias nainen kysymyksen erittäin laajaksi ja pohti sitä yleisestä näkökulmasta. Hän nosti tärkeimmäksi auttaa lapsia ja suuria ihmisjoukkoja kriisien keskellä. Hädässä olevien turvaan saattaminen ja terveyden takaaminen tulisi huomioida nopeasti, ettei sairaudet tai epidemiat pääse katastrofin keskellä leviämään.

”No siis joo henk koht mä näen niinku kaikist tärkeimmäksi just niinku auttaa jotain esimerkiksi lapsia...”

61-vuotias mies nosti vapaaehtoistyön tärkeämmäksi avun muodoksi, paikan päällä kehitysmaassa tekeminen tai kotimaasta käsin, omalla panostuksellaan. Lähtömaassa auttaminen on yhtä arvokasta auttamista, kuin kohdemaassakin. Mies nosti tärkeänä avun muotona esille myös humanitaarisen avun ja painottaa panostusta pakolaisten tilanteeseen.

”Mun mielestä se edelleenki varmaan se ois se paikan päällä semmonen vapaaehtois.. Eikä se toisaalta tarttis olla edes paikan päälläkään, ku ajatellaan et jos se ois vapaaehtoistyötä ni sehän vois olla täällä niinku lähtömaassakin. Jos ajatellaan, päätetään yks kaks et tehdään jotain jonnekin tai kerätään jotain jonnekin, ni siihen työhön vois osallistua omalla panoksellaan. Joilloin se tarkoittaa sitä, että sä niinku henkilökohtaisesti teet jotakin ja sitte se sun tekemä juttu tavalla tai toisella se kohdistuu ja hoidetaan sitte siel kohdemaassa... Kyl se vois mun mielestä vois hyvinkin toimia tällä systeemillä.”

42-vuotias koki kysymyksen vaikeimmaksi koko haastattelun aikana ja hän vastasi, että hänen mielestä jokaisella on omanlaisensa näkemys siitä, miten parhaiten voi omien mahdollisuuksien mukaan auttaa tai mikä on tärkein avun muoto. Hän kokee itse kotimaisen toiminnan yhtä tärkeäksi kuin kansainvälisen ja kokee että lapset ja perheenäidit ovat tärkeimmät auttamisen kohteet.

”Mä itse koen että semmonen paikallinen ja kansallinen ja sen kaltainen toiminta on ihan yhtä tärkeää kun kansainvälinen... Aikuiset ihmiset, niitäkin pitää auttaa mutta lapset ja lapsiperheet ja perheenäidit, niin ne on niinkun lähellä minun sydäntä.. Äidin mikä siellä kotona on, niin se on kumminkin se perheen sydän ja sieltä se pitää lähtee liikkeelle se hyvinvointi ja lasten tulevaisuus, että perheessä pitää olla kaikki hyvin ja sitä pitää tukea tavalla tai toisella...”

31-vuotias nainen halusi vastata kysymykseen kahdella tavalla. Hänestä tärkeimmät auttamisen muodot ovat ensinnäkin ne ihmiset, jotka tekevät vapaaehtoistyötä, auttavat konkreettisesti tavalla, joita kohtaan hän tuntee suurta arvostusta. Toinen tärkein avun muoto on hänestä valtiollinen tukeminen, bruttokansantuloista kehitysapuun menevät verorahat. Nainen kokee, että vaikka ei yksityiskohtia valtiollisesta politiikasta tiedäkään, kokee hän voivansa poimia avusta hyvinvoinnin, yhteiskunnan, luottamisen, lainvoimaisuuden, laillisuuden, rehellisyyden sekä luotettavuuden, osana kehitysavun tärkeyttä.

”Mä vastaan siihen että, kaikki ne ihmiset jotka käy tekemässä konkreettisesti vapaaehtoistyötä ne! Se on se tärkein. Niinku se on se tärkeimmän, tavallaan toinen puolikas ja jotenkin niinku mun arvostus ja kunnioitus on ihan hirveesti niitten puolella... Toinen puolikas on se valtiollinen tukeminen ja ei pelkästään

niinku Suomi yhteiskunnassa vaan ylipäättään se valtiollinen tukeminen, niin se on sit se toinen puolikas minkä mä nään tärkeimpänä.”

Kaikki haastateltavaa kokivat aiheen ja haastattelut mielenkiintoisiksi. Osa ei ollut pohtinut kehitysapua ja auttamista tarkemmin ja huomasivat nyt haastattelun myötä, aiheeseen up-pouduttua, miettivän aiheeseen liittyviä asioita, joihin kaipaisi vastauksia. Esille nousi aiheen tärkeys ja kuinka sen pohtimiselle olisi jokaisen hyvä uhrata hetki ajastaan.

7 Johtopäätökset

Halusin lähteä selvittämään mitkä asenteet ja mielipiteet kehitysapua kohtaan ovat. Halusin myös tietää, miten yksilö kokee voivansa auttaa. Kehitysmaat ja kehitysapu tai kehitysyhteistyö voi tuntua hyvin etäiseltä ajatukselta, kun on kaukana, eikä välttämättä ole minkäänlaista ymmärrystä tai käsitystä siitä, minkälainen arki siellä kaukana on. Halusin käsitteiden; empatian, luottamuksen, osallisuuden ja vaikuttamisen kautta, lähteä selvittämään mielipiteitä ja asenteita. Katsoa onko nämä käsitteitä, mitkä nousevat esille myös kaukana ollessa, kehitysapua ja auttamista pohtiessa. Halusin nähdä tulevatko nämä käsitteet vaikuttavina esille ja ovatko ne toisistaan riippuvaisia. Lisäksi halusin nähdä, mitkä muut käsitteet ja seikat nousevat voimakkaimmin esille. Mitkä asiat vaikuttavat ihmisten asenteisiin ja mielipiteisiin kehitysavusta, mitä mielipiteet ja asenteet ylipäättään ovat, sekä miten yksilö kokee voivansa auttaa, vai kokeeko.

Johtopäätöksiin nostan esille aineistosta saatujen vastausten pääkohdat ja lajittelen ne teemoihin. Teemat ovat Tansaniassa tärkeiksi nousseet käsitteet, osallisuus, vaikuttaminen, empatia ja luottamus, joita käytin runkona haastattelutilanteissa. Teemana nostan esille myös auttamisen, mikä oli yksi opinnäytetyön aihe-alueista. Tarpeen tullen nostan esille vertailuun myös sukupuolenvälisiä eroja, sekä eroja, jotka johtuvat iästä. Kaikkia haastattelussa nousseita aiheita en käsittele laajasti, enkä myöskään vertaa kaikkea esille nousutta tietoa aikaisempiin tutkimuksiin tai teoriaan. Osa aineistosta nousseesta tiedosta oli mielestäni jo itsessään tarpeeksi mielenkiintoista, etten kokenut tarvetta vertailla kaikkea. Haastatteluiden avulla keräämäni aineisto yllätti minut positiivisesti, en osannut odottaa sen olevan niin syvälistä tai monipuolista. Tyksäksi aineistoa ei mielestäni voi kutsua. Olin erittäin tyytyväinen aikaansaannokseen, melkein voisi sanoa, että aineisto puhuu puolestani.

Kehitysavun käsite on monimainen ja laaja, ja vaikka kehitysavulle on olemassa omat määritelmänsä, näkee ja kokee meistä jokainen kehitysavun omalla tavallaan, omien näkemysten, ajatusten sekä mahdollisesti myös kokemuksen pohjalta. Haastatteluiden avulla kerätyn aineiston pohjalta voidaan todeta, että kehitysapu koetaan tärkeänä apuna ihmisille, joilla ei ole mahdollisuuksia itse parantaa elinolojaan. Kehitysapu on tärkeä niille, jotka ovat vailla

selviytymismahdollisuuksia. Se on vähävaraisille, Afrikan lapsille ja heikossa fyysisessä tai sosiaalisessa asemassa oleville. Se nähdään olevan tärkeä apu sodan runnomille, pakolaisille, katastrofialueille sekä apu luonnonmullistuksen sattuessa. Kehitysapu koetaan valtiollisena ja hallinnollisena politiikkana, osana meidän maksamia verorahoja. Kehitysapu nähdään avunannon kohteena, jota usein mediassa vertaillaan kotimaan tilanteeseen. Kehitysapuun yhdistetään valtion lisäksi myös kolmannen sektorin toimijat, erilaiset järjestöt, yksityiset tahot ja kristillisen puoli, seurakunta. Erilaiset järjestöt ja säätiöt kuten Punainen Risti, UNICEF, UFF, Fida, Acnur, Naisten pankki, Tukikummit ja erilaiset mediassa näkyvät hyväntekeväisyyskonsernit, kuten Elämä lapselle sekä Kepa ry:n järjestämä Maailma kylässä festivaali, yhdistetään kehitysapuun ja tulivat haastatteluissa esille yhteen tai useampaan otteeseen.

Haastatteluista selviää, että kehitysapu nähdään keinona viedä koulutusta ja tietotaitoa sekä osaamista kehitysmaihin, niin että paikalliset oppivat itse uusia taitoja. Haastattelun pohjalta tiedon vieminen kehitysmaihin nähdään erittäin tärkeänä ja hyödyllisenä, sen avulla paikalliset yhteisöt voivat kehittyä. Myös Ulkoasiainministeriön teettämässä tutkimusraportissa suuri osa vastaajista koki, että koulutuksen avulla saadaan aikaan suurimmat muutokset, sekä pysyviä parannuksia kehitysmaissa, mikä taas vaikuttaa yksilön hyvinvointiin (Rahkonen 2016, 5). Haastatteluissa ilmenee, kuinka myös esimerkiksi vanhojen, Suomessa käytöstä poistettujen työkoneiden toimittaminen kehitysmaihin koetaan olevan hyödyllistä. Sekä suurten järjestöjen että pienten toimijoiden tiedetään tekevän erimuotoista kehitysapua. Pienet toimijat ovat usein tiedossa jonkun henkilön kautta, joka on linkittynyt toimintaan. Pienten toimijoiden koetaan usein jäävän isojen järjestöjen varjoon. Tähän uskotaan vaikuttavan se, että suuret järjestöt tulevat tutuiksi ajan tuoman julkisuuden avulla. Hyvänä esimerkkinä tästä on UNICEF, joka perustettiin vuonna 1946 ja toimii nykyään 190 maassa, auttaen heikoimmassa asemassa olevia lapsia (UNICEF 2017a).

Aineisto tuo esille se kuinka kiinteä, verorahoista koostuvan valtion kehitysapumäärärahan koetaan olevan tärkeä ja olevan hyvä tapa kaikille suomalaisille osallistua kehitysapuun. Haastatteluissa nousi esille myös se, kuinka moni suomalainen kritisoi verorahojen käyttöä kehitysapuun. Haastatteluissa pohdittiin, kuinka monen suomalaisen asenne koetaan olevan sellainen, jossa pyritään perustelemaan tai puolustelemaan sitä, että niin kauan, kun omassa maassa on riittävästi tekemistä ja ongelmia, ei tarvitsisi muualle apua antaa. Teoksessa Globaalin auttajan arvot ja moraalit Leskinen (2003, 12) kuvailee myös, kuinka muun muassa lehtien yleisönosastoilla yleinen kannanotto suomalaisten keskuudessa ainakin 2000-luvun alussa oli, että niin kauan kuin kotimaassa on hätää, ei pitäisi apua antaa ulkomaille. Samainen asenne tuntuu vallitsevan osalla kansaa edelleen ja ymmärrystä tähän asenteeseen löytyi haastateltavien joukosta kyllä; monelle suomalaiselle on tärkeämpää keskittyä vain omaan yhteiskuntaan. Silti koettiin, että siitä huolimatta tilannetta Suomessa ja kehitysmaissa ei yksinkertaisesti voi verrata keskenään. Kehitysmaissa ihmisten lähtökohdat ovat täysin erilaiset

kuin mitä meillä täällä Suomessa. Koska verorahoista koostuva kehitysapu koettiin merkittäviksi, ei hallituksen määräämistä kehitysapurahojen leikkauksista oltu mielissään. Se että heikoimmilta, yhteiskunnan ulkopuolella olevilta poistetaan varoja, koettiin vääräksi ratkaisuksi. Myös vuonna 2016 Ulkoasiainministeriön toimeksi antaman tutkimuksen mukaan suomalaisista 84 prosenttia pitää kehitysapua joko erittäin tai melko tärkeänä ja entistä harvempi tekisi kehitysapumäärärahoihin leikkauksia tällä hetkellä (Rahkonen, 2016, 2.)

Vaikka kehitysapu koetaan tärkeäksi, olivat kaikki haastateltavat kriittisiä ja jopa skeptisiä kehitysapua kohtaan, syystä että kehitysapuun menevän rahan reittiä ja tapaa ei tunneta tarpeeksi hyvin. Moni ei tiedä mihin kohteeseen veroilla maksetut valtion kehitysapumäärärahat menevät, eikä tietoa ole siitä, mikä on kehitysavun kohdemaahan päätyvän todellisen euron määrä. Meneekö avusta mitään perille, tieto koetaan suppeaksi. Epäluottamus on suuri ja vaikuttaa kehitysavun osallistumisen määrään, sen luodessa kynnyksen toimintaan osallistumiselle. Kehitysavusta kaivataan enemmän tiedotusta, läpinäkyvyyttä, avoimuutta sekä luotettavuutta. Myös vuoden 2016 Ulkoasiainministeriön teettämässä tutkimuksessa tuli ilmi, että suomalaisista 36 prosenttia kokee, että kehitysapu on erittäin tärkeää ja 48 prosenttia kokee, että se on melko tärkeää. Tuloksista selvisi myös, että vaikka yli puolet suomalaisista kokee Suomen kehitysyhteistyön jokseenkin tehokkaaksi ja tulokselliseksi, oli tämän kysymyksen vastauksista havaittavissa epäilystä aihetta kohtaan. (Rahkonen 2016, 7-9.)

Aineistosta kävi ilmi, kuinka moni haastateltavista kokee kehitysmaat ja kehitysavun kaukaiseksi ja se luo siihen osallistumiselle myös kynnyksiä. Tästä syystä moni haastateltavista panostaa mieluummin kotimaiseen ja paikalliseen hyväntekeväisyyteen ja auttamiseen, koska kokevat sen konkreettisemmaksi. Yksi haastateltavista oli päässyt paikan päälle kehitysmaahan ja nähnyt paikallisia olosuhteita ja ympäristöä, ja kertoi, kuinka se oli auttanut ymmärtämään kehitysavun tarpeen paremmin, eikä se tuntunut enää niin kaukaiselta. Esille nousi, kuinka Suomessa voi konkreettisesti tutustua kehitysapuun Maailma kylässä festivaaleilla, missä kehitysapua tekevät tahot konkreettisesti ovat paikan päällä. Festivaaleilla kehitysavun tärkeys ja siitä tiedottaminen nostetaan esille.

Halusin opinnäytetyötäni varten selvittää, ovatko haastateltavat osallistuneet johonkin kehitysavun muotoon tai olleet tukemassa toimintaa. Aineistosta nousi esille monia erilaisia auttamisen muotoja. Valtion verorahoista koostuva kehitysapumääräraha koetaan tärkeäksi. Humanitaariseen apuun osallistuminen nousi myös tärkeänä auttamisena esille. Tärkeys ja tietoisuus siitä, että pienelläkin rahalla voi kehitysmaissa ja katastrofialueilla vaikuttaa suuresti, nostettiin haastatteluissa muutama otteeseen esille.

Ulkoasianministeriön tutkimuksen mukaan 33 prosenttia koki humanitaarisen avun erittäin tärkeäksi ja 51 prosenttia melko tärkeäksi. Vaikka summat olivat korkeat nyt, olivat ne laskeutuneet edellisvuoteen verrattuna, jolloin humanitaarinen apu mainittiin tärkeimmäksi kehitysavun toimintamuodoksi. Tutkimus osoitti, että suomalaiset arvostavat avunmuotoa, joka vaikuttaa saman tien, turvaten kehitysmaiden ihmisten elintärkeät perustarpeet, sekä lievittää ihmisen välittömän hädän. Tällaisissa tilanteissa pienikin apu auttaa välittömästi ja voi johtaa suureen parannukseen. (Rahkonen 2016, 21,27.) Myös haastatteluista nousi esille konkreettisen tekemisen tärkeys auttamisessa ja kehitysavussa. Arvostus välitöntä apua kohtaan kriisien keskellä oli suuri ja sen tärkeys nousi esille. Kriisiavun toimintaan toivottiin myös nykyistä nopeampaa toimintaa.

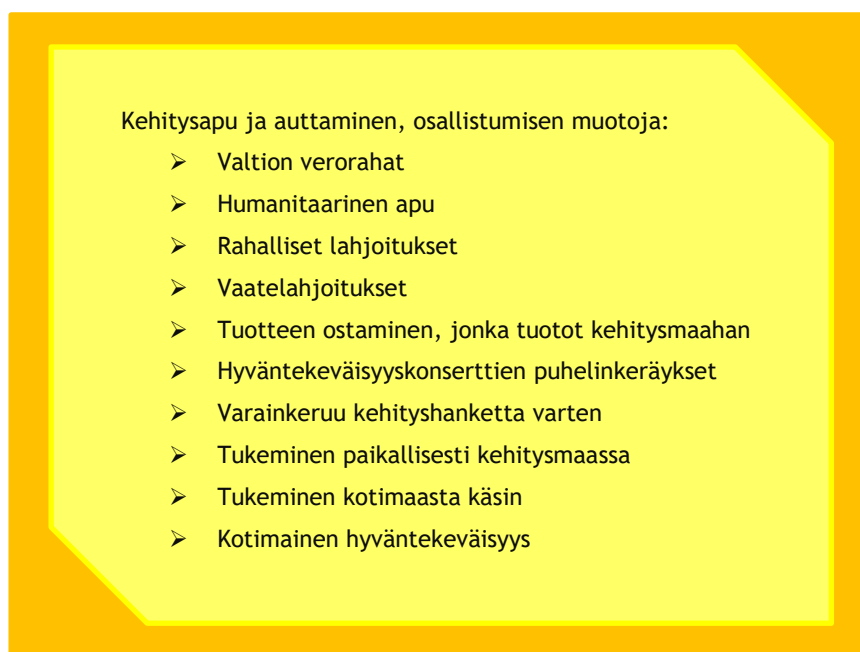
Aineistosta nousi esille, että osa annetusta avusta ja tuesta oli kehitysapua kehitysmaihin ja osa auttamista hyväntekeväisyyden muodossa kotimaassa. Vaatelahjoituksia teki muutamat haastateltavista, lahjoittaen vaatteita järjestöille kuten Fida sekä UFF. Myös Maailma kylässä festivaaleilla tehdyt ostokset sekä muut ostetut tuotteet, joissa tuotot menivät kehitysmaihin, luokiteltiin kehitysavuksi. Maailma kylässä festivaaleilta ostetun tuotteen tuotot menivät uskotusti kehitysmaassa tuotteen tehneelle henkilölle. Tuotetta ostaessaan, pohdittiin kriittisesti, meneekö hyöty oikeasti perille. Myös vaatekeräykseen osallistuessa haastateltavat kokivat epäluuloa toiminnan rehellisyyttä kohtaan. Halu ja toive uskoa toimintaan on suuri.

Eräs haastateltava toi esille, kuinka hän oli Afrikan matkallaan ostanut paikallisilta tuotteita ja sillä tavalla tukenut paikallista toimintaa ja yhteisöä. Tämä oli ollut kokemuksena hyvä ja tärkeä, kun tiesi ettei raha mene välikäsille, vaan suoraan tuotetta myyvälle paikalliselle. Rahallinen osallistuminen kehitysapuun on yhdellä haastateltavista säännöllistä, hänen ollessa kuukausilahjoittajana järjestölle. Hän oli toimintaan mukaan lähtiessään saanut tarkan erittelyn siitä, miten lahjoituksen summa jakaantuu ja mihin tarkoitukseen. Hän koki järjestön antaneen itsestään melko läpinäkyvän kuvan ja kertoi tiedotuksen olleen säännöllistä, mikä nostattaa luottamusta toimintaa kohtaan. Muita rahallisia lahjoituksia, joihin haastateltavat olivat osallistuneet, oli hyväntekeväisyyskonserttien puhelinkeräykset, ja varainkeruu kehityshanketta varten. Kummitoimintaan lähtemistä, missä toimitaan kummina lapselle kehitysmaassa, oli muutama haastateltavista pohtineet, mutta eivät vielä olleet toimintaan mukaan lähteneet.

Yksi haastateltavista toi esille, ettei hän osallistu kansainväliseen kehitysapuun, siitä syystä, että kokee kaiken kansainvälisen kehitysaputoiminnan epäluotettavaksi. Hän kertoi osallistuvansa usein hyväntekeväisyyteen kotimaassa, muun muassa tuotteellisten lahjoitusten muodossa vähävaraisille. Hän toi esille sen, kuinka hyväntekeväisyyteen voi osallistua helposti,

huomauttaen, kuinka auttamisesta tulee itselle hyvä mieli. Esille nousi, että on itsestään selvää auttaa, kun voi. Tämän haastateltavan asenne toi aineistolle uutta mielenkiintoista ja erilaista näkökulmaa ja suuremman painotuksen kotimaiselle auttamiselle.

Haastatteluista selvisi, että kehitysapuun oli osallistuttu sekä paikallisesti kehitysmaissa, paikallisia tukien, että kotimaasta käsin eri tahojen kautta, niin julkisten kuin yksityistenkin. Kehitysapuun tai auttamiseen, oli osallistuttu monessa eri muodossa. Kehitysavun ja kehitysmaissa auttamisen lisäksi myös kotimaassa, paikallisesti auttaminen oli vahvasti edustettuna aineistossa.

Kuvio 3: Kehitysavun ja auttamisen muotoja, joihin kohdejoukko osallistunut

Haastatteluista muutamassa nousi esille seurakunta ja kirkollinen toiminta. Yksi haastateltava pohti, kuinka oli ensimmäisen kerran törmännyt kehitysapuun ja rahallisiin keräyksiin kehitysmaita varten, pienenä kirkossa. Toinen haastateltava toi seurakunnan ja kirkon suurena vaikuttajana monien ihmisten kohdalla, myös kehitysavussa, mutta koki itsensä kaukaiseksi kirkon toiminnasta, eikä lähtenyt avaamaan kirkon ja seurakunnan suhdetta kehitysapuun ja auttamiseen. Leskinen (2015, 77) huomauttaa, että henkilön valitessa järjestöä, jonka kautta osallistua kehitysyhteistyöhön, on kirkollisen järjestön valinta melko yleistä, sillä kirkon ja uskonnollisten järjestöjen tunnetaan tehneen kansainvälistä työtä jo pitkään. Myös kristillinen lähimmäisenrakkauden toteuttaminen on monelle syy osallistua kehitysapuun (Leskinen 2015, 77). Haastateltavista ei yksikään tuonut uskonnollista vakaumustaan esille, en sitä näin ollen lähtenyt erikseen tiedustelemaan, tiedon ollessa aiheeton tulosten kannalta.

Haastatteluista tuli ilmi, että empatian rooli ja merkitys vaikuttavat lähes jokaisen haastateltavan päätöksiin, asenteisiin ja mielipiteisiin. Empatia koetaan henkilön asemaan samaistumisenä, jonka myötä on mahdollista kokea osallistumisen tunnetta ja sen myötä myös auttaa. Empatian koetaan olevan yksi tärkeimmistä ihmisen kokemista asioista, osa kokee sen vaikuttavan koko ajan, läpi elämän. Koetaan tärkeäksi osata ajatella itsensä toisen tilanteeseen. Empatian avulla on mahdollisuus luoda yhteys ihmiseen. Empatia nähdään osana tasa-arvoa. Empatian tunne on voimakkainta lapsia, naisia ja vähäosaisia kohtaan. Miehiä kohtaan empatian tunne ei ole yhtä suuri.

Empatian roolia kehitysavussa pohdittaessa haastateltavista kolme oli sitä mieltä, että empatialla on vaikutusta tai rooli päätöksissä, asenteisiin ja mielipiteisiin. Yksi toi esille, ettei kokenut empatialla olevan vaikutusta, etenkin kun sen roolia kehitysavussa pohdittiin. Hän koki, kehitysmaiden ollessa niin kaukana, ettei osaa siellä oleviin ihmisiin samaistua. Hän näki, että jos tiedossa olisi konkreettinen ihminen jota auttaa, saattaisi empatian tunne olla suurempi. Hän kuvaili omaavansa sisäisen tarpeen ja tunteen auttamiselle, empatiaksi hän ei sitä halunnut kutsua. Haastatteluista kävi ilmi, että naiset kokivat voimakkaamman empatian vaikutuksen ja roolin ja heille se oli tärkeä, heitä itseään ohjaava asia. Yksi miehistä koki empatian hyvin tärkeäksi, auttamisen lähtökohdaksi, mutta ei kuvaillut sen tärkeyttä samalla mittakaavalla kuin naiset sitä kuvailivat.

Haastattelussa kysyin, oliko haastateltavat omasta mielestään kokeneet olleensa vaikuttamassa johonkin, osallistuessaan kehitysavun tai auttamisen eri muotoihin. Pyrin selvittämään vaikuttamisen tasoa ja sitä, miten se ilmeni. Halusin myös tietää, jos haastateltavat kokivat osallisuutta osallistuessaan auttamiseen. Lisäksi minua kiinnosti tietää, oliko kokemuksessa mukana jokin tunne. Kerätystä aineistosta kävi ilmi, että halu vaikuttaa ja halu tuntee olevansa oikeasti hyödyksi jonkun elämässä, on suuri. Varsinkin hyvinvointiyhteiskunnassa eläessä, koetaan halua ja tarvetta auttaa ja antaa, koska siihen on mahdollisuus. Koetaan että ollaan etuoikeutettuja voidessaan auttaa ja että niiden, joilla on varaa, kuuluisi auttaa. Pie-nelläkin summalla voi kehitysmaassa vaikuttaa suuresti. Haastattelussa nousi esille, myös kuinka velvollisuuden tunne on auttamista kuvaava. Suurimmat tunteet auttaessa ovat kuitenkin toivo ja toiveikkuus, joita osa haastateltavista toi esille. Myös toivomus siitä, että oma apu menee perille ja oma panostus vaikuttaa, nousi aineistosta. Jotkut ovat kokeneet oman toiminnan vaikuttaneen tai nähneet, kuinka se on johonkin vaikuttanut. Lapset koetaan tulevaisuuden vaikuttajina, heihin pitäisi panostaa ja heitä pitäisi opettaa auttamisesta.

Aineistosta nousi esille se, kuinka vaikuttamisen ja osallisuuden tärkeinä elementteinä toimisi tasavertainen ja globaali ajattelutapa, jossa kaikkien maiden yksilöitä kohdeltaisiin samanarvoisina, maasta tai taloudellisesta tilanteesta huolimatta. Aineistossa nousi esille suru siitä, miten monet ihmiset kuvittelevat olevansa niin hyvässä asemassa yhteiskunnassamme, ettei

tarvitse ajatella muita, kuin itseään. Haastatteluissa esille nousi myös pelko ajatuksesta, kuinka vain ne, joilla on rahaa ja valtaa ovat loppupeleissä ne, jotka selviävät. Omaan napaan tuijottaminen olisi lopetettava ja tasavertaisuutta olisi ajettava eteenpäin, vaikuttamalla ihmisten ajatteluun. Olisi saatava muutettua ”me- te” jaottelu ajattelussamme, ”me kaikki yhdessä” muotoon. Ihminen tulisi pyrkiä laittamaan etusijalle, talouden sijaan, myös kehitysavussa ja auttamisessa.

Aineistosta nousee esille, kuinka osallisuuden tunnetta auttamisessa on harva kokenut. Siihen vaikuttaa muutama eri seikka. Osalle osallisuus on niin syvälle menevää, ettei kehitysavussa mukana oleminen ole tuntunut tarpeeksi syvälliseltä, sillä tunneside asiaan on niin etäällä. Kun tunneside aiheeseen on etäällä, on siihen vaikea luoda yhteyttä ja osallisuuden tunnetta. Aineistosta nousee esille, kuinka osallisuudessa pitää päästä vaikuttamaan ja tekemään päätöksiä johonkin asiaan ja sitä ei ole koettu mukana kehitysavussa ollessa. Koska osallisuus nähdään paljon paikan päällä tekemisenä, eikä kaukaa käsin pääse konkreettisesti vaikuttamaan, tuottaa se monella haasteen kehitysavun tukemiseen, ymmärtämiseen, hahmottamiseen ja jopa sen merkitykseen. Haastatteluissa nousi esille myös se, että osallisuuden saattaisi tuntea, mikäli olisi useammin tai säännöllisesti toimintaa tukemassa. Näin säännöllinen kuukausilahjoittaja myös vahvistaa asian olevan, omassa haastattelussaan. Nousee esille, kuinka osallisuuden tunnetta on ollut paikan päälle matkustaessa. Yksi haastateltava kertoi osallistuneensa toimintaan, muttei kokenut olevansa osallisena. Koetaan että tekeminen lähellä ihmistä ja yksilöä lisää osallisuuden tunnetta.

Osallisuuden tunne

Nainen 50v. Kuukausilahjoittajana tuntee pienesti osallisuuden tunnetta

Mies 42v. Paikallisessa hyväntekeväisyystoiminnassa osallisuuden tunne

Mies 61v. Ulkomailta paikallisia tukiessa osallisuuden tunne

Ei osallisuutta

Nainen 31v. Tuntuu liian kaukaiselta, ei saa yhteyttä, ei osallisuutta

Mies 42v. Kansainvälisessä toiminnassa ei osallisuutta, koska ei siihen osallistu

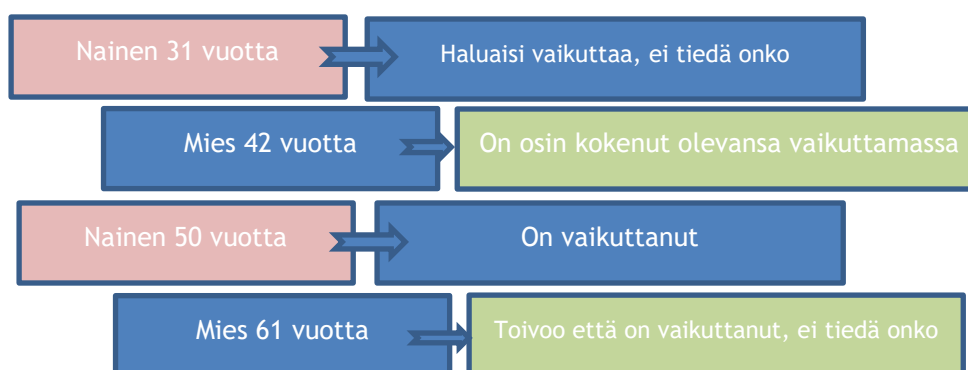
Mies 61v. Kotimassa auttaessaan ei osallisuutta, koska tukeminen epäsystemaattista

Kuvio 4: Haastateltavien kokema osallisuuden tunne

Haastateltavista 31-vuotias nainen ei koe osallisuuden tunnetta kehitysapuun tai hyväntekeväisyystoimintaan osallistuessaan, koska se tuntuu liian kaukaiselta, eikä hänellä ole siihen

yhteyttä. Hän haluaisi vaikuttaa jonkun elämään, mutta ei ollut varma oliko toiminnallaan niin tehnyt. 61-vuotias mies kertoi, ettei Suomessa toimintaan osallistuessaan koe osallisuuden tunnetta, johtuen siitä, että toiminta on epäsäännöllistä ja harvalukuista. Hän kuitenkin kertoi, kuinka matkalla kehitysmaassa, tukieessaan paikallisia, oli hän kokenut jonkinlaista osallisuuden tunnetta. Hän toivoi, että oma panostus oli vaikuttanut, mutta ei myöskään ollut varma. 50-vuotias nainen koki, että kuukausilahjoittajana olemisella kokee pientä osallisuuden tunnetta ja uskoi, että jos summa olisi suurempi, voisi osallisuuden tunne, vaikuttaessa laajemmin, myös olla suurempi. Hän tiesi mitä lahjoittamallaan summalla saadaan kehitysmaihin hankittua, ja koki näin ollen vaikuttavansa panoksellaan jonkun elämään. 42-vuotias mies kertoi haastattelussa, kuinka ei osallistu lainkaan kansainväliseen apuun mutta kotimaassa, paikallisesti hyväntekeväisyystoimintaa tehdessään, kokee osallisuutta. Hän koki, että hänen antama apu on osin vaikuttanut, osin ei.

Aineiston pohjalta voi todeta, että osallisuuden tunnetta kokeakseen kehitysavussa ja auttamisessa, on siihen oltava jonkun tason yhteys. Jos kohde tuntuu etäiseltä tai kaukaiselta, eikä ole säännöllinen asia henkilön elämässä, ei siihen saa luotua minkäänlaista yhteyttä mikä voisi johtaa osallisuuteen. Pienikin tieto, kontakti tai yhteys voi vaikuttaa asiaan. Saaduista tuloksista ei ole huomattavissa tiettyjä eroja naisten ja miesten välillä osallisuudessa tai vaikuttamisessa. Ei myöskään ikä tunnu vaikuttavan asiaan tämän aiheen kohdalla. Vaikuttamisessa saatu tieto siitä, että on jollain tapaa vaikuttanut, on luonut vaikuttamisen tunteen kehitysapuun tai muuhun auttamistoimintaan osallistuessa. Ongelma on myös siinä, ettei tarpeeksi tietoa oman, esimerkiksi lahjoituksen tuloksista tai hyödystä, ole saatavilla, eikä silloin voi tietää onko ollut vaikuttamassa. Yhteys osallisuuden ja vaikuttamisen välillä on havaittavissa. Ilman osallisuuden tunnetta on vaikea kokea vaikuttaneensa. Ja myös toisinpäin, jos ei koe vaikuttaneensa, ei vahvaa osallisuuden tunnetta asiaa kohtaan ole. Jo tässä vaiheessa luottamuksen tärkeys nousee aineistossa esille. Luottamuksen puute vaikuttaa sekä osallisuuteen että vaikuttamiseen.

Kuvio 5: Haastateltavien kokemus vaikuttamisesta

Luottamus on avainasemassa kehitysavussa ja auttamisessa yleensä. Ilman luottamusta on vaikea edetä minkään suhteen tarkoituksenmukaisesti. Luottamus ja epäluottamus nousivat vahvasti, voisi sanoa päällimmäisinä, esille jokaisessa haastattelussa. Haastateltavat toivat esille kehitysavun eri muotoja vapaasti valikoimalla ja pohtivat niiden vaikutusta, sekä omaa luottamusta toimintaa kohtaan.

Aineistosta ilmenee kuinka vaikuttamisen ja osallisuuden tunteeseen ja kokemukseen, vaikuttaa luottamus, tai sen puute. Tahoja kohtaan, jotka keräävät ja toimittavat kehitysapurahoja kohdemaihin, ollaan epäileviä ja niihin suhtaudutaan kriittisesti. Tiedostus siitä, miten ja minne varat kanavoidaan ja mitä niillä tehdään, on haastateltavien näkökulmasta hyvin vähäistä. Luottamuksen puuttuessa tunnetaan epäilystä ja epätoivoa siitä, meneekö lahjoitus tai sijoitus oikeasti konkreettisesti perille ja mikä osa häviää järjestelmään. Voiko toimintaan ja auttamiseen osallistua, pystyykö oikeasti vaikuttamaan ja onko siitä konkreettinen hyöty jollekin, vai onko kenellekään? Näitä asioita pohdittiin paljon.

Haastatteluiden pohjalta nousi esille, kuinka kaikki haastateltavat kokevat tietyn asteen epäluottamusta kehitysapua toteuttavia tahoja kohtaan. Niin valtion, eri järjestöjen, kun yksityistenkin tahojen toimintaa katsottiin erittäin kriittisesti ja monet hyvin skeptisesti. Kehitysapuun menevistä varoista koetaan valtion avun kanavoinnin olevan kaikista epäselvimmäksi. Koetaan, ettei ole selkeästi tiedossa, miten apu kanavoituu, kuka siitä päättää ja mikä on perille menevä rahasumma. Myös kehitysavun tuloksista, siitä miten valtion kehitysapurahat käytetään, toivottaisiin saatavan enemmän tietoa. Luottamus siihen, että valtiollinen tuki menee perille, on kuitenkin melko suuri, sillä uskomus on, että niitä seurataan ja arvioidaan tarkemmin.

Samat seikat koskevat järjestötoimintaa kuin valtionkin apurahoja. Tiedotusta ja läpinäkyvyyttä kaivataan. Avoimuutta ja rehellisyyttä. Vaikka osa haastateltavista kokee voivansa tiettyllä tapaa luottaa enemmän isoihin ja tunnettuihin kehitysapua tekeviin järjestöihin, kuin pieniin toimijoihin, elää epäluulo siitä, että myös suurissa järjestöissä saattaa joku olla loppupäässä ”vetämässä osan rahoista ohi”. Se luo tietynlaista epätoivoa. Yksi haastateltavista uskoo suurimman osan rahoista menevän perille, mutta pohti silti, kuinka epäilee ison osan lahjoitetuista varoista menevän järjestön ylläpitokustannuksiin ja huomauttaa, että mitä isompi järjestö on kyseessä varoja kanavoidessa, sitä vähemmän hän uskoo avun menevän sitä tarvitseville. Aineistosta nousi ajatus, kuinka organisaatioiden pitäisi pysyä mahdollisimman pieninä ja tehokkaina ettei byrokraattiset hallintokoneistot ime kaikkia varoja. Epäluottamus sekä isojen ja etenkin pienten järjestöjen toiminta kohtaan on melko suuri.

Osa haastateltavista kokee valtion tukia saavien järjestöjen olevan melko tarkkaan seurattuja ja eletään uskossa, että toiminnasta on raportoitava. Tietoa kaivataan kuitenkin siitä, miten

kehitysapuun ja auttamiseen tarkoitettuja varojen seuranta ylipäättään toteutuu. Esille nostettiin myös järjestöt, jotka eivät saa valtion tukea, eivätkä välttämättä raportoi toiminnastaan. Nämä järjestöt liikkuvat niin sanotulla harmaalla alueella, ja heidän toiminnastaan voi olla mahdotonta saada faktapohjaista tietoa, jotkut järjestöt pyörivät huijaamisen varassa. Aineistossa huomautetaan, kuinka systeemin hyväksikäyttäjiä, epärehellisiä, ”välistä vetäjiä” löytyy aina. Se, ettei näiden tahojen toimintaa seurata systemaattisesti, luo järjestelmän hyväksikäytölle porsaanreiän.

Yksi haastateltavista ei osallistu kansainvälisiin keräyksiin tai toimintaan, sillä kokee avun tehottomana ja ajattelee kuinka isoille järjestöille lahjoitettu raha ”hajoaa” matkalla kohtemaan. Haastateltava ei ole epäluulonsa ja epäluottamuksen vuoksi perehtynyt kansainväliseen toimintaan, eikä yksikään järjestö tai säätiö hänelle erotu edukseen. Hän toi esille, että eri tahojen toiminta ei ole tarpeeksi läpinäkyvää, joka johtaa epäluottamukseen. Hän toivoisi, että apu menisi suoraa kanavaa pitkin kehityskohteisiin, ilman että suuria summia jäisi matkan varrelle.

Muista avun muodoista uskottiin aika pitkälti siihen, että kriisiapu menee perille. Mutta myös kriisiavun ja humanitaarisen avun kohdalla pohdittiin, miten rahat kohteessa sijoitetaan ja mihin keräyksistä saatu ylimääräinen raha kanavoidaan. Tässä oli myös pelkona se, että sijoittamattomat rahat menevät jonkun omaan taskuun. Vapaaehtoistyö nähtiin ehdottomasti olevan kehitysavussa yksi suurimmista vaikuttamisen mahdollisuuksista, sillä sitä voi tehdä sekä kotimaasta käsin, että kehitysmaissa. Vapaaehtoistyön luotettavuutta ei kyseenalaistettu, johtuen mitä todennäköisemmin siitä, että se on toiminta, mitä jokainen tekee itse omalla panoksellaan. Kukaan ei ottanut puheeksi sitä, kuinka vapaaehtoistöihin yleensä lähdetään jonkun järjestön kautta, maksaen heille siitä, jolloin olisi hyvä etukäteen perehtyä järjestön toimintaan sekä luotettavuuteen.

Koska järjestelmän hyväksikäyttäjiä on aina, on rehellisesti toimivien, etenkin pienien järjestöjen oltava avoimempia toiminnassaan. Esille nostettiin kuinka yksilönä ei voi antaa yhden tai muutaman epärehellisen tahon vaikuttaa omaan ajatteluun niin, ettei ollenkaan lähtisi toimintaa tukemaan. Epärehellisiä toimijoita on aina, mutta niin on myös suurta avun tarvetta. On valittava omasta mielestä luotettava taho avun antamiselle tai sitten ottaa riskin ja luottaa, tietäen itse tehneensä parhaansa. Haastatteluissa nousi esille, että luottamus eri toimijoita kohtaan nousisi tiedottamista lisäämällä. Osa luotti osallistumaansa toimintaan, koska se on tarpeeksi avointa, läpinäkyvää ja vakuuttavaa. Kehitysavun ja auttamistoiminnan pitäisi olla avoimempaa ja myös auttajan olisi vaadittava avoimuutta, jotta luottamus kasvaisi tai säilyisi toimintaa kohtaan.

Media nousi useasti haastatteluissa esille. Media on todella merkityksellinen ja vaikuttaa ihmisten mielipiteisiin ja asenteisiin. Myös kehitysavun tai auttamisen kohdalla media on merkityksellisessä roolissa, jossa sillä on mahdollisuudet vaikuttaa valitsemallaan, joko hyvällä tai huonolla tavalla. Haastattelussa esille nousseita mietteitä mediasta vaikuttajana kehitysavussa ja auttamisessa:

- Avainasemassa
- Merkittävä vaikutus
- Tarjoaa faktaa
- Tuo hyvää ja huonoa tietoa näkyville
- Mielipiteisiin vaikuttaja
- Media valitsee mitä näyttää
- Videot ja kuvat vaikuttavia
- Suomalainen media suopeampi
- Hyväntekeväisyyskonsertit median avulla
- Varoittaa osallistumasta ja kehottaa osallistumaan
- Sen kautta näkee todellisuuden → vaikuttaa ajatteluun
- Tieto ei paranna auttamisen mahdollisuuksia
- Jos joku ei ole mediaseksikästä → ei myy → ei julkaista
- Täysin hallitsematon

Media koetaan merkittävänä vaikuttajana ihmisten asenteisiin ja mielipiteisiin. Osa haastateltavista luottaa median sanaan melko paljon, osa taas suhtautuu mediaan hyvin varovaisuudella ja kriittisesti, tarkkaan harkiten mitä uskoo ja mitä ei. Medialla on vaikutus kaikkeen ja koko ajan. Media koetaan sekä positiivisena että negatiivisena, ja se koetaan täysin hallitsemattomaksi. Median voima koetaan olevan sekä hyvä, että huono kehitysavun maailmassa. Haastatteluissa esille nousi myös eri maiden medioiden tapa uutisoida asioita ja se, kuinka eri maissa voidaan johonkin asiaan suhtautua eri lailla, johtuen pitkälti median voimasta.

Ulkoasiainministeriön tutkimukseen vastanneista 66 prosenttia (1004:stä vastanneesta) oli sitä mieltä, että Suomessa on riittävästi tietoa kehitysavusta ja kehityksistä saatavilla. Tutkimuksen mukaan suomalaiset ovat tyytyväisiä saamaansa tietoon kehitysavusta ja kehityksistä. Televisio koetaan tunteisiin vetoavaksi ja sanomalehdistä koetaan saavan vaikuttavimmat uutiset, se on myös seuratuin uutisväline, kehitysapua koskevissa aiheissa. Internetin ja sosiaalisen median kasvu on nousussa. Ulkoasiainministeriön tutkimuksen tulosten mukaan, suomalaiset kokevat viranomaisilta saadun tiedon olevan kaikista luotettavinta. Kuitenkin myös median tuottama ja kansalaisjärjestöiltä saatu tieto koetaan melko luotettavana. (Rahkonen 2016, 2, 37-38, 43.)

Haastatteluissa esille nousseet ajatukset median vaikutuksesta kehitysapua pohdittaessa, eroavat melko suuresti Ulkoasianministeriön teettämästä tutkimuksesta. Se että 66 prosenttia kokee saavansa tarpeeksi tietoa kehitysavusta ja kehitysmaista oli hämmästyttävää, sillä kaikki haastateltavani kokivat, ettei kehitysapu asioista tiedoteta tarpeeksi tai saatua tietoa tarkastellaan kriittisesti. Toisaalta Ulkoasianministeriön tutkimuksesta ei tullut ilmi, mistä tiedosta kehitysmaita ja kehitysapua tarkastellessa oli kyse. Haastateltavani kokivat myös median informatiiviseksi kehitysapuun ja kehitysmaihiin liittyvissä asioissa, mutta se mistä kaivataan ehdottomasti enemmän tiedotusta median kautta, kehitysmaihiin liittyen, on kehitysapuun menevien varojen kanavointi ja varoilla aikaan saadut tulokset.

Kysyttäessä kokevatko haastateltavat kynnystä lahjoittaa kehitysmaihiin, vastasivat 31-vuotias ja 42-vuotias kynnysen olevan melko suuri. Molemmilla oli syinä tälle epäluottamus toimintaa kohtaan ja se, etteivät tiedä mikä konkreettinen hyöty lahjoituksesta on ja kenelle. 31-vuotias toi esille, että jos osallisuus toiminnassa olisi suurempi, voisi myös kynnys osallistua olla pienempi. 42-vuotias toi esille, kuinka kynnys lahjoittamista ja toimintaan osallistumista kohtaan oli luultavasti kotoa opittua ja kertoi negatiivisten kokemusten nostavan kynnystä. Molemmat toivat esille, kuinka mieluummin osallistuvat kotimaiseen toimintaan, sillä siinä on helpommin mahdollisuus olla konkreettisesti mukana ja myös mahdollisuus vaikuttaa osallistumistyyliin ja sen määrään. Samaa kysyttäessä muilta haastateltavilta vastasi sekä 50-vuotias että 61-vuotias, etteivät koe kynnystä lahjoittaa kehitysmaihiin tai osallistua toimintaan. Molemmat olivat omasta tahdostaan lähteneet toimintaa tukemaan ja siinä vaikutti osallistuttavaan asiaan siitä tiedotus, läpinäkyvyys, avoimuus sekä se, että se oli oikea kanava itselle.

Kehitysavun parissa toimivien tahojen toivottiin kehittävän toimintaansa eri tavoin, jotta se olisi luotettavampaa ja siihen kokisi suurempaa halua osallistua. Tiedotus tuli esille kuten jo aikaisemmin mainittu. Toiminnan varojen kanavoinnista ja kehitysmaissa toteutetusta toiminnasta kaivataan tietoa ja sen on oltava helposti löydettävissä. Ihmisillä on oikeus tietää ja heitä kiinnostaa. Yksilö tulisi huomioida toiminnassa laajemmin, tekemällä toiminnasta sellaista, joka houkuttelee yksilön mukaan. Yksilö haluaa kokea, että voi mukaan toimintaan lähtiessä oikeasti olla hyödyksi ja oikeasti auttaa. Yksilöä voisi yrittää saada mukaan tunnekokemuksen avulla, sillä osallisuuden tunne toisi toiminnalle kosketuspintaa. Haastateltavat tuovat esille, kuinka toiminnan toivottaisiin olevan enemmän konkreettista tekemistä. Myös jokin uusi auttamisen muoto, missä auttajalla olisi enemmän vaikuttamisen mahdollisuuksia, olisi toiveena. Järjestöiltä ja muilta kehitysapua tekevilta tahoilta auttaja odottaa avoimuutta, läpinäkyvyyttä, rehellisyyttä sekä luotettavuutta. Kehitysavun muotoihin odotetaan selkeää muutosta. Halua on auttaa, mutta keinot siihen eivät tällä hetkellä sovi kuin murto osalle.

Yksi tavoite opinnäytetyössä oli selvittää, mitkä ovat yksilön mahdollisuudet auttaa. Tätä halusin kysyä haastateltaviltani, sillä mielenkiinto aihetta kohtaan on suuri. Halusin myös selvittää asiaa hieman syvällisemmin, joten sen sijaan, että kysyisin ainoastaan mitkä he kokevat olevan realistiset auttamisen mahdollisuudet, kysyin heiltä, mikä olisi se heidän valitsema kehitysavun tai auttamisen muoto. Mihin muotoon he osallistuisivat, jos saisivat vapaasti valita, ilman rajoituksia tai realiteettia estämässä. Miten he tahtoisivat päästä auttamaan ja miksi juuri sillä tavalla. Halusi myös tietää, mitkä koetaan olevan yksilön mahdollisuudet auttaa. Haastatteluiden avulla keräämäni aineisto oli erittäin rikasta ja mielenkiintoista sisällöltään.

Konkreettinen, paikan päällä tekeminen ja auttaminen, yhdessä yksilön ja yhteisön kanssa, ihmisenä ihmiselle, oli kaikkien haastateltavien ajatus siitä, miten he mieluiten osallistuisivat kehitysapuun ja auttamiseen. Toiveena oli se, että yksilön ja yhteisön hyväksi ja hyödyksi, yhdessä ihmisten kanssa, saisi mahdollisuuden vaikuttaa ja olla osallisena. Toiminnalla haluttiin luoda yhteys ja saada kontakti yksilöön, nostaan yksilön tärkeyden esille, sekä tuomalla esille myös itseään. Konkreettisen tekemisen avulla haluttiin nähdä, mitkä ovat oman tekemisen tulokset. Oman ja paikallisten tiedon vaihtamisen avulla haluttiin mahdollistaa molemminpuolinen oppiminen ja kulttuurien kohtaamisen avulla edistää tasa-arvon tunnetta ja poistaa eriarvoisuutta. Ajatus mahdollisuudesta osallistua kehitysapuun paikan päällä kehitysmaissa nostatti tunteita, kuten epäusko, suru ja raivo, mutta samalla myös tunteet toivo, onni ja ymmärrys, koettiin voimakkaina.

Kehitysavun muodoista se, jonka kaikki valitsevat:

KONKREETTINEN TEKEMINEN, PAIKAN PÄÄLLÄ

- Yhdessä yksilön ja yhteisön kanssa
- Yksilön ja yhteisön hyväksi ja hyödyksi
- Ihmisenä ihmiselle
- Mahdollisuus vaikuttaa
- Mahdollisuus olla osallisena
- Yhteys yksilöön
- Yksilön tärkeys
- Tuoda itsenä esille
- Nähdä oman työn tulokset
- Molemmin puoleinen oppiminen
- Kulttuurien kohtaaminen
- Tasa-arvo

Mukana olevat tunteet:

Epäusko, Suru, Raivo
Toivo, Onni, Ymmärrys

Kuvio 6: Kehitysavun muoto mihin kaikki haastateltavat mieluiten osallistuisivat

Näkemykset yksilön mahdollisuuksista auttaa vaihtelevat. 61-vuotias mies kokee yksilön auttamismahdollisuuksien kehitysmaihin olevan kaukaa käsin rajalliset, johtuen siitä, että kehitysmaat tuntuvat kaukaisilta. Rahalliset ja tuotteelliset lahjoitukset ovat tehokkaimmat keinot, auttaa Suomesta käsin. Tehokkaimmaksi tavaksi ylipäättään auttaa nousi vapaaehtoistyöskentely paikan päällä ja kotimaasta käsin, antamalla oman panoksen työhön. Kehitysmaahan ei kuitenkaan saisi mennä kenenkään riesaksi. 50-vuotias nainen toi esille mielipiteensä siitä, että rahallisiin keräyksiin osallistuminen oli yksi yksilön parhaista keinoista auttaa kehitysavussa. Paikan päälle tekemään lähtemisen nainen koki myös hyvänä vaihtoehtona. Myös hän toi esille, kuinka pitäisi kehitysmaahan työskentelemään lähtiessä muistaa, ettei sinne saisi kenenkään vaivaksi mennä. Myös paikalliseen vapaaehtoistoimintaan omassa kotimaassa osallistumisen koettiin olevan hyvä keino auttaa yksilönä. Tehokkaimmaksi avun muodoksi nainen mainitsi rahan. 42-vuotias kokee yksilön mahdollisuudet auttaa ja vaikuttaa huonoiksi. Hän ei itse osallistu kansainväliseen kehitysapuun koska ei luota toimintaan. Mies panostaa kotimaiseen auttamiseen, sillä kokee sen konkreettisempänä, mutta ei osannut sanoa mikä olisi tehokkain keino auttaa yksilönä. Apukanava olisi osattava valita oikein ja paras apu olisi suora tuki, ilman välikäsiä. 31-vuotias kokee, että konkreettisen tekemisen lisäksi, voi auttaa valtion verorahojen muodossa, sekä politiikassa vaaleissa äänestämällä. Myös keskustelun herättely lähipiirissä äänestäjien kesken, sekä ammatissaan sosiaalialalla, on yksilön mahdollisuutena auttaa, rohkeudella kyseenalaistaa toisten ajatuksia ja keskustella. Yksilön mahdollisuudet ja tavat auttaa, nähdään vuorovaikutukseen liittyvänä.

Sukupuolen välisiä eroja yksilön auttamismahdollisuuksia tarkastellessa ei nouse esille. Ikää tarkastellessa voi huomata kuinka 50- ja 61-vuotiaat kokevat rahallisen tuen olevan tehokkain apu, 42-vuotias ei tee rahallisia lahjoituksia ollenkaan, epäluottamuksesta johtuen. 31-vuotias mainitsee äänestämisen ja vuorovaikutuksen, sekä omilla valinnoilla vaikuttamisen mahdollisuuden. Tähän voi myös vaikuttaa 31-vuotiaan esille tuoma ammattiala. Sosiaalialalla on vuorovaikutuksen tärkeys koko ajan esillä ja myös politiikka ja ajankohtaiset vaikuttamismahdollisuudet koskevat usein sosiaalialaa, joista on hyvä omassa ammatissaan olla ajan tasalla. Nämä seikat voivat vaikuttaa, tai sitten 31-vuotiaan aikaisemmin esille tuoma kriittisyys rahallista tukemista kohtaan on saattanut hänet olosuhteiden pakon edessä, löytämään muita toimivia väyliä vaikuttaa ja auttaa yksilönä. 42-vuotias on löytänyt väylänsä tukemalla kotimaista toimintaa.

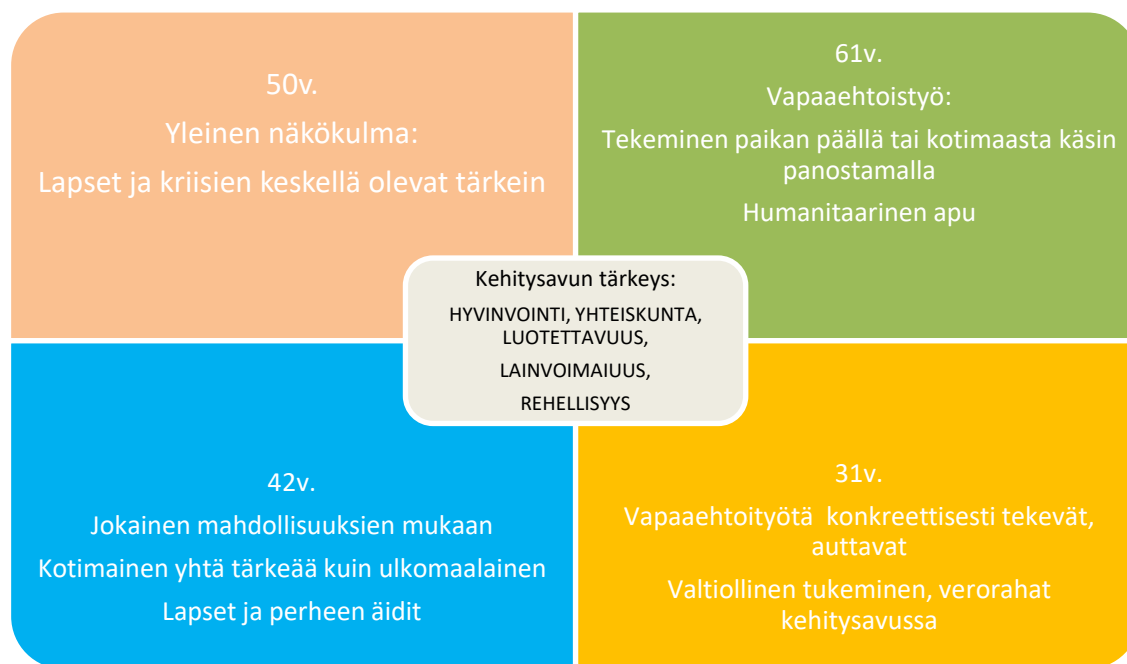
50- ja 61-vuotiaiden henkilöt huomioivat molemmat sen, että kehitysmaihin paikan päälle mentäessä, on huomioitava autettavien olosuhteet ja olla huolellinen siitä, ettei ole kenellekään vaivaksi. Voisi ehkä todeta kuinka tässä halutaan huomauttaa, kuinka auttamaan lähtiessä on muistettava ottaa huomioon monta eri seikkaa ja huomioitava, että vaikka me täältä

taloudellisesti hyvinvoivista maista lähdemme köyhempiä auttamaan, on meidän silti muistettava kunnioittaa heitä, joita autamme. Se että lähdemme kehitysmaihin paikan päälle auttamaan ei tarkoita, että me olisimme parempia ihmisiä tai ansaitsisimme erityiskohtelua. Meidän on muistettava, miksi olemme lähteneet paikan päälle; auttamaan olosuhteita, emme pahentamaan niitä. Myös Leskinen tuo esille sen, kuinka auttamistoiminnassa, etenkin kehitysmaihin lähdettäessä kansainvälistä kehitysaputoimintaa tekemään, on huomioitava toimintaan liittyvä, rikkaiden päätösvallassa ollessaan käyttämä valta. Valtaa ei saa väärinkäyttää eikä toiminta saa lähteä käyntiin rikkaan henkilön moraalista, vaikka hyvää tarkoittaisikin, sillä avunsaajan oikeudet ja itsenäisyys, saattaa toiminnan aikana unohtua. (Johansson 2013 ks. Leskinen 2015, 97.)

Ulkoasiainministeriön tutkimuksessa käy ilmi, että tutkimukseen vastanneiden kesken tehokkain keino yksilönä auttaa kehitysmaita, koetaan 58 prosentilla äänistä olevan verojen maksaminen, valtion osuuteen bruttokansantuotteena. Toiseksi tehokkaimmaksi keinoksi koetaan lahjoitus hyväntekeväisyyteen 49 prosentilla ja kolmanneksi tehokkain keino, 38 prosenttia, on kyselyyn vastanneiden mielestä, on ostaa Reilun kaupan tuotteita. 20 prosenttia suomalaisista oli sitä mieltä, että osallistumalla kehitysmaiden hyväksi toimivien järjestöjen tai ryhmien toimintaan voisi parhaiten vaikuttaa. 2 prosenttia vastanneista kokivat, etteivät voi mitenkään yksilönä vaikuttaa. Tutkimukseen vastaajat olivat saaneet vastata yhdestä kolmeen mielestään tärkeintä tapaa vaikuttaa yksilönä kehitysapuun. (Rahkonen, 2016, 45, 47.) Tulokset olivat mielenkiintoisia ja pisti pohtimaan muun muassa sitä, kuinka yksikään haastateltavistani ei tuonut esille Reilun kaupan vaihtoehtoa. Muuten nämä kahdesta eri aineistosta saadut tulokset olivat loogiset ja muuten hyvin samankaltaiset.

Auttamisen haluan liittyen, nousi esille niin kutsuttu suomalainen ajattelutyö, jonka mukaan autetaan toista hädässä. Haastateltavista sekä nuorin että vanhin nostivat esille esimerkin siitä, kuina meitäkin Suomessa on autettu sota-aikoina, ja haluamme siis nyt voidessamme, auttaa muita avun tarpeessa olevia. Sota aikana apuun Suomelle tuli UNICEF. UNICEF, joka perustettiin vuonna 1946 toisen maailmansodan jälkeen hätäapujärjestöksi auttamaan Euroopan lapsia, auttoi myös Suomen lapsia vuodesta 1947 aina vuoteen 1951 saakka. Suomi kuului ensimmäisten avunsaajien joukkoon. Järjestökentän ja Suomen viranomaisten tehokkaan yhteistyön ansiosta apu saatiin jaettua maahan tehokkaasti sodista huolimatta ja jo 1951 Suomi pystyi taas jo huolehtimaan lapsistaan itse. Jo samana vuonna, kun UNICEFin avustustoiminta Suomessa päättyi, myönsi Suomen hallitus 10 000 dollaria käytettäväksi lasten auttamiseen muissa apua tarvitsevilla mailla. (UNICEF 2017b).

Kysyttäessä haastateltavilta minkä he kokivat olevan tärkein tapa auttaa tai tärkein avun muoto, nostivat he esille eri asioita ja ne jakautuivat seuraavan laisesti:

Kuvio 7:Tärkein tapa auttaa/ tärkein avun muoto

Vapaaehtoistyö, paikan päällä konkreettinen auttaminen koetaan yhdeksi tärkeimmäksi avun muodoksi. Humanitaarinen apu ja kriisien keskellä työskentely nähdään myös merkittävänä. Valtiollinen tukeminen verorahojen muodossa katsotaan tärkeäksi, eikä niistä haluta leikata. Myös kotimainen auttaminen tuli vahvana esille ja se koetaan yhtä tärkeäksi kuin auttaminen kansainvälisesti. Tärkeimmiksi avun saajiksi mainittiin lapset, naiset, perheenäidit sekä kriisien keskellä olevat henkilöt. Kehitysavun tärkeydestä puhuttaessa mainittiin hyvinvointi, yhteiskunta, luotettavuus, lainvoimaisuus sekä rehellisyys tärkeinä tekijöinä.

Kaikki haastateltavat kokivat antamansa avun hyödylliseksi ja kaikki tuntevat myös suurta halua auttaa. Esille nousi, kuinka jokaisen pitäisi jollain tapaa, mahdollisuuksiensa mukaan auttaa. Auttaminen koetaan palkitsevaksi ja tunnetaan voimakasta halua auttaa. Muutama toi esille oikean avun muodon puuttumisen. Kyynisyys ja konkretian puute vaikuttavat paljon annetun avun määrään. Kehitysmaiden tukeminen koetaan tärkeäksi, mutta oikeanlainen väylä auttamiselle on toistaiseksi vielä, ainakin osan mielestä, kadoksissa. Haastattelusta nousi esille paljon asioita kehitysavusta ja auttamisesta, monenlaisista näkökulmista ja monien asenteiden kautta. Kiteyttääkseni haastatteluista saadut vastaukset, opinnäytetyöni aineiston tiiviimpään pakettiin, tuon seuraavaksi esille työn pääkohdat.

Kehitysapu ja auttaminen koetaan tärkeäksi. Toimintaan ja tukemiseen on kova halu osallistua. Ongelmaksi kuitenkin muodostuu se, että kehitysapu koetaan etäiseksi, eikä luottamusta toimintaa kohtaan ole. Syynä epäluottamukselle on;

- tiedotuksen puute
- tilastojen puute
- negatiivinen käsitys
- epäselvä kanavointi
- läpinäkymättömyys
- epärehellisyys
- välistävetäjät

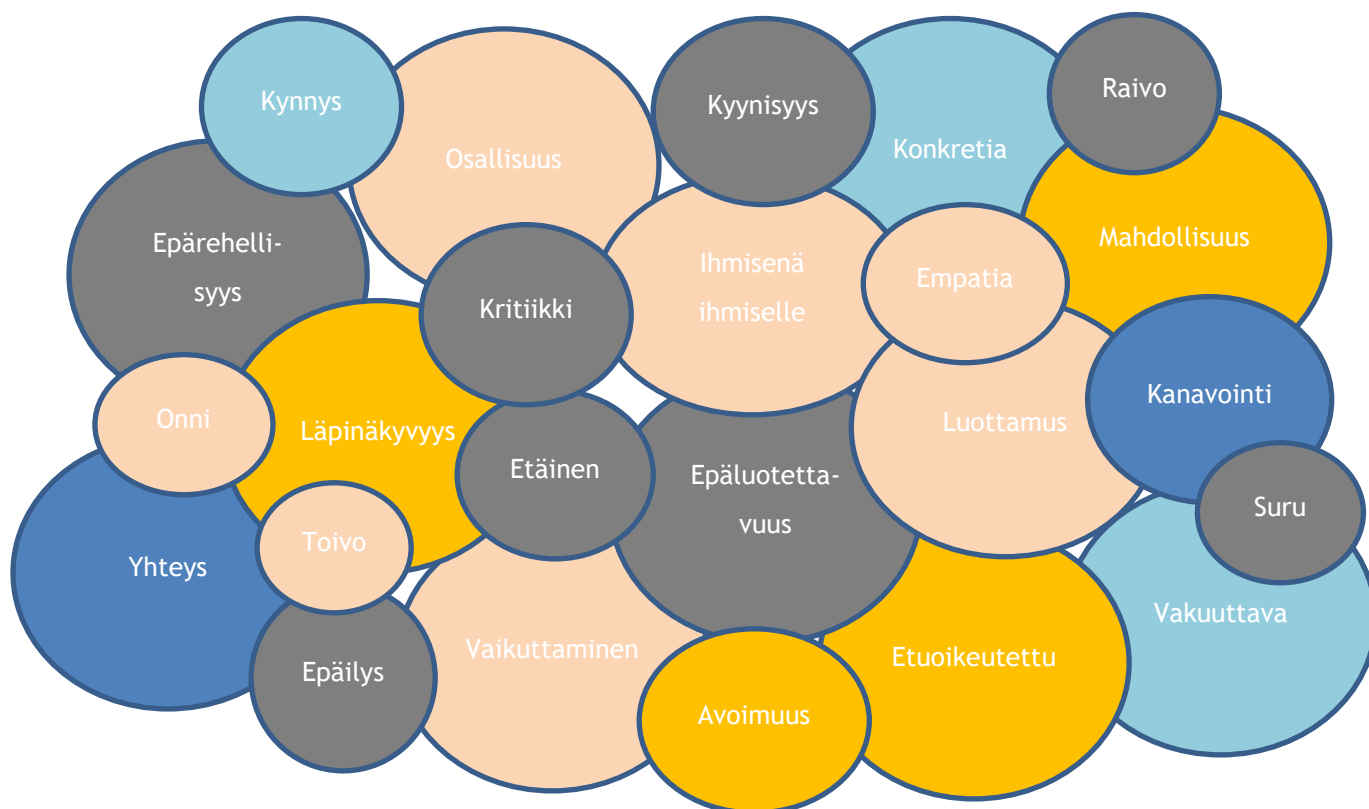
Se mitä kehitysavun parissa toimijoilta kaivattaisiin, on:

- luotettavuutta
- rehellisyyttä
- avoimuutta
- läpinäkyvyyttä
- tiedotusta
- selkeitä kanavia
- kosketusta/ yhteyttä autettaviin
- konkreettista tekemistä
- inhimillisyyttä
- mahdollisuutta osallistua yksilönä ja sen myötä kokea toiminnan vaikutus ja osallisuuden tunne, jonka myötä myös toiminnan hyöty

Näiden avulla yksilö olisi halukkaampi osallistumaan auttamiseen. Yksilö kokee, että omat mahdollisuudet auttaa ovat; rahallisella ja tuotteellisella tuella, verorahoilla, äänestämällä, paikan päällä, vapaaehtoistyöllä, konkreettisen tekemisen kautta, saamalla yhteyden yksilöön, vaikuttaminen vuorovaikutuksella, sekä ihmisenä ihmiselle.

Tuloksista nousi paljon positiivista ja on myös negatiivista. Kaikesta huolimatta voi todeta, että näillä haastattelemani neljällä henkilöllä on halua auttaa, on halu olla hyödyksi ja tehdä asioita, jotka vaikuttavat. He haluavat olla osallisina, tehdä yhdessä yksilön kanssa, ihmisenä ihmiselle. Tällä hetkellä he kaikki osallistuvat kehitysavun muotoihin ja auttamiseen omien mahdollisuuksien mukaan, ja tekisivät paljon enemmänkin, jos siihen olisi tarvittavat kriteerit kunnossa, luottamus kärkenä.

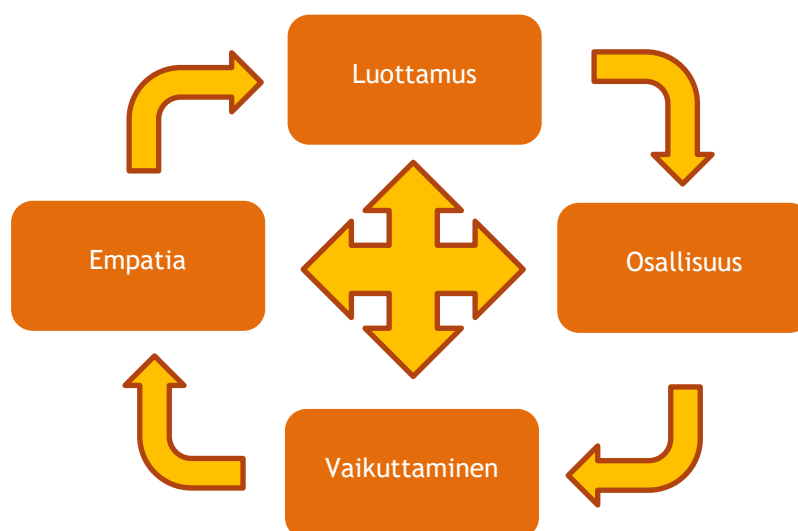
Aineistossa nousi paljon erilaisia termejä esille, jotka liittyvät kehitysapuun ja auttamiseen. Halusin kollaasin avulla tuoda visuaalisen kuvan näistä sanoista. Värit elävöittävät kuvausta, lämpimät värit kuvastavat positiivisia käsitteitä ja tummat negatiivisia, siniset ovat melko neutraaleja. Kuviossa sanojen järjestyksellä tai kuvion, jossa sana on koolla ei ole merkitystä.

Kuvio 8: Aineistossa eniten esille nousseita oleellisia termejä johtopäätöksiin

Haastatteluiden avulla kerätyn aineiston pohjalta voi todeta, että esille nostamat, omaan kokemukseen pohjautuvat käsitteet, osallisuus, vaikuttaminen, luottamus ja empatia ovat kytköksissä toisiinsa ja nousivat myös tässä työssä esille. Luottamus nousi vahvana esille. Ilman luottamusta ei synny kunnollista osallisuutta eikä vaikuttamista. Ilman osallisuutta ei ole vaikuttamista. Ja toisin päin, ilman vaikuttamista ei voi kokea kunnolla osallisuuttakaan. Mutta myös näiden kohdalla jonkun puuttuessa, voi empatia olla merkittävässä ja niin sanotusti korjaavassa roolissa. Empatia on oleellinen, ilman sitä ei kunnan luottamusta aina saa synty-mään. Empatian avulla voi myös vaikuttaa ja empatia voi olla osallisuuden tärkein pala. Jokainen ihminen kokee nämä käsitteet eri lailla ja jokaiselle niillä on oma merkityksensä, joka ohjaa ja vaikuttaa toimintaan. Kaikki nämä käsitteet, kietoutuneina toisiinsa, tulivat esille Tansaniassa, ihmisten kanssa yhdessä tehdessä. Nyt ne tulivat esille myös, kun ihmiset pohtivat mahdollisuuksiaan tehdä yhdessä ihmisten kanssa. Yhtälö toimii, vaikka sieltä poistaa yhden teemoista, mutta ei kuitenkaan samalla harmonialla. Jos yhtälöstä poistaa teeman, on

tavoite vaikeammin saavutettavissa, eikä se kokemuksena ole yhtä tyydyttävä. Haastatteluiden avulla lähdin tätä selvittämään; onko empatia, luottamus, osallisuus ja vaikuttaminen yhtälö, joka nousee esille auttamisessa ja yhdessä tekemisessä. Koen että löysin mitä etsin, sillä mielestäni, onhan se.

Kuvio 9: Empatian, luottamuksen, osallisuuden, vaikuttamisen kytkökset toisiinsa

Kaikki haastateltavaa kokivat haastattelut mielenkiintoisiksi ja toivat esille, kuinka ei välttämättä olleet pohtineet tämän tyyppisiä kysymyksiä kovin paljon aikaisemmin. Lähes kaikki toivat esille sen, kuinka oli kokenut tärkeän auttamisen aiheen läpi käymisen mielenkiintoiseksi ja hyväksi. Joillain aihe herätti kysymyksiä, joihin nyt halusi löytää vastaukset. Muutamat pohtivat sitä kuinka hyvä olisi, että jos jokainen pysähtyisi hetkeksi ajatuksella pohtimaan tämänkaltaisia ajatuksia; Mikä olisi sen lopputulos! Itse pohdin samaa; ihmiset menevät kiireen ja maailman menon mukana, mitä jos ihmiset pysähtyisivät hetkeksi miettimään näitä asioita. Me voisimme oikeasti elää ihan erilaisessa maailmassa!

8 Pohdinta

Lähdin selvittämään mitkä ovat ihmisten asenteet ja mielipiteet kehitysapua kohtaan ja mitkä koetaan olevan yksilön mahdollisuudet auttaa. Koen onnistuneeni selvityksessäni kiitettävien tuloksin. Aineiston läpikäyminen oli pitkä mutta antoisa prosessi, josta nousi esille paljon asioita. En olisi uskonut, että haastatteluista saatu mielipide jakauma on näin syvällinen ja vastaukset niin vaihtelevia. Olen myös erittäin tyytyväinen omiin käsittevalintoihini, teemoihin. Mielestäni ne sopivat teemaksi opinnäytetyölle hyvin ja sain käsitteiden avulla mielenkiintoisen näkökulman haastatteluille. Teemat nousivat aineistosta esille myös itsestään ja niiden

merkitys nivoutui yhteen, aivan kuten ne olivat minunkin Tansanian kokemuksen kautta tehneet. Ilman omaa kokemustani en olisi tätä työtä saanut tehtyä samalla tavalla, näitä teemoja käyttäen. Ilman kokemusta teemat olisivat olleet jotkut muut. Tansania toimi innoittajana minulle ja olen tyytyväinen, etten vaihtanut aihetta. Mielestäni teemat toimivat haastatteluissa ja oli hienoa huomata, kuinka teemat nousivat esille aineiston seasta ja tuoden erilaisen näkökulman työlleni.

Aineistosta saadut vastaukset olivat mielenkiintoisia. Haastateltavat lähtivät hyvin mukaan teemoista rakennettuihin kysymyksiin, kattavilla vastuksillaan. En osannut odottaa, että luottamus ja sen puute sekä skeptisyys ja kritiikki nousevat niin voimakkaina esille aineistossa, kun mitä ne nousivat. Luottamuksen puute oli merkittävin syy sille, miksi haastateltavat eivät osallistuneet kehitysapuun tai sen tukemiseen. Mielestäni tämä on melko huolestuttavaa ja se kertoo siitä, mihin kehitysavussa pitäisi panostaa. Luottamuksen lisääminen näyttäisi tämän selvityksen mukaan olevan se, avainasemassa oleva kehittämisen aihe. Järjestöjen ja muiden tahojen, jotka kehitysapua tekevät olisi syytä pysähtyä kuuntelemaan, syvällisemmin sitä, mikä on ihmisten mielipide ja missä he kokevat epäkohtien olevan. Tiedän etten voi yleistää tässä kohtaa, koska kohderyhmäni oli pieni, eikä todellakaan anna määrällisesti tarpeeksi kattavaa vastausta. Mutta haastatteluissa sain selville, laadullisen tutkimuksen menetelmiä käyttäen hyvin syvällisiä vastauksia, joista kumpuaa todella mielenkiintoisia mielipiteitä ja asenteita, joiden pohjalta voisi toimintaa kehittää, tai ainakin yrittää. Aineistoni pohjalta voi sanoa, että kehitysapua pitää kehittää, jos sille halutaan suurempi osallistujia määrä. Ihmiset haluavat auttaa, tällä hetkellä he eivät vain oikein tiedä miten, ja jos tietävät, niin kaikki eivät siihen tapaan luota.

Haastatteluista selvisi, että kertalahjoituksen mahdollisuuksia kaivattaisiin enemmän, että voisi kerran kuukaudessa antaa 10 euroa tai kaksi kertaa vuodessa 15, miten nyt ikinä kukin pystyy osallistumaan. Tämä voisi olla helposti toteutettavissa ja varmaan onkin, kun lähtee tarpeeksi kaivamaan eri järjestöjä ja toimijoita läpi. Tosin vaikka kertaluontoiset lahjoitukset olisivat mahdollisia, onko ihmisillä, joilla luotto ei ole suuri toimintaa kohtaan, kuitenkaan tarpeeksi luottamista lahjoittaa edes kerran. Tässä on ainoana vaihtoehtona luottamuksen rakentaminen järjestön tai valtion tai mikä tahon onkaan, heidän puolesta. Läpinäkyvyyttä on lisättävä sekä avoimuutta. Ilman niitä ei voi luoda luottamustakaan. Ja jos toiminnassa ei ole mitään salattavaa, silloin läpinäkyvyys ei pitäisi olla ongelma. Tiedot rahan matkasta ja perillä sijoituksesta tulisi olla helppo tuoda näkyvästi esille. Jos tietoa piilotellaan sen takia, että rahan toimituskulut paikan päälle kehitysmailhin ovat niin suuret ja että joku byrokraattinen taho ottaa suuren siivun välistä, olisi tälle syytä tehdä jotain. Kuluja olisi leikattava. Asialle olisi tehtävä jotain niin, että ne joille raha on alun perin tarkoitettu, saavat sen. Kuten jomonesti todettu, ihmiset haluavat auttaa ja antaa omastaan minkä pystyvät, eikö silloin olisi

oikeudenmukaista mahdollistaa se heille rehellisellä ja avoimella tavalla, niin että ne joille apu on tarkoitettu, saisivat sen?

Luottamuksen lisäämisen ohella, kehitysapua ja auttamistyötä tekevien tahojen olisi hyvä pohtia, olisiko jokin keino, minkä avulla kehitysavusta ja sen toiminnasta saisi enemmän ihmisläheisen. Kyllä, kohdemaat ovat kaukana eikä sitä asiaa voi muuttaa, mutta voisiko toiminnasta silti tehdä sellaisen, missä auttaja saisi mahdollisuuden luoda autettavaansa yhteyden. Kummitoiminnassa kummit ja lapset lähettävät kirjeitä. Tämä voisi toimia myös järjestötasolla, muunneltuna versiona. Järjestöt voisivat pohtia esimerkiksi sitä, että kummitoiminnan sijaa olisi enemmän ystävätoiminnan tapaista toimintaa, kirjeenvaihtoa tai järjestön tiloissa Skype puheluiden mahdollisuus, kehitysmaissa olevien ja kotimaassa lahjoittavien ystävien kesken. Mahdollistettaisiin tämänkaltainen yhteyden luominen, ja yhteyden pitäminen, mikä voisi lisätä osallisuutta ja vaikuttamisen tunnetta, kun autettava on siinä kasvojen edessä. Empatian rooli voisi kasvaa myös. Ja oletettavasti luotettavuus järjestön toimintaa kohtaan. Tämä on vain yksi ehdotus siitä, miten kehitysapua ja auttamistoimintaa kehitysmaissa voisi muuttaa ja kehittää. Vaihtoehtoja on tuhansia, niiden toteutukseen on vain panostettava hie-
man.

Tämän työn tuloksia tarkkailemalla voisi monet eri tahot hyötyä niistä ja aloittaa luottamuksen ja auttamisen kehittämisen. Tuloksista selviää mitä nämä neljä haastateltavaa ovat mieltä kehitysavusta, miten he sen kokevat ja miten he kokevat tällä hetkellä voivansa olla osallisina kehitysavussa, sekä millä tavalla yksilöinä auttaa. Kuten tuloksista selviää, liittyy asiaan monta vaikuttavaa faktoria. Koska seikat ovat esillä tässä, työni muodossa, voisi niistä hyötyä esimerkiksi palvelumuotoilussa, missä tavoitteena on käyttäjälähtöinen palvelukokonaisuuden suunnittelu, tavoitteena, että sekä käyttäjä että palveluntarjoaja hyötyisivät siitä. Käyttäjän tarpeet ja toiveet kehitysavun ja auttamisen saralta tulevat työssäni esille melko yksityiskohtaisesti, joten tuloksia hyödyntämällä saisi palvelumuotoilijat eri järjestöille uusia palveluita suunniteltua tulosten pohjalta. Varmasti joku ratkaisu löytyisi, mistä järjestöjen ja muiden tahojen lisäksi, myös yksilö ja auttaja hyötyisivät. Myös kehityshankkeita tai varainkeruuta tehdessä voisi tämän työn tuloksista olla hyötyä.

Sen lisäksi että palvelumuotoilijat ja järjestöt hyötyisivät työni tuloksista, voisi myös opiskelijat hyötyä niistä. Opinnäytetyöni voi olla mielenkiintoinen aihe opiskelijoille, jotka ovat lähdössä harjoitteluun tai vaihtoon ulkomaille. Opinnäytetyössäni on kuvailtuna oma kokemukseni ja se, miten itse sain mahdollisuuden auttaa paikan päällä konkreettisesti. Opinnäytetyöni tulokset voivat olla myös hyödyllisiä opiskelijan pohtiessaan syitä, miksi lähteä ja mitkä ovat tavat auttaa. Työni tuloksia voi hyödyntää myös esimerkiksi sosiaalialalla missä osallisuus ja vaikuttaminen sekä auttaminen ovat tärkeässä roolissa. Ihmisten syvästä mielipiteestä

saa jokainen itselleen jonkun seikan pohdittavakseen. Oikeastaan kaikki, etenkin humanitaariset alat ja kuka vain, joka haluaa kehittää toimintaansa, voi hyötyä työni tuloksista, sillä luottamus ja sen puute, on merkittävää, lähes missä ammatissa ja missä toiminnassa tahansa.

Opinnäytetyöni vastaukset olivat monipuolisia, ja tietoa voisi tutkia vielä syvällisemmin ja keskittyen johonkin tiettyyn aihe alueeseen. Sanoisin että paljon olisi aihetta lisä- tai jatkotutkimukselle. Aineistosta voisi valita yhden alueen, esimerkiksi osallisuuden tai median vaikutuksen, jota pohtia syvällisemmin. Kaikki vastaukset olivat syvällisiä ja jatkotutkimuksen avulla niihin voisi perehtyä monesta eri näkökulmasta. Itse jouduin aihetta hieman rajaamaan, mikä johti laajaan ja syvälliseen yleiskatsaukseen, mutta kuitenkin melko pinnalliseen havainnointiin, aineiston riittoisuuteen nähden.

Koen että opinnäytetyön kirjoittamisen prosessi oli opettavainen. Opin paljon etenkin itsestäni. Olen kokenut suurta ammatillista kasvua työni myötä, ja huomaan miksi se on ”Se suuri ja viimeinen koetus” opintojen polulla. Oma työskentelyprosessi opinnäytetyön parissa oli antoisa ja silmiä avaava, mutta myös rankka. Aikataulutuksen kanssa koin itse haasteita, mutta huomasin myös, miten tehokkaasti voin ja osaan työskennellä tiukalla aikataululla ja paineen alla. Välillä joutui antaa aineiston olla, pohtia asioita ilman aineistoa kasvojen edessä. Välillä oli hetkiä, kun ei unelle ollut aikaa, kirjoittamisen ollessa ykkössijalla. Itse koin kirjallisuuden löytämisen hieman haasteelliseksi, kehitysavun käsite on moninainen, mikä aiheutti tiedon löytämisen aika ajoitin hankalaksi. Myös aikaisempaa laadullista tutkimustietoa aiheesta on vaikeasti löydettävissä. Ajankohtaista tietoa oli haastava löytää, etenkin painetusta lähteistä. Koen silti, että löytämäni lähteet olivat ajankohtaisia ja olin kriittinen niitä valitessani. Tutkijan rooli oli itselleni melko uusi ja se toi haastavuutta työskentelyyn.

Olen tyytyväinen aikaansaannokseeni, vaikka tiedän että se on puutteellinen. Olisin voinut panostaa enemmän teoriaan, kertoa enemmän kehitysavun eri muodoista tai kirjoittaa pitkästi auttamisesta tai sivuta sosiaalityön merkitystä auttamisen käsitteessä. Olisin voinut hyödyntää kirjallisuutta laajemmin. Olisin voinut pohtia ja analysoida keräämääni aineistoa vielä tarkemmin ja syvällisemmin, olisin varmasti löytänyt paljon lisää pohdittavaa. Näin en kuitenkaan tällä erää tehnyt. Minua kehoitettiin rajaamaan aihetta heti alkumetreillä ja koen itse, että siinä onnistuin, tekemilläni valinnoilla. Koen että aikaan saamani työ on omalla tavallaan erilainen ja luova, kuvastaa itseäni. Olin tyytyväinen ja innoissani haastatteluista saadusta aineistosta ja se saattaakin työssä näkyä. Yllätyin tutkijanroolin mielekkyydestä.

Aloitin opinnäytetyön prosessin kauan aikaa sitten, ja aihekin on vaihtunut moneen otteeseen. Tansaniassa pohdin aiheita työlleni, mutta vain pintapuolisesti, kokemus ja hetkessä eläminen vei keskittymiseni. Kokemus oli ainutlaatuinen ja opettavainen, lukuisin eri tavoin. Tansaniasta palattuani aloin työtä työstämään enemmän ajatustasolla, matkasta herännyt

ajatus mielessä; haluavatko ihmiset auttaa? Meni kauan ennen kuin osasin muotoilla aiheeni ja tutkimusongelman selkeästi niin, että siitä sai selvää, meni kauan ennen kuin itse sain siitä selvää. Pala palalta asiat loksahdivat kuitenkin paikalleen ja olin saanut aiheeni selville, halusin Tansaniassa koetun pohjalta selvittää, mitkä ovat ihmisten asenteet ja mielipide kehitysapua kohtaan ja miten he kokevat voivansa yksilönä auttaa. Luottamuksen, osallisuuden, vaikuttamisen ja empatian käsitteet lisäsin teemana aiheeseen ja se oli omasta mielestäni varmaan paras ratkaisu minkä tein työni suhteen.

Koen, että sain kattavat vastaukset kysymyksiini. Kehitysapu koetaan tärkeäksi, ihminen auttaa ja tuntee osallisuuden, vaikuttavuuden, luottamuksen ja empatian olevan tärkeitä ja kytköksissä toisiinsa. Ja ennen kaikkea, voin itsekseni todeta: kyllä, ihminen haluaa auttaa ja tuntee suurta tarvetta sitä kohtaan. Maailmassa, missä tuntuu, että hallitsijat ovat menneet ajatukseltaan ajassa taaksepäin, luonnonkatastrofit lisääntyvät ilmastonmuutoksesta johtuen ja sodat jatkuvat. Maailmassa, missä murheita on joka puolella ja ihminen tuntuu niin kovin, kovin pieneltä, tässä maailmassa tieto siitä, että joku haluaa todella auttaa, kokee aidosti ja epäitsekästi halua auttaa, se luo toivoa. Toivoa siitä, että maailmassa halutaan muutosta, ja että muitakin auttajia on. Se luo toivoa siitä, että ehkä voimme pienin askelin, jokainen omalla tahdillaan, auttaa rakentamaan valoisan tulevaisuuden, yhdessä tekemällä ja ihmisenä ihmiselle.

Lähteet

Painetut lähteet

Eskola, J. & Suoranta, J. 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 4. painos. Tampere: Vastapaino.

Hirsjärvi, S & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopisto-paino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2014. Tutki ja kirjoita. 19. painos. Helsinki: Tammi.

Vilkkä, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus

Kauppila, R. 2011. Vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot. Vuorovaikutusopas opettajille ja opiskelijoille. 3.painos. Jyväskylä: PS- kustannus

Kervinen, A., Koponen, J. & Lanki, J. 2009. Kehitysmatutkimus. Johdatus perusteisiin. 3. painos. Helsinki: Gaudeamus

Kontinen, T & Koponen, J. 2011. Kehitysyhteistyön ristiriidat. Kehitysapukeisarin vaatekaupilla. Into-pamfletti. Helsinki: Into Kustannus, 5-13.

Leskinen, T. 2003. Globaalin auttajan arvot ja moraalit. Tutkimus suomalaisten asennoitumisesta ja osallistumisesta vapaaehtoiseen kehitysyhteistyöhön. Helsinki: Painopörssi Oy

Leskinen, T. 2015. Altruismi- lähimmäisenrakkautta ja humanismia. Teoksessa Vuola, E. (toim.) Uskonto ja kehitys. Näkökulmia suomalaiseen kehitysyhteistyöhön ja tutkimukseen. Tietolipas 249. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 77-99.

Vilkkä, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus

Sähköiset lähteet

Halonen, T. 2017. Presidentti Tarja Halonen Vieraskynä-palstalla: Ihmisten pakkopalautukset konfliktimaihinkin tulisi keskeyttää. Helsingin Sanomat. Viitattu 6.5.2017. <http://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000005180366.html>

Hedberg, M. 2017a. Hallitukselta 9 miljoonaa lisäeuroa kehitysyhteistyöhön KEPA. Viitattu 3.5.2017. <https://www.kepa.fi/uutiset-media/uutiset/hallitukselta-9-miljoonaa-lisaeuroa-kehitysyhteistyohon>

Hedberg, M. 2017b. Britannian vaalipommi uhkaa kehitysrahoitusta: 0,7 prosenttia vaakalaudalla. KEPA. Viitattu 21.4.2017. <https://www.kepa.fi/uutiset-media/uutiset/britannian-vaalipommi-uhkaa-kehitysrahoitusta-07-prosenttia-vaakalaudalla>

Hunt, A & Wheeler, B. 2017. Brexit: All you need to know about the UK leaving the EU. BBC News. Viitattu 8.5.2017. <http://www.bbc.com/news/uk-politics-32810887>

Kepa 2017. Järjestöjen kehitysrahoitus. Viitattu 21.4.2017. <https://www.kepa.fi/vaikuttamisty/kehitysrahoitus/jarjestojen-kehitysrahoitus>

Mikkola, R., Puukko, O., Rentola, J. & Starck, A. 2015. Miljoonien aktiivisten kansalaisten maa. Kepan taustaselvitykset 42, 2015. Viitattu 2.5.2017. https://www.kepa.fi/sites/kepa.fi/tiedostot/julkaisut/kepa_miljoonien-aktiivisten-kansalaisten-maa.pdf

Nasa. 2017. Climate change: How do we know? Global climate change. Viitattu 8.5.2017. <https://climate.nasa.gov/evidence/>

Rahkonen, J. 2016. Suomalaisten mielipiteet kehitysyhteistyöstä. Taloustutkimus Oy. Ulkoasiainministeriön toimeksiannosta. Viitattu 6.5.2017. [file:///C:/Users/Atte/Downloads/Suomalaisten%20mielipiteet%20kehitysyhteisty%C3%B6st%C3%A4%20%E2%80%93%20Tutkimusraportti%20%E2%80%93%20Juha%20Rahkonen%20%E2%80%93%2012.7.2016%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Atte/Downloads/Suomalaisten%20mielipiteet%20kehitysyhteisty%C3%B6st%C3%A4%20%E2%80%93%20Tutkimusraportti%20%E2%80%93%20Juha%20Rahkonen%20%E2%80%93%2012.7.2016%20(1).pdf)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2017. Osallisuus. Viitattu 21.4.2017. <https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>

Trascribe 2017. Viitattu 20.5.2017 <https://transcribe.wreally.com/app#>

Ulkoasiainministeriö. 2015. Suomen kehityspolitiikan kumppanit. Viitattu 11.4.2017. <http://www.formin.fi/public/default.aspx?nodeid=49318&contentlan=1&culture=fi-FI>

Ulkoasiainministeriö. 2016a. Suomen kehityspolitiikan tavoitteet ja periaatteet. Viitattu 10.4.2017. <http://www.formin.fi/public/default.aspx?nodeid=49312&contentlan=1&culture=fi-FI>

Ulkoasiainministeriö. 2016b. Alueellinen kehitysyhteistyö. Viitattu 11.4.2017 <http://www.formin.fi/public/default.aspx?nodeid=49562&contentlan=1&culture=fi-FI>

Ulkoasiainministeriö 2016c. Kehityspolitiikan kumppanit: Kansalaisyhteiskunta. Viitattu 21.4.2017. <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=49322&contentlan=1&culture=fi-FI>

Ulkoasiainministeriö. 2017. Kehitysyhteistyön määrärahat. Viitattu 11.4.2017 <http://www.formin.fi/public/default.aspx?nodeid=49314&contentlan=1&culture=fi-FI>

UNICEF. 2017a. Mikä UNICEF on ja miksi olemme olemassa? Viitattu 6.5.2017. <https://www.unicef.fi/unicef/>

UNICEF. 2017b. Kun UNICEF auttoi Suomea. Viitattu 6.5.2017. <https://www.unicef.fi/unicef/historia/>

WFP 2017. Näлкä: Maailman suurin ratkaistavissa oleva ongelma. Maailman ruokaohjelma. Viitattu 7.5.2017. <http://fi.wfp.org/stories/n%C3%A4lk%C3%A4-maailman-suurin-ratkaistavissa-oleva-ongelma>

Videolinkki

Leskinen, A. 2016. Glory of Africa hankkeen toteutuspäivän video. <https://youtu.be/TzrQ38BjhMY>

Kuviot

Kuvio 1: Empatian, luottamuksen, osallisuuden ja vaikuttamisen käsitekehys	16
Kuvio 2: Kuvankaappaus: Esimerkki ohjelman puhetoiston toimivuudesta (Trascribe 2017)	20
Kuvio 3: Kehitysavun ja auttamisen muotoja, joihin kohdejoukko osallistunut	51
Kuvio 4: Haastateltavien kokema osallisuuden tunne	53
Kuvio 5: Haastateltavien kokemus vaikuttamisesta	54
Kuvio 6: Kehitysavun muoto mihin kaikki haastateltavat mieluiten osallistuisivat	60
Kuvio 7: Tärkein tapa auttaa/ tärkein avun muoto	62
Kuvio 8: Aineistossa eniten esille nousseita oleellisia termejä johtopäätöksiin	64
Kuvio 9: Empatian, luottamuksen, osallisuuden, vaikuttamisen kytkökset toisiinsa	65

Liitteet

Liite 1: Haastattelun runko

Mitkä ovat asenteesi ja mielipiteesi kehitysapua kohtaan ja miten koet voivasi yksilönä auttaa?

- Miten koet kehitysavun, mitä se on? Mikä on näkemyksesi kehitysavusta? (valtio, järjestöt, vapaaehtoistyö, yritys & yksityinen, humanitaarinen)
- Kehitysavun muotoja on monia, onko joku näistä sellainen mihin olet osallistunut/ ollut mukana tuke-
massa?
- Jos olet osallistunut, tunsitko että olit mukana vaikuttamassa? Mikä oli vaikuttamisen taso?
 - Miten se ilmeni?
 - Tunsitko jotain tunnetta?
 - Tunsitko olevasi osallisena prosessissa? Miten/ missä muodossa osallisuus toteutui?
- Onko empatialla vaikutusta/ rooli päätöksissäsi? Vaikuttaako asenteisiin tai mielipiteeseesi?
- Onko empatia itsellesi oleellinen käsite kehitysapua pohtiessasi?
- Mitä mieltä olet kehitysavun eri muodoista ja Tunnetko että kehitysapuun ja sen eri muotoihin voi luot-
taa?
 - valtion tuesta? yksityisen sektorin toiminnasta?
 - kansalaisjärjestöistä? humanitaarisesta avusta?
 - yritysten toiminnasta? varainkeruusta?
 - vapaaehtoistoiminnasta? hanketoiminnasta?
 - hyväntekeväisyys?
 - Mikä nostaa luottamuksen tunnetta?
 - Mikä sitä laskee?
- Onko medialla vaikutusta?
-
- Luotatko että apu menee perille?
 - Miksi luotat/ miksi et?
- Onko kynnyksesi lahjoittaa/ tukea toimintaa suuri? Vai lahjoitatko/ tuetko mielelläsi?
 - Mitkä seikat vaikuttavat tähän? Esimerkiksi (tuleeko esille):
 - Näkyvyys? Vaikuttamisen mahdollisuus?
 - Luottamus? Osallisuuden tunne?
 - Kritiikki/ Media? Empatia?
- Jos saisit mahdollisuuden, osallistuisitko kehitysavun johonkin muotoon ja mitä silloin mieluiten tekisit?
 - Miten tahtoisit päästä auttamaan?
 - Minkä takia tekisit juuri näin?
- Miten erilaisten kehitysapua tekevien tahojen tulisi mielestäsi edustaa itseään/ toimia, jotta tukisit heidän toimintaa?
- Mikä on asia mikä eniten mietityttää kehitysavussa ja sen eri muodoissa toimia?
 - Mitä haluaisit itse tietää?
- Millä tavalla voit yksilönä auttaa?
- Minkä koet olevan paras/ tehokkain tapa auttaa yksilönä?
- Tunnetko apusi hyödylliseksi & tunnetko halua auttaa?
 - Kyllä/ ei → perustele
- Mikä on mielestäsi tärkein tapa auttaa tai tärkein avun muoto?